VANDAAG

NED.ANTILLEN

- Laker: Gemiddeld 23 broedplaatsen per woning p.3
- Cursus papiaments geeft maar 1 jaar bevoegdheid p.7

SPORT

- Vier Russen bij WK- dammen in Groningen p.6

SIXTO LAKER ...medewerking...

ARUBA

- Taxichauffeurs tegen gratis busplan p.1
- PDA: Brazilië-reis van Mansur overbodig p.5

INTERNATIONAAL

- Londen verbreekt diplomatieke betrekkingen met Syrië p.1

We gaan nu dus het wrakkige deel van de campagne in

Amigoe

103E JAARGANG — NO.: 247

ZATERDAG 25 OKTOBER 1986

Nieuws in vogelvlucht

PEKING — Bij een gasexplosie in een mijn in het noorden van China zijn eerder dit jaar 31 doden gevallen. Zo meldde een Chinees Dagblad vrijdag. Volgens het dagblad vielen er doden omdat het ventilatiesysteem niet goed werkte.

*****

JOHANNESBURG — Zwarte militante jongeren zijn vrijdag verscheidene centra in Soweto binnengedrongen waar die dag de schoolexamens waren begonnen. Sommigen hadden messen en zwepen bij zich. Onderwijzers en leerlingen zochten een goed heenkomen terwijl de jongeren de examenpapieren verscheurden, aldus ooggetuigen. Op straat werden scholieren die examen wilden doen aangevallen door radicale tegenstanders van het onderwijssysteem.

*****

BAGDAD — Tientallen Iraakse vliegtuigen hebben vrijdag in het westen en noorden van Iran troepenconcentraties en militaire hoofdkwartieren aangevallen. Dit staat in een Iraaks oorlogs- communique.

*****

MANILA — Drie personen zijn gewond geraakt toen een bom ontplofte in een winkelcentrum in een voorstad van de Filipijnse hoofdstad Manila. Het is onbekend wie de aanslag heeft gepleegd.

*****

BEIRUT — Onbekende gewapende mannen hebben vergeefs geprobeerd de Griekse militaire attache in Beirut te ontvoeren. De mannen wilden kolonel Papaioannou grijpen toen hij in zijn auto met chauffeur van het christelijk deel van O-Beirut probeerde over te steken naar het westen.

*****

JERUZALEM — De Israëlische **bezettings- autoriteiten op de westoever** van de Jordaan hebben weer een Palestijn benoemd tot burgemeester. Taher Hidshasi wordt eerste burger van het 3.000 inwoners tellende dorp Anabta.

*****

BEIRUT — De hevige strijd tussen de Shi'itische Amal- militie en Palestijnse guerrilla- strijders rondom het Palestijnse vluchtelingenkamp Rashidiyeh in Z-Libanon gaan onverminderd door en hebben zich uitgebreid tot Sidon. Deze week vielen er ten minste 18 doden en 50 gewonden.

*****

NAPELS — Vrijdag is een VS opsporings- vliegtuig dat deelnam aan de zoekacties naar een vermist toestel van de VS marine ten zuidoosten van Kreta in de Middellandse Zee gestort. De 2 piloten worden vermist.

*****

PARIJS — Vrijdag heeft het Franse parlement een omstreden wetsontwerp voor hervorming van het kiesstelsel aangenomen. President Mitterrand weigerde eerder een decreet te tekenen waarmee de wet meteen van kracht zou zijn geworden. De evenredige vertegenwoordiging, voor het eerst ingevoerd in maart, moet weer plaatsmaken voor het meerderheids- en districtenstelsel. Bovendien worden de kiesdistricten gewijzigd.

*****

SAN SEBASTIAN — De Spaanse generaal Garrido Gil, zijn vrouw en hun chauffeur zijn vanmmorgen gedood bij een bomaanslag in het centrum van San Sebastian. Er vielen talrijke gewonden.

*****

MOSKOU — Volgens SU-leider Gorbatsjov streven de VS naar de vorming van een militair bondgenootschap van Japan, Z-Korea en andere Aziatische landen in een verbond analoog aan de NAVO. Hij wees op de 40 VS bases in Z-Korea en de 32 in Japan. Gorbatsjov riep op tot een hereniging van de beide Korea's. Verzet tegen de Azië politiek van de VS en hun bondgenoten is nodig aldus de SU-leider.

*****

TUBINGEN — Dieven zijn 's nachts een basis van het Westduitse leger bij Baden Wurttemberg binnengedrongen en hebben 180 handgranaten meegenomen. Het gaat om fragmentatie- granaten die in een omtrek van 20 meter absoluut dodelijk zijn. De politie heeft geen idee wie de daders zijn.

*****

DEN HAAG — De milieu-organisatie Greenpeace heeft vrijdag gewaarschuwd voor de geweldige risico's voor het milieu wanneer landen zouden overgaan tot het winnen van mineralen in het nog maagdelijke gebied van de zuidpool. In Antartica worden grote hoeveelheden aardgas en aardolie vermoed, terwijl ook de aanwezigheid van goud, koper, platina, chroom en uranium is aangetoond. In Tokio begint maandag de negende ronde van landen van het Antartica verdrag, die trachten hun belangen in het gebied vast te leggen. Greenpeace wil dat het gebied uitgeroepen wordt tot wereldnatuurpark en met rust gelaten wordt.

NA BEWIJS SYRISCHE BETROKKENHEID BIJ TERRORISME

VS en Canada roepen ambassadeur terug uit Damascus

Londen: betrekkingen met Syrië verbroken

LONDEN/WASHINGTON — Groot-Brittannië heeft vrijdag de diplomatieke betrekkingen met Syrië verbroken. De actie van de regering Thatcher volgde onmiddellijk na de veroordeling in Londen van de Jordaniër Hindawi tot 45 jaar gevangenisstraf wegens een mislukte poging een Israëlisch verkeersvliegtuig op te blazen. Hindawi had geprobeerd een bom aan boord te smokkelen die zat verstopt in de bagage van zijn zwangere vriendin. Canada riep zijn ambassadeur voor overleg terug uit Damascus, even later gevolgd door de VS die hun ambassadeur uit de Syrische hoofdstad terugriepen. Libië heeft de Britse regering na haar besluit tot verbreken van de banden met Syrië beschuldigd van "kwaadaardig racisme" jegens Arabieren.

De Britse minister Howe van Buitenlandse Zaken verklaarde in het Lagerhuis dat er "sluitend bewijs is voor de Syrische betrokkenheid bij Hindawi". In Britse regeringskringen werd vernomen dat Howe zijn ambtgenoten van de Europese Gemeenschap maandag in Luxemburg zal vragen de maatregelen tegen Syrië te steunen. Londen verwacht niet dat ook de andere EG-landen hun diplomatieke relaties met Syrië beeindigen, maar hoopt wel op solidariteit in de vorm van bijvoorbeeld economische strafmaatregelen.

De Syrische ambassadeur in Londen en de Syrische president **Assad hebben steeds iedere betrokkenheid van hun land tegen**gesproken bij Hindawi's terroristisch complot. Howe zei dat Groot-Brittannië "vastbesloten blijft de strijd voort te zetten om het terrorisme uit ons midden te bannen".

Syrië moet zijn ambassadestaf van 21 mensen binnen twee weken terugtrekken. De Britse ambassade in Damascus, met 19 diplomaten, wordt binnen dezelfde tijd gesloten.

Door het verbreken van de betrekkingen met Syrië heeft de Britse regering voet gezet op potentieel gevaarlijk nieuw terrein bij de strijd tegen het terrorisme vanuit het Midden-Oosten, zo zijn Westerse diplomaten van mening. Buiten Israël heeft nog geen enkel ander land zulke drastische maatregelen genomen tegen het regime van Hafez Al-Assad wegens haar vermeende aanmoediging van het terrorisme. Maar kenners van het Midden-Oosten zeggen dat nog nooit zulk duidelijk bewijsmateriaal boven water is gebracht over de Syrische betrokkenheid bij het internationale terrorisme.

De conservatieve Britse eerste minister, Margaret Thatcher, zelf twee jaar geleden bijna het slachtoffer van een bomaanslag, heeft het voortouw genomen bij de Europese pogingen het terrorisme effectiever te lijf te gaan. Thatcher gaf eerder de VS toestemming Britse luchtmachtbases te gebruiken voor haar vergeldingsacties tegen Libië en schroefde de betrekkingen met Libië tot een minimum terug.

Met het niet uit de weg gaan van de confrontatie met de Syrische president betreedt de "ijzeren dame" echter een veel gevaarlijker strijdperk, zo menen Westerse diplomaten. "Assad heeft een veel grotere aanhang in de Arabische wereld dan Gaddafi. Gaddafi wordt slechts gesteund als gevolg van de Arabische solidariteit, maar Assad wordt in heel de Arabische wereld gevreesd". Kenners van het M-Oosten zeggen dat Groot-Brittannië nu geheel van de landkaart van het M-Oosten is geveegd en geen enkele mogelijkheid meer heeft om op te treden als mogelijke bemiddelaar in het vredesproces. Syrië is van fundamenteel belang voor het bereiken van vrede in het M-Oosten. Ook zal Groot-Brittannië door deze affaire de goede diensten van Syrië in Libanon kwijtraken. Damascus heeft herhaaldelijk de helpende hand geboden bij het vrij krijgen van Westerse gijzelaars.

De "duidelijk verzonnen beschuldigingen over de betrokkenheid van Syrië bij de poging een Israëlisch vliegtuig op te blazen op de luchthaven van Londen zijn gebruikt als een voorwendsel voor deze onvriendelijke en provocatieve daad", zo reageerde het Sovjet-persbureau Tass. "Het is bekend dat het Syrische leiderschap het terrorisme herhaaldelijk heeft veroordeeld en nadrukkelijk alle pogingen van de hand heeft gewezen om Syrië zulke daden in de schoenen te schuiven", zo berichtte Tass vanuit Londen. Syrië is de belangrijkste bondgenoot van Moskou in het Midden-Oosten.

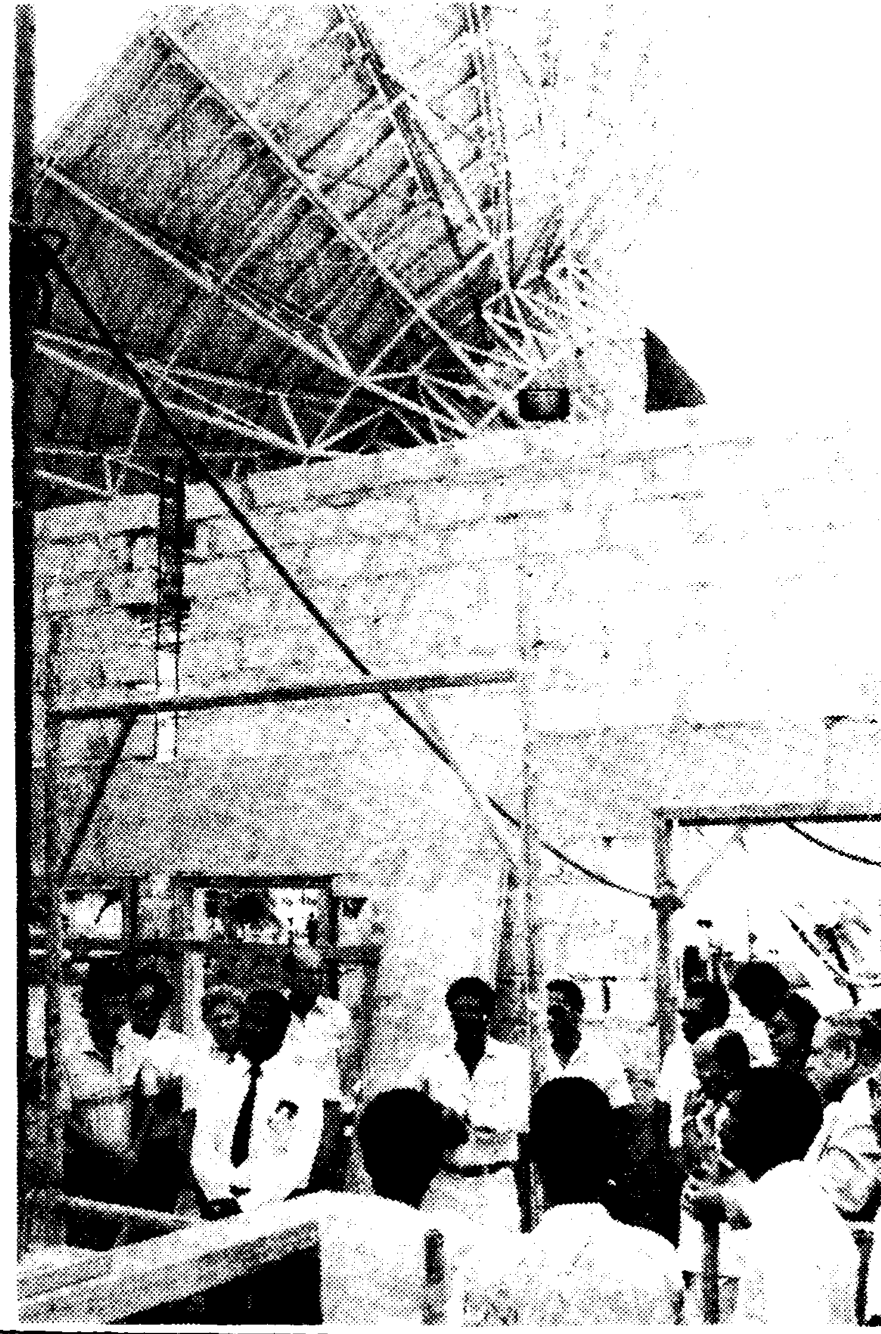
Als reactie op het Britse besluit verbrak Syrië later op de dag zijn diplomatieke betrekkingen met Groot-Brittannië en **sloot het luchtruim en zijn ha**vens voor Britse vliegtuigen en schepen. In de verklaring van Damascus werd tegengesproken dat Syrië betrokken was bij de poging in april een verkeersvliegtuig van El Al in de lucht te laten exploderen.

Een hoge Israëlische functionaris die anoniem wilde blijven zei dat Israël "het energieke Britse besluit met voldoening ontvangt". "Het gaat om een belangrijke daad in de strijd van de democratieën tegen het internationale terrorisme". Het Israëlische kabinet bespreekt de zaak tijdens zijn zitting van zondag, zei hij.

In een commentaar van de Libische staatstelevisie worden de VS "en hun vliegdekschip (Groot-Brittannië)" beticht van een vijandelijke politiek jegens de Arabische wereld.

Witte Huis woordvoerder Larry Speakes zei, nadat de Amerikaanse ambassadeur uit Syrië was teruggeroepen, dat de VS overleg gaat voeren met Groot-Brittannië en andere bondgenoten voor "aanvullende maatregelen die wij en anderen zullen nemen". Hij wilde geen nadere bijzonderheden geven. Waarschijnlijk zal de VS reizend ambassadeur Paul Bremer III, tevens directeur van het bureau voor het bestrijden van terrorisme, dit overleg gaan voeren.

Het terugtrekken van de Amerikaanse ambassadeur William Eagleton uit Syrië is de zwaarste maatregel die Washington kan nemen voor de diplomatieke betrekkingen totaal verbreekt.

WILLEMSTAD — Gistermiddag vloeide het spantenbier bij het bereiken van het hoogste punt bij de bouw van het "Standard B Satelliet Grondstation" van de Landsradio dat eind januari in gebruik zal worden genomen. Hiermee wordt een directe verbinding gecreëerd met Nederland in plaats van via Martinique. De financiering van het grondstation van [illegible] miljoen gulden Antilliaans wordt gedeeltelijk via een leveranciers krediet van de regering en voor de rest door de ABN gefinancierd. Het aantal kanalen per draag- golf wordt met het grondstation verhoogd tot 252. Verder biedt het de mogelijkheid om televisie- beelden vanuit Curaçao via het Intelsat systeem direct uit te zenden over de hele wereld.

Gemengde gevoelens bij startsein voor hulp

Reagan zet handtekening onder uitvoeringsbesluit hulp contra's

WASHINGTON — President Reagan heeft vrijdag zijn handtekening gezet onder de laatste uitvoeringsbesluiten van de wet voor de Amerikaanse steun van 100 miljoen dollar aan de anti-Sandinistische opstandelingen, zo maakte het Witte Huis bekend. Het startsein voor het hulpplan heeft evenwel in Washington opnieuw gemengde gevoelens losgemaakt. Nu het dan werkelijk zover is, steekt de angst voor een tweede Vietnam weer krachtig de kop op.

De hulp aan de contra's, die er op uit zijn de linkse regering van Nicaragua omver te werpen, zou wel eens tot gevolg kunnen hebben dat de Verenigde Staten zich wederom in een wild avontuur moeten storten met alle nog niet te voorziene gevolgen vandien. Midden- Amerika en de weerslag hiervan op het Amerikaanse beleid zijn des te moeilijker te overzien daar de regering-Reagan de twijfel over haar werkelijke doeleinden in Nicaragua niet heeft kunnen wegnemen.

„Wat in Nicaragua staat te gebeuren is precies datgene wat er gebeurd is in Vietnam, wat men ook zegt", aldus de Republikeinse senator David Durenberger vrijdag in een vraaggesprek met de krant Washington Post. De voorzitter van de senaats- commissie voor de inlichtingendienst zei dat hij mooite heeft om iemand in zijn afdeling te vinden „die begrijpt wat wij nu eigenlijk aan het doen zijn in Nicaragua". Volgens de senator geven opiniepeilingen aan dat de meeste Amerikanen tegen de hulp aan de contra's zijn en „dat kan wel eens een belangrijke rol spelen in de presidents- verkiezingen", die in 1988 plaatsvinden.

De Amerikaanse geheime dienst CIA mag nu, onder toezicht van het ministerie van Buitenlandse zaken en in samenwerking met het ministerie van Defensie, de stroom van 100 miljoen dollar aan circa 20.000 contra's op gang brengen. Van dat bedrag is 30 miljoen bestemd voor „niet- dodelijke" hulp. Volgens de Amerikaanse regering is de steun zeker niet bedoeld om het „marxistische" bewind van Nicaragua omver te werpen. Washington zou de Sandinisten alleen maar onder druk willen zetten opdat zij gaan praten met de opstandelingen over democratische hervormingen in het land.

Talrijke waarnemers wijzen er evenwel op dat dit oogmerk moeilijk, zo niet onmogelijk, te verwezenlijken is gezien de inverzettelijkheid van Managua. Zij vrezen dan ook voor een escalatie in het gebied die de Verenigde Staten in een nieuw Vietnam kan storten, de plechtige beloften van Reagan ten spijt dat hij geen Amerikaanse soldaten bij het conflict wil betrekken. Een ander probleem voor Washington is volgens hen dat de hulp aanzienlijke schade kan toebrengen aan de Amerikaanse diplomatieke positie in Latijns-Amerika. De meeste Latijnsamerikaanse landen zijn tegen de Amerikaanse steun aan de contra's en willen een vreedzame oplossing via onderhandelingen.

De CIA en het ministerie van Defensie zullen de contra's wapens verstrekken, vooral luchtafweer- raketten, en vervoersmiddelen die de opstandelingen in staat stellen door te dringen op Nicaraguaans grondgebied. De Amerikanen gaan daarnaast officieren en commando- eenheden opleiden in het kamp Fort Bragg in Noord- Carolina, waar zich de beroemde „Groene baretten" ophouden, alsook in Porto Rico. Verscheidene bases in El Salvador en Honduras zullen worden gebruikt voor bevoorrading van materieel, aldus verluidt in goedingelichte kringen.

Amerikaanse deskundigen zeggen dat het ondanks de hulp moeilijk zal zijn voor de contra's om een doeltreffende strijd te voeren tegen het Sandinistische bewind. Het leger van Nicaragua krijgt aanzienlijke logistieke steun van de Sovjetunie en is uitgerust met de goede helikopters, aldus de deskundigen.

In Amerikaanse regeringskringen wordt sterk betwijfeld of de opstandelingen een serieuze bedreiging voor de Sandinisten zijn.

SU bakkers beter betaald

MOSKOU — Russische bakkers worden met ingang van volgend jaar beter betaald. Dit heeft het Politburo van de Sovjetunie besloten. Met de loonsverhoging hoopt men dat kan worden voldaan aan de toenemende vraag naar brood van goede kwaliteit.

Het Politburo besloot het maandloon en de betalingen voor nachtwerk te verhogen "om het werk van de bakkers te stimuleren". Het doel is voor 1990 de productie van tarwe- en roggebrood van hoge kwaliteit te verdubbelen. Het leidende partijorgaan heeft ook maatregelen genomen om de productie van zuivelproducten aanzienlijk te vergroten.

In tegenstelling tot veel andere levensmiddelen zijn de winkels ruim voorzien van goedkoop brood, maar de afgelopen jaren zijn regelmatig klachten te horen over de kwaliteit van het brood.

In het verslag van het Politburo stond verder dat gesproken is over de instelling van een nationaal orgaan voor de raadpleging van vrouwen.

Overheid heeft enige dagen respijt

In Venezuela zand monsters opgevraagd

WILLEMSTAD — Terwijl een aantal monsters van het zand dat men op Curaçao nodig heeft voor de aanleg van het strand tussen het Seaquarium en het Princess Beach Hotel naar Venezuela zijn gestuurd, is men de wateren rondom Curaçao nog steeds aan het onderzoeken op zandvlakten. Naar alle waarschijnlijkheid heeft men een paar dagen speling voor wat betreft de boot van de Nederlandse firma die de opdracht zou moeten uitvoeren omdat deze, bij een goede prijs van de Curaçaose Dok Maatschappij, hier een aantal reparaties wil laten verrichten.

Zoals bekend is er heel wat te doen over het zogenaamde "zandproject" waarbij in eerste instantie zand van de zeebodem tussen Klein Bonaire en het Bonaire Beach Hotel gehaald zou worden. Nadat hierover onrust onstond op Bonaire, die vreest voor schade aan de koraalriffen, moest naar andere alternatieven gezocht worden. Dat moest met de grootste spoed gebeuren omdat de Nederlandse firma die een speciale prijs geboden had, uiterlijk dit weekeinde zou vertrekken als het project niet door zou gaan.

De Curaçaose overheid lijkt echter enige dagen respijt te krijgen. De boot waarmee het zand van de zeebodem opgezogen moet worden, heeft namelijk enige reparaties nodig. Indien de Curaçaose Dok Maatschappij een goede prijs biedt, zal dit lokaal gebeuren waarmee enige dagen uitstel verkregen wordt.

Daar lijkt de overheid goed gebruik van te willen maken. Naar gedeputeerde Reintje Martina van Toerisme, die samen met zijn collega- gedeputeerde Salsbach het project in handen heeft, vanmorgen liet weten, zijn er inmiddels al monsters van het zand dat men nodig heeft naar Venezuela gestuurd. Uiterlijk maandag verwacht de gedeputeerde antwoord, vergezeld van Venezolaanse zandmonsters. Indien blijkt dat in Venezuela ook de goede kwaliteit zand aanwezig is en dit tegen een redelijke prijs geboden wordt, overweegt de overheid het zand daarvandaan te halen. Dat kan dan waarschijnlijk toch door de Nederlandse firma gebeuren die immers een speciale prijs biedt. Indien dit onverhoopt niet mogelijk blijkt, heeft Venezuela laten weten andere mogelijkheden te hebben om dat zand naar Curaçao te verschepen.

Zoals de Amigoe echter gisteren al berichtte, wordt ook een tweede onderzoek verricht in de wateren rondom Curaçao. Dat op één plek niet voldoende zand ligt, is een bekend gegeven. Maar wat misschien wel mogelijk is, is om de totale benodigde hoeveelheid van verschillende plekken te halen, aldus Martina. De kwaliteit van dit zand, de diepte waarop het ligt en de hoeveelheid op elke plek, moet echter nog nader onderzocht worden.

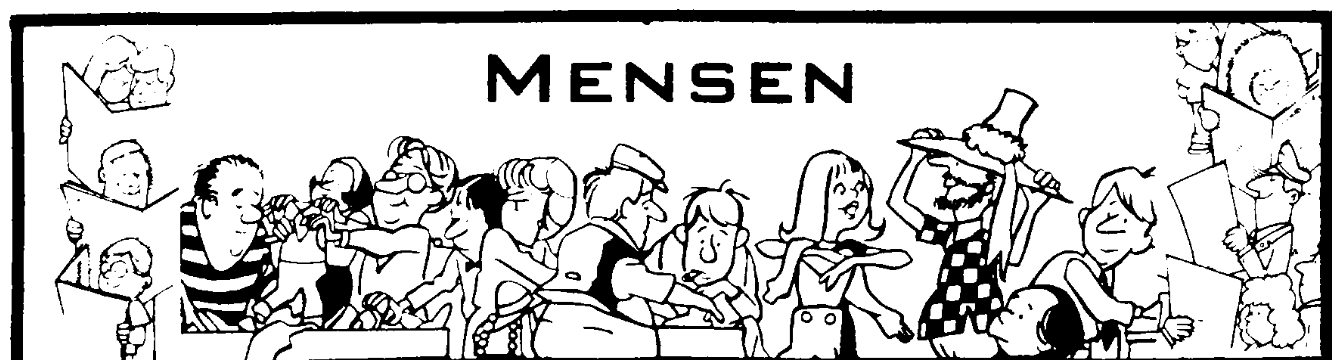
Daarbij kan bijvoorbeeld ook gekozen worden voor een hoeveelheid zand alleen voor het strand van het Seaquarium, aldus Martina, waarbij de overige stranden in een later stadium opgeknapt worden. Dit hangt onder andere af van de kosten die nu met het project gepaard zullen gaan. Die zullen naar alle waarschijnlijkheid hoger liggen dan in eerste instantie berekend was, zo verklaarde Reintje Martina.

Over de uitlatingen van eilandsraadslid Donny Hernandez, die in een brief aan het BC zijn ongenoegen uitte over de "valse voorlichting" van de gedeputeerden tijdens de raadsvergadering inzake het zandproject, stelde Martina dat dit raadslid dan niet goed geluisterd heeft. Er is niet gegarandeerd dat Bonaire accoord zou gaan met het zandproject, zo benadrukte de gedeputeerde die slechts gezegd zou hebben "de hoop te hebben" dat de beslissing positief zou uitvallen. Wat wel gegarandeerd is dat het zand voor het Seaquarium er komt en dat dit project binnen de gestelde deadline gereed komt, aldus Martina, "en die garantie geef ik nu nog steeds."

Taxi chauffeurs fel tegen gratis busplan

ORANJESTAD — Van de Aruba Transfer Tour and Taxi werd een felle verklaring ontvangen die gericht is tegen de regering, in casu minister Nisbet, in verband met het feit dat per 1 november de bus van de hotels naar Nassaustraat toch achtmaal per dag gaat rijden.

"We hebben vorig jaar gestemd voor een verandering van overheid. Wij hadden verwacht dat de privileges voor groepjes tot het verleden zou behoren", aldus de taxichauffeurs "maar vandaag de dag hebben de taxichauffeurs de bittere ervaring dat dit niet het geval is". De taxichauffeurs — de verklaring was ondertekend door voorzitter Joaquin Bareño — stellen zelfs dat minister Nisbet hen persoonlijk geïntimideerd heeft met represailles, als het bestuur de overeenkomst om de bus te laten rijden niet ondertekend had. "Dat is Aruba Nobo", zo stellen zij. Het is voor de taxichauffeurs een zware slag dit te moeten ervaren op deze wijze. Met nadruk wordt gesteld dat de taxichauffeurs geen overeenstemming bereikten met de ASEF. Ofschoon de strijd voor ons verloren lijkt zullen wij — wanneer de bus toch gaat rijden — blijven aandringen dat de bus van de weg verdwijnt.

Jazz- trompetist John Birks "DIZZY" GILLESPIE tijdens een bijeenkomst in het Smithsonian Nationale Museum voor Amerikaanse Geschiedenis in Washington. Daar schonk hij zijn King Silver Flair trompet, die hij gebruikte van 1972 tot 1985, aan de jazz- collectie van het museum.

*****

Het Amerikaanse PASPOORT, raakt, in tegenstelling tot vroeger, steeds minder in trek. Amerikaanse reizigers vragen uit vrees door terroristen te worden ontdekt met een Amerikaans paspoort, steeds vaker het staats- burgerschap van andere landen aan. Zij voelen zich daardoor, meldde deze week de New York Times, minder kwetsbaar. Met name bij de Griekse en Ierse consulaten zou het aantal Amerikaanse burgers dat een paspoort aanvraagt, aanzienlijk zijn toegenomen. Dit jaar kregen 106 Amerikanen een Iers paspoort en er liggen nog 142 aanvragen. Vorig jaar werden maar 60 Ierse paspoorten uitgegeven aan Amerikanen.

*****

Muskus Paint and Hardware- directeur HUBERT ZIMMERMAN ontving onlangs in het Waldorf Astoria Hotel in New York de "America Award 1986", een onderscheiding die dit jaar voor het eerst werd uitgereikt aan bedrijven over de hele wereld met handels- relaties met de VS en bijzondere persoonlijkheden op het gebied van politiek, economie en kunst. Met de uitreiking van de award willen de Editorial Office en de Trade Leaders Club in de VS de handels- relaties met andere landen bevorderen. Met behulp van informatie van Kamers van Koophandel, beroeps- organisaties en overheidsdiensten selecteerde een comite bestaande uit mensen van genoemde organisaties het Curaçaose bedrijf voor een van de onderscheidingen. Evenals de andere geselecteerden moest ook Muskus tijdens de bijeenkomst in New York, die door de pers werd gevolgd, verslag doen over haar operatie. Op de foto een trotse directeur Zimmerman met de award en andere werknemers.

In Amersfoort is onlangs het eerste ABONNEE-RADIONET van Nederland in gebruik genomen. Het is tevens het eerste kabelradio- net van zijn soort in Europa. De service wordt verzorgd door ziekenomroep De Golfbreker in Amersfoort, en richt zich op mensen die veel aan huis gebonden zijn zoals zieken en bejaarden. Men zal vooral aandacht besteden aan lokaal nieuws en onderwerpen in de dienstverlening- sfeer, waarbij wordt samengewerkt met diverse sociale organisaties. De omroep zegt hiermee in te spelen op het overheids- beleid om bejaarden zo lang mogelijk zelfstandig thuis te laten functioneren. Om hen thuis toch van de programma's voorzien die ziekenomroepen van instellingen meestal verzorgen is nu voor abonnee- radio gekozen. Die hebben volgens een woordvoerder behoefte aan speciaal op hen gerichte informatie, waar de landelijke media te weinig aandacht aan besteden.

*****

Franse onderzoekers hebben voor het eerst in de medische geschiedenis vastgesteld dat HERSENEN GESLACHTS- HORMONEN produceren die een rol spelen bij seksuele erkenning en agressiviteit. Proeven met ratten en apen toonden geslachts- hormonen in de hersenen aan die niet door geslachts- organen geproduceerd waren omdat men die verwijderd had. Bekend was reeds dat hersenen talrijke hormonen, zoals insuline, bevatten die daar door het bloed naar toe worden getransporteerd. Het onderzoek bewees echter dat het verstand ze zelf produceert, en dat de hormonen in de hersenen vrij constant bleven na verwijdering van de geslachts- klieren. Volgens experimenten vervullen deze hormonen een fundamentele rol in de ontwikkeling van agressiviteit en seksuele erkenning. Mannelijke ratten waarbij de productie van deze hormonen belet werd herkenden geen wijfjes, maar gecastreerde ratten die extra hormonen werden toegediend deden dat wel en werden zeer agressief.

*****

Bij Selikor werd deze week het feit herdacht dat werknemer SERVIO VICTORIA 25 jaar geleden in overheids- dienst trad. Uit handen van Selikor- hoofd Jaime Francisco ontving de jubilaris de gebruikelijke enveloppe met inhoud voor zijn jarenlange inzet en zijn echtgenote een boeket bloemen. Aanwezig waren verder personeelschef Provence en Victoria's directe chef Kamidi.

*****

De stichting Volksgezondheid en Roken mag in haar campagnes niet meer zeggen dat PASSIEF roken ook ongezond is. Het Nederlandse college van beroep van de stichting Reclame Code heeft dat bepaald na een klacht van de tabakindustrie. De bewering van de anti- rook organisatie werd in eerste instantie wel toelaatbaar geacht. Volgens het college van beroep is echter niet aannemelijk gemaakt dat passief roken schadelijk is, en vindt teksten waarin dat als objectieve boodschap gemeld wordt in strijd met de waarheid en door hun te grote stelligheid misleidend. Het college meent anders dan de commissie in eerste aanleg dat ideële reclame even strikt moet worden beoordeeld als andere reclame. De bewijslast blijft voor rekening van de adverteerder.

*****

NAAKTRECREANTEN kunnen volgende zomer voor het eerst legaal op het strand van Walcheren tussen de gemeentes Veere en Domburg hun hobby beoefenen. Beide plaatsjes gingen onlangs accoord met een wijziging van de politie- verordening waardoor bloot lopen mogelijk wordt. Hiervoor zal een appart stuk strand worden aangewezen, om te voorkomen dat andere badgasten overal op het strand illegaal naakt lopende mensen tegenkomen. Door de naaktrecreanten een alternatief te bieden hoopt men het beeld van een familiebadplaats te versterken en de problemen op te lossen.

*****

BIOSCOPEN
GOLDEN DRIVE-IN
zaterdag
21.00 & 24.00 uur *Topgun* (14 jr.).
zondag
19.30 & 22.00 uur *Topgun* (14 jr.).

*****

TELECURAÇAO
ZATERDAG: 17.15 Telefiesta; 18.15 Carrousel; 19.30 Notisiero Tele-8; 20.00 Notisiero Tele-8; 20.00 Directe uitzending baseballwedstrijd vanuit het Shea Stadium (New York): Boston Red Sox vs New York Mets (World Series); Kombinashon; CNN Sports tonight (live); Sluiting.

ZONDAG: 15.45 Kombinashon; 16.00 Sala di konsierto; 17.30 Telepatria; 18.30 Rikesa Universal: «Julio Bernardo Euson»; 20.00 Notisiero Tele-8; 20.30 Oh Madeleine; 21.00 Dynasty; 22.00 Triangulo; 22.30 CNN special; 23.30 CNN Sports tonight (live); 24.00 Sluiting.

in geval van 7e baseballwedstrijd New York Mets - Boston Red Sox om 20.00 directe uitzending.

*****

CURACAO AGENDA

WEEKEINDEDIENST EILANDSGENEESKUNDIGEN
STADS- EN 2DE DISTRICT OOST
25 oktober 1986 vanaf 08.00 uur t m 27 oktober 1986 om 07.00 uur.
Dokter Doran, Sentro Mediko Montaña Abao, tel.: 673355; spreekuren 11.00-12.00 / 17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 83270 b.g.g. 625822/625614.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Wilsoe, Da Costa Gomez, Nassy, mevr. Nassy-Tseng, Lutchman, Tseng, Rauchbaar, Braakman, Doran en mevr. Guerrero-Bakmeyer)

STADS- EN 2DE DISTRICT WEST
24 oktober 1986 vanaf 17.00 uur t/m 26 oktober 1986 om 07.00 uur
Dokter Wiedijk, Spreekkamer: Cas Chikito, tel.: 623550; spreekuren 11.00-12.00 / 17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 81261 b.g.g. 625822/625614.
26 oktober 1986 vanaf 07.00 uur t/m 27 oktober 1986 om 07.00 uur
Dokter Whiteman, Spreekkamer: Cas Chikito, tel.: 623550; spreekuren: 11.00-12.00 / 17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 81656 b.g.g. 625822/625614.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Swart, Roose, mevr. Braakman-Bonder, Whiteman, mevr. Goilo, mevr. Soliana-Tjin, mevr. Croes, Heerenveen, Nivillac, King, mevr. Rosales-Concession en mevr. Pablo)

DERDE DISTRICT BANDA ABAO
24 oktober 1986 vanaf 17.00 uur t/m 27 oktober 1986 om 07.00 uur.
Dokter Botero Duque, Spreekkamer: Soto, tel.: 671690/641790; spreekuren: 10.00-11.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 641790 b.g.g. 625822/645614.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Tweed, Vonhögen, Schellens, Botero Duque en Spong).

*****

NACHTDIENST ARTSEN: Patiënten van de artsen van Bandabao (3e distrikt) kunnen in spoedgevallen telefoon 641658 bellen en dan het antwoordapparaat afluisteren.
De patiënten van de andere medische distrikten kunnen voor spoedgevallen de artsenpraktijk van hun eigen huisarts bellen; het antwoordapparaat zal dan mededelen wie de dienstdoende arts is.

*****

WIT GELE KRUIS (wijkverpleging): Kantoor Santa Maria 17, tel.: 82947; geopend van maandag t/m vrijdag van 07.00-16.00 uur; zaterdag de gehele dag gesloten; de wacht hebben zuster Rosa, tel.: 673389/77714, pageboy 027-360 en zuster Hailand, tel.: 87944 pageboy 027-360.

*****

DIERENARTS: Veterinaire Dienst, Parera, tel.: 614000.

DIERENASIEL: dagelijks geopend van 08.00-12.00/14.00-18.00 uur; op zaterdag van 08.00-13.00/14.00-18.00 uur, tel.: 54300.

*****

KLEUTERBUREAU: 14.00-16.00 uur alleen volgens afspraak.

ZUIGELINGENBUREAU: maandagmiddag van 12.30-15.30 uur; donderdagmiddag van 07.15-10.30 uur; alleen volgens afspraak.

GEZINSVERZORGING (Kwido pa Famia): geopend van maandag t/m vrijdag van 07.00-12.30/13.30-17.00 uur, kantoor Sta. Maria 17, tel.: 80222.

*****

BOTICA BANDABAO: dagelijks geopend **van 08.00-19.00 uur.**

BOTICA'S (**weekeindedienst**)
zaterdag
Otrobanda: Curaçao, tel.: 623575;
Punda: del Pueblo, tel.: 612444.
zondag
Otrobanda: del Pueblo, tel.: 625333;
Punda: Popular, tel.: 611269.

*****

INFOSODO (**25 en 26 oktober 1986**) organiseert «Duna skol un kara nobo».

*****

VERLOF BEGRAFENIS
25 oktober: E.F. Cannister, Schottegatweg Oost 25.
26 oktober: P.A.J. Scherptong, Winston Churchillweg 157-E.

*****

DIVERSEN
CURAÇAOSCH MUSEUM (**t/m 3 november 1986**) expositie van werken van Jubi Kirindongo gemaakt van autobumpers.

ANTILLIAANSE GNOSTISCHE BEWEGING
Brievengat: iedere woensdag- en zondagavond om 19.30 uur te Jirajaraweg 8, Centrum Devi Kundalini.
iedere woensdag- en vrijdagavond om 19.30 uur te **Openbare Basisschool Brievengat.**
Bandabao: iedere donderdagavond om 19.30 uur gebouw Credit Union San Pedro.
Kanga: iedere woensdag- en zaterdagavond om 19.30 uur te Centrum Abraxas achter Kooyman.

*****

ZONDAG
DIVERSEN
LEZING: 11.00 uur Cola Debrot-voordrachten - aula Universiteit (spr.: Wycliffe Smith (Saba); ond.: «Poëzie van de Bovenwinden»).

POMPSTATIONS (openingstijden: 08.00-15.30 uur): Craz - De Ruyterkade; Isa-Santa Rosa: Van der Dijs - Rio Canario; Canwo... Gasparito; Coop Transport - Colon; Ga... - Sorsaca; Galmeyer - Cerrito; de Lanoi-St. Rosa; Jansen - Sta. Maria; Mauricio - St. Helena.

*****

MAANDAG
TOERISTENSCHEPEN
10.00-20.00 uur «Carla C» - vert. SELMA...
09.00-23.00 uur «Nieuw Amsterdam» - ...HAL.

*****

KERKDIENSTEN
PIETERMAAI (kathedraal): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00, 09.00 en 19.00 uur.
STEENRIJK (O.L. Vrouw van Altagracia): zat.: 07.00 en 19.00 uur; zon.: 08.00, 10.00 (charismatica) en 18.00 uur.
JANWE (H. Hart van Jesus): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.30, 12.00 en 19.00 uur (Ned.).
KORAAL SPECHT (Goede Herder): zat.: 18.30 uur; zon.: 06.00, 11.00 en 18.00 uur.
MONTAÑA (H. Dominicus): zon.: 05.15, 08.30 en 19.00 uur.
SERU GRANDI (Fuik): zon.: 17.00 uur.
SANTA ROSA: zat.: 18.30 uur; zon.: 07.30, 09.00 en 18.30 uur.
ZUID BONAM (H. Judas Thadeus): zat.: 18.30 uur; zon.: 08.30 en 17.30 uur.
BRIEVENGAT: zat.: 18.30 uur; zon.: 10.00 en 18.00 uur.
GROOT KWARTIER (O.L. Vrouw van Berg Carmel): zat.; 19.30 uur; zon.: 09.00 (Ned.) en 18.00 uur.
SUFFISANT (O.L. Vrouw van Fatima): zat.: 18.00 uur; zon.: 09.00 en 18.00 uur.
BUENA VISTA (Birgen Milagrosa): zat.: 19.00 uur; zon.: 09.00 en 19.00 uur.
STA. MARIA: zat.: 18.30 uur; zon.: 07.00, 09.00 en 18.30 uur.
JANDORET (O.L. Vrouw van Goede Raad): zon.: 10.00 en 19.00 uur.
HULPKERK BOCA SAMI: zat.: 18.00 uur; zon.: 08.00 uur.
BARBER (H. Joseph): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00 en 09.00 uur.
TERA KORA: zon.: 18.00 uur.
SOTO: zat.: 19.00 uur; zon.: 09.00 uur.
SAN WILLIBRORDO: zat.: 19.00 uur; zon.: 17.00 uur.
WESTPUNT: (H. Petrus): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.30 uur.
HULPKERK LAGOEN (H. Johannes): zon.: 10.00 uur.
WISHI (H. Teresita): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00 en 18.00 uur.
CHARO (O.L. Vrouw van Coromoto): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.00, 17.00 (Spaans) en 19.00 uur.
KLOOSTER ALVERNA (Gouv. van Lansbergeweg): zon.: 10.00 uur hoogmis (Ned.); 16.00 uur (Papiamentu).
OTROBANDA
(Santa Ana): zat.: 19.30 uur; zon.: 08.00 en 19.00 uur
(Santa Famia): zon.: 06.00, 09.00, 11.00 (Engels) en 19.00 uur.

*****

PROTESTATNSE KERKDIENSTEN
VERENIGING PROTESTANTSE GEMEENTEN
EBENEZER CHURCH: 09.30 uur mev. Smith.
EMMAKERK: 09.30 uur ds Moens.
TAMARIJN: 09.30 uur ds Smith.
FORTKERK: 19.00 uur ds Smith (Pap.).

*****

GEREFORMEERDE KERK
(Arowakenweg 28)
09.00 en 17.00 uur ds Schreuder.
(Tebenkweg 7, Montaña)
08.30 uur ds J.Glas.
(Cubaweg 100)
09.30 uur O.W. Bouwsma.

*****

EVANGELISCHE BROEDERGEMEENTE
MORAVIAN CHURCH
Goeroeboeroeweg, Mundo Nobo)
zaterdagavond 19.00 uur zangdienst;
zondagmorgen 09.30 uur preekdienst;
Emmy Berthold Kleuterschool, Suffisant)
zondagavond 18.00 uur Papiamentse dienst.

*****

Een brand in een wooncaravan van het in Volendam opgestelde CIRCUS "Bassie en Adriaan" heeft het leven gekost aan een twee- jarige peuter. Hij overleed aan brandwonden, terwijl een baby van acht maanden in het ziekenhuis ligt. De circus- directeur en de grootvader van de slachtoffertjes kregen bij hun reddingspoging zoveel rook binnen dat zij eveneens met ademhalings- moeilijkheden werden opgenomen. De brand ontstond door een dekentje dat op een straalkachel viel.

Amigoe

UITGEVERIJ AMIGOE NV
Scherpenheuvel z n of P.O.B. 577
Curaçao N.A.
Giro 440.000
Bankrek. nr.: 11-07-313
Algemene Bank nv
Bankrek. nr.: 874.825.10
Maduro & Curiels Bank nv

CURAÇAO
Centrale (alle afdelingen)
672000
Directie:
I.M.Ph. de Maayer-Hollander.
Antillean News Holding NV
Hoofdredactie:
Laureen Ravelli-Schenk (adj.)
Overige leden Redactie:
Toon van Dongen, Hanneke van Kouwen, Paul de Windt, Sheila Rhodes (secretaresse), Chris van Grol (sportmedewerker), Solange Isselt (opmaak) en Ken Wong (fotograaf).

ADVERTENTIE-AFDELING
Acquisitie:
Viola Bernardus en Janny Naaldijk.
Aanname advertenties:
Maandag t/m vrijdag van 07.30-16.00 uur; zaterdag 07.30-10.00 uur.

Alle advertenties voor de komende dag moeten 1 dag van tevoren vóór vier uur binnen zijn of op dezelfde dag vóór elf uur.

ZOEKERTJES verschijnen op dinsdag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 07.30-16.00 uur worden opgegeven, behalve op zaterdag.
Alleen zoekertjes die op maandag en donderdag vóór twaalf uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

UITGEVERIJ AMIGOE ARUBA
Nassaustraat 110.
Tel.: 24333 (drie lijnen).
Directeur-Hoofdredacteur:
Jos van der Schoot.
Redactie: Ramiro Tromp, Ludwina Perez, Djisbie Franken (fotograaf).
Advertentie-afdeling: Jos van der Schoot en Etleen Landsmark.

BONAIRE
CORRESPONDENT:
Hubert Linkels, Kaya Gobernador N. Debrot 154, tel.: 8627.

SINT MAARTEN
Correspondent:
Gerard Van Veen, Postbox 118, tel.: 24427.
Abonnement en advertenties:
Popular Agencies,
SMTC Building, Illidge Road 38,
Tel.: 22737.
Losse nummers: Papergarden, Food Centre, Shipwrecks Stores in: Frontstreet (opposite Holland House), Great Bay Hotel, Little Bay Hotel, Mullet Bay Hotel, Papertrip Julianaluchthaven en Boekhandel Van Dorp/Eddine.

SABA:
Correspondente:
Ruth Hassell, tel.: 2299.

ST. EUSTATIUS:
Vertegenwoordigster/Correspondente:
mevrouw Peggy van de Horde, Whitewallweg 1.

DEN HAAG:
CORRESPONDENT:
Frans Kok (tel.: 070-614911).

HILVERSUM
CORRESPONDENTEN
B. Jos de Roo en Victor Hafkamp: Radio Nederland Wereldomroep (tel.: 035-16151, toestel 319).

UTRECHT:
Frans Croes (fotograaf).

MIAMI:
medewerker: David Serphos, 1420 Southeast Bayshore Drive 306, Miami Florida 33131 (tel.: 3055798622).

Persagentschappen: ANP en AP.
Samenwerkingsovereenkomst met The Miami Herald, De Haagsche Courant, De Brabantse Pers.

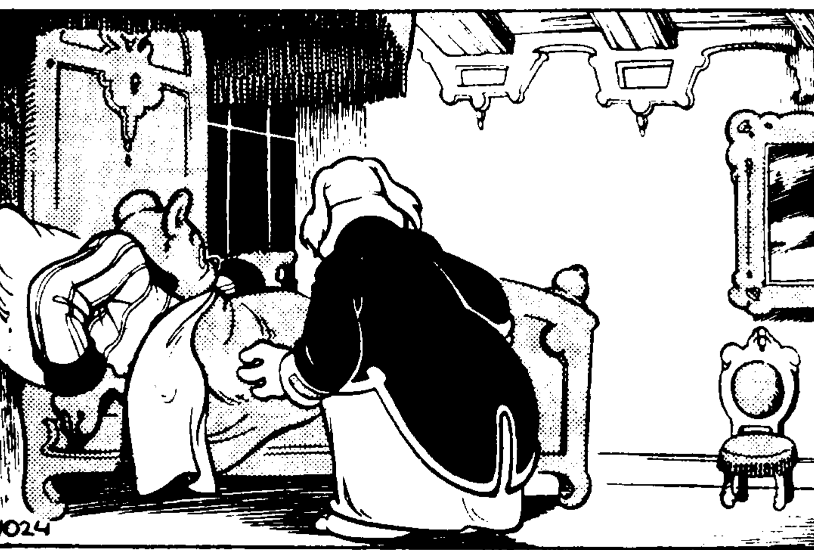
DRUKKERIJ: Rotaprint NV
DISTRIBUTIE (abonnementen):
Curaçao: Districo NV, tel.: 70503, 70504 en 70304.
Voor klachten gelieve deze nummers op te bellen. Het abonnementsgeld kan ook betaald worden via Giro rek. nr.: 208.000, Maduro's Bank rek. nr.: 286.330.08 en ABN rek nr.: 11.15.626.
Aruba: Nassaustraat 110, tel.: 24333.
Bonaire (abonnementen en incasso): mv. A Wong-Loi-Sing, Noord Saliña.

Losse nummers 50 cent:
Abonnementsprijs op alle eilanden van de Nederlandse Antillen veertien gulden per maand.

Buiten Antillen (Nederland):
NAƒ.80,15 per maand (luchtpost) of NAƒ.24,- per maand (zeepost); jaarlijks vooruit te betalen.

Heer Bommel en de Volvetters

door Marten Toonder

1024 — Joost werd door dat driftige bellen van heer Bommel uit zijn slaap gewekt en zonder aarzelen schoot hij zijn jas aan en snelde naar beneden. "Hebt u gebeld, heer Olivier?" vroeg hij.

"Ja... ja! Gebeld!" stamelde heer Bommel, met een bevende hand naar de muur wijzend. "Dáár! Op de wand, Joost! Sterren en streepjes! Dáár! Allemaal dansende sterretjes, Joost!"

"U zult gedroomd hebben, met uw permissie!" zei Joost, verbaasd naar de donkere muur starend.

"Niet gedroomd!" riep heer Bommel ongeduldig. "Ik zag ze duidelijk! Het is slecht met me, heél slecht! Doe iets, Joost, anders is het te laat!"

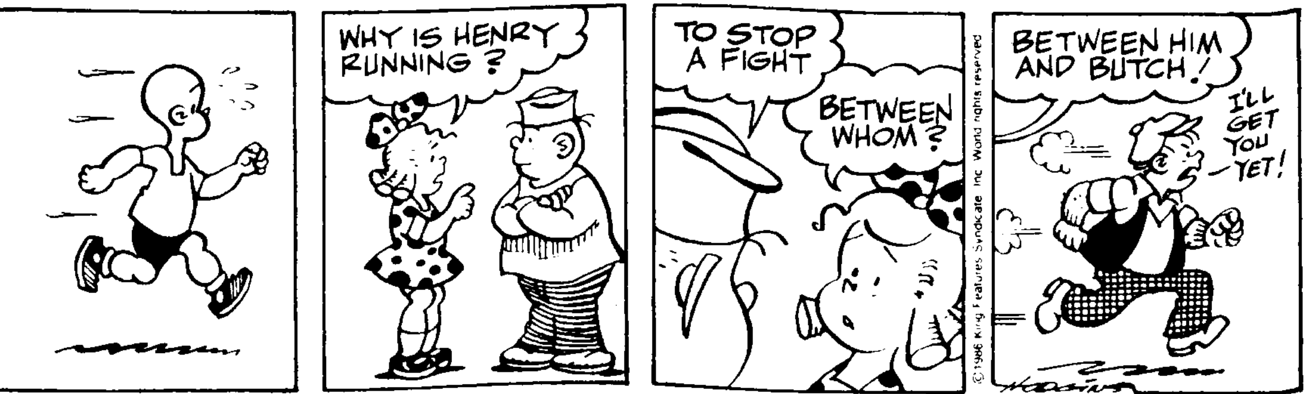
Joost stapte onderzoekend naar het raam en keek peinzend naar de gordijnen, die niet helemaal waren gesloten. Toen schoof hij ze opzij en stak het hoofd naar buiten. Een licht geritsel trof zijn oor en toen zag hij tot zijn verbazing een enorme, lichtende gestalte, die met dwaze sprongen over het grasveld rende en in de struiken verdween.

"Er was een vreemd gekleed persoon op het gazon, met uw welnemen!" zei hij. "Een zéér gebouwd heer, als ik zo vrij mag zijn. Zou het niet mogelijk zijn..."

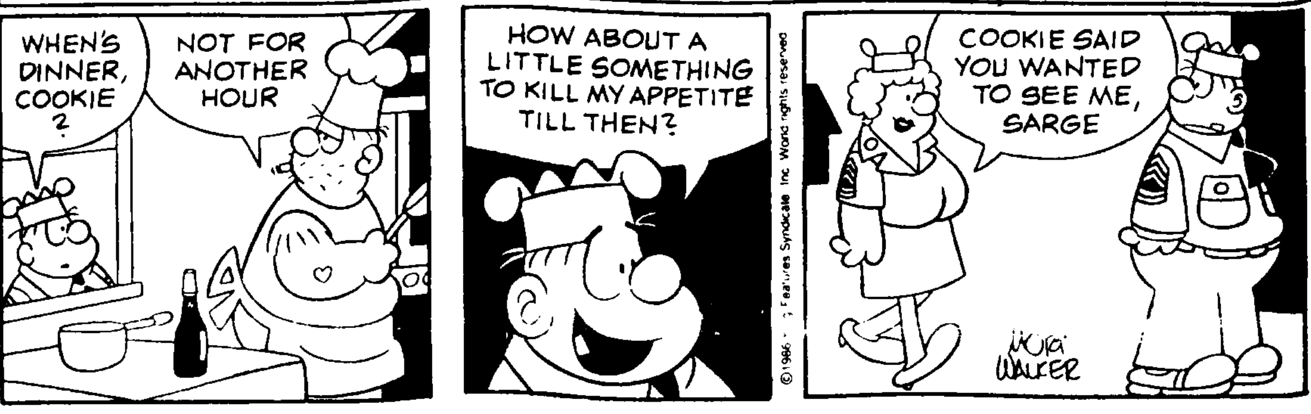
"Het volvetterspook!" kreet heer Bommel. "Het loert op me! Doe iets, Joost!"

"Zou het niet mogelijk zijn, dat die heer u aan het schrikken heeft gemaakt?" hield Joost aan. "Met een lamp kan men soms aardige lichteffecten maken, als u mij toestaat!"

Maar heer Bommel luisterde niet. Hij was in diep nadenken verzonken.

DRIETAL WONINGEN MET DE GROND GELIJK GEMAAKT

Medewerking bewoners optimaal

Gemiddeld 23 broedplaatsen per woning aangetroffen

WILLEMSTAD — Uit de eerste cijfers van de campagne tegen "Aedes Aegypti" is gebleken dat per woning gemiddeld 23 potentiele broedplaatsen aanwezig zijn. Inmiddels heeft de GGD 13.000 woningen bezocht. Bij twintig procent daarvan moest men terug voor een tweede afspraak omdat er niemand thuis was, terwijl 13 huis- eigenaren de controleurs toegang weigerden. De medewerking van de bevolking noemde campagne- coordinator Willy Franco tot op heden optimaal.

Zoals bekend is de GGD, in samenwerking met een groot aantal andere diensten, al enige tijd bezig met de campagne ter bestrijding van de zogenaamde "dengue- muskiet". Het bezoeken van alle woningen op Curaçao, vormt hier het grootste onderdeel van.

De GGD- controleurs hebben inmiddels 13.000 woningen bezocht. Tijdens een gistermiddag gehouden persconferentie werden hiervan de eerste computergegevens bekend gemaakt. Die zijn echter gebaseerd op het bezoek aan 8000 woningen. Van deze 8000 woningen werden er in 4814 woningen potentiele broedplaatsen aangetroffen. Een totaal van 115.000 potentiele broedplaatsen werd geconstateerd. Het waren voornamelijk waterplanten, tonnen, drums, en oude autobanden die tot deze broedplaatsen behoorden, zo blijkt uit de cijfers. Echter ook defecte regenbakken, beerputten en huishoudelijke artikelen, bleken aantrekkelijk als broedplaats voor de muggen.

De controleurs geven bij hun bezoek aan wat veranderd dient te worden. Bij een tweede controle- bezoek, bleek twee-derde van de bewoners hun "huiswerk" gemaakt te hebben, aldus de heer Laker van de GGD gistermiddag. Ondanks de regen in de afgelopen weken, is er zijns inziens geen achterstand opgelopen. Uiteraard bemoeilijkte de regen het werk van de controleurs die lopend de wijken ingaan, maar daar was van tevoren rekening mee gehouden, aldus Laker die stelde inmiddels weer op schema te zijn.

De dertien eigenaren die de controleurs toegang weigerden tot hun woning, zullen volgende week nogmaals bezocht worden. Het is op dit moment nog niet bekend op wat voor gronden de controleurs toegang geweigerd werden. Mocht de bewoner ook volgende week op hetzelfde standpunt blijven staan, zal er met zwaarder geschut gewerkt worden. De controleurs kunnen namelijk door gezaghebber Casseres gemachtigd worden het huis te betreden. Dit zal dan in gezelschap van een politie- agent gebeuren, waarbij de bewoner verplicht is de controleur binnen te laten.

Zoals bekend wordt na afloop van een controle in een bepaalde wijk, aangekondigd op welke dag Selikor langs komt voor de ophaal van grof vuil. Gebleken is echter dat niet iedereen aan die oproep voldoet en zodoende in reeds gecontroleerde woningen, vuil blijft liggen. Daartoe introduceerde de campagne- leiding het systeem van de "last call" waarbij Selikor nogmaals langs kwam. Omdat inmiddels echter gebleken is dat sommige mensen ook daar niet aan voldoen, zullen de controleurs van het bureau City Inspector met de Algemene Politie Verordening (AVP) in de hand, de wijken ingaan. Eenieder die het vuil voor het hek opstapeld is namelijk strafbaar en dat zal gecontroleerd worden. Willy Franco kondigde in dit kader aan dat Selikor momenteel de mogelijkheid onderzoekt om in de toekomst om de zoveel tijd in elke wijk het grof vuil op te halen. Momenteel draait men daarmee proef om na te gaan hoeveel materiaal daarvoor nodig is en met wat voor regelmaat dit mogelijk is.

Het probleem van leegstaande woningen wordt ook reeds aangepakt. Dit blijkt echter nogal wat problemen op te leveren, zo bleek uit verklaringen van campagne- coordinator Willy Franco. Met name in en om de stad blijken nogal wat vervallen woningen te bestaan die in de loop der jaren zijn gebruikt als vuilstortplaats. In nauwe samenwerking met de DROV werden deze woningen onderzocht, waarbij ook de eigenaar ingeschakeld werd. Een drietal woningen zijn inmiddels met de grond gelijk gemaakt, omdat niet alleen de vuiltoestand een gevaar voor het milieu bleek te zijn, maar ook de woning in zodanige bouwvallige toestand verkeerde, dat dit een gevaarlijke situatie opleverde. Een aantal andere woningen zitten momenteel nog in de pipe- line. Overigens benadrukte Franco in dit kader dat de overheid de kosten van het afbreken van de woning niet zomaar voor haar rekening zal nemen. Die kosten zijn voor de eigenaar van de woning die immers door het huis niet te onderhouden, het zover heeft laten komen.

Zoals bekend waren ook de vele autowrakken op ons eiland in de campagne opgenomen. De heer Gomez van de centrale bewakingsdienst die dit onderdeel voor rekening neemt, verklaarde dat dit niet zo soepeltjes verloopt. Eigenaren van wrakken blijken onvindbaar, andere mensen tekenen een afstand- verklaring voor wrakken die helemaal niet van hen zijn en bovendien worden er stickers van wrakken afgehaald. Toch zal men volgende week al beginnen met het ophalen van de eerste wrakken. Zoals bekend zijn de eigenaren die geen afstands- verklaring willen tekenen, volgens de Algemene Politie Verordening (AVP) strafbaar. Zij krijgen 14 dagen de tijd om het wrak op te ruimen, waarna ze een boete krijgen en het wrak op hun kosten alsnog verwijderd wordt.

Overigens is er inmiddels een poster vervaardigd die naar alle scholen gestuurd zal worden en bovendien in alle overheidskantoren aan de muur komt te hangen. Daarnaast zullen de scholen een informatie- pakket toegestuurd krijgen waarmee de campagne- leiding hoopt de toekomstige generatie vanaf jongs af aan goed op te voeden met een "schoon Curaçao" voor ogen.

Bejaarde beroofd

WILLEMSTAD — Inbrekers beroofden vannacht rond één uur aan de Schout bij Nacht Doormanweg een tachtig- jarige vrouw, die zij een kussen op het hoofd gedrukt hielden om te voorkomen dat zij zou gaan schreeuwen.

De vrouw verklaarde naderhand tegenover de politie wakker te zijn geworden door geluiden in haar slaapkamer. Zij hoorde daarop in het donker een stem die haar opdroeg "stil te zijn", aangezien er dan "niets zou gebeuren". Kort daarop was haar een kussen op het hoofd gedrukt en voelde zij dat een gouden armband, die zij aan haar arm droeg, werd doorgesneden en afgenomen. De inbrekers, die naderhand ook de telefoon- draden bleken te hebben doorgesneden, verdwenen met een groot aantal sieraden die zij verder in de kamer hadden aangetroffen.

WILLEMSTAD — Een bij de Maduro & Curiel's Bank aangegane lening zal het telefoon- bedrijf Setel NV in de gelegenheid stellen op korte termijn over te gaan tot de investeringen die noodzakelijk zijn voor de modernisering en uitbreiding van de telefoon- centrales Steenrijk, Otrabanda en Brievengat met een totaal van 6.000 telefoon- aansluitingen. De lenings- overeenkomst tussen Setel en de lokale bank werd deze week ondertekend. Op de foto vlnr bank- directeur Lio Capriles, president commissaris van Setel gedeputeerde Tolinchi Pietersz, Setel- directeur ing Angel Kook, Senior accountant manager van Maduro & Curiel's Bank Isidora en waarnemend bank- directeur Ron Gomes Casseres.

SVEN na onderzoek van 11 gebouwen

Energiebesparing van 40 procent bij overheid zonder investering

WILLEMSTAD — Met puur organisatorische maatregelen en zonder enige investeringen van betekenis kan bij de overheid 40 procent aan energie bespaard worden. Dat is de conclusie van de Stichting Voorlichting Energie- besparing Nederland (SVEN) na een bezoek aan elf overheids- gebouwen.

Zo verklaarden vertegenwoordigers van de SVEN na een bezoek van twee weken aan Curaçao op kosten van het Nederlandse Ministerie van Economische Zaken. In overleg met de Antilliaanse energie- werkgroep onderzochten zij de mogelijkheid tot energie- besparing bij de overheid, en stelden zij aan de hand daarvan een voorlopig rapport op dat overhandigd werd aan minister van Handel, Industrie en Werkgelegenheid Marco de Castro en waarnemend gezaghebber Willy Franco. Bij de elf gebouwen kan volgens de SVEN zo'n 500 tot 550 duizend gulden per jaar bespaard worden aan energie- kosten.

Voor drie- kwart van deze besparingen zijn geen investeringen nodig maar gaat het om puur organisatorische zaken en een energie- bewust gedrag van het personeel. Aangezien de totale energie- rekening van de overheid zo'n 12 miljoen gulden Nederlands per jaar is kan daar volgens de SVEN zeker een derde deel vanaf door een zuiniger verbruik. Zo is de verlichting op diverse werkplaatsen maar vooral in gangen en dergelijke van een vrij hoog niveau, en kan men die van 30 tot 50 procent verlagen zonder dat aan het comfort iets wordt afgedaan. Ook de verbruikstijden moeten worden aangepast, zodat er bijvoorbeeld tijdens de lunchpauze niet overal in het gebouw voor niets licht brandt.

Voor wat betreft de airco's meent de SVEN dat men door het controleren van de temperatuur al een heel eind kan komen. In de bezochte gebouwen is de temperatuur gemiddeld tussen de 19 en 21 graden Celcius. Voor behoud van het comfort is echter 23 graden laag genoeg, en het komt hier vaak voor dat men een vest moet aandoen op het werk en een enkele keer zelfs dat het raam wordt opengezet omdat het binnen te koud is. Elke graad betekent een energie- besparing van acht procent op de elektra- rekening, aldus de SVEN. Bovendien staat de airco vaak nog aan op werkplaatsen waar het personeel al vertrokken is.

Eén van de dingen die energieverspilling bevordert is het feit dat de relatie tussen het verbruik en de rekening totaal verbroken is. De rekeningen worden namelijk centraal betaald, en de betreffende diensten zien geen specificatie van het verbruik van hun gebouw. Dat zal moeten veranderen als men de mensen bewust wil maken van de noodzaak tot besparing van energie. De meters, die heel goed kunnen dienen om het verbruik bij te houden worden niet bekeken, en een enkele keer weet men in het gebouw niet eens waar de meter is.

Volgens de SVEN moet in ieder overheids- gebouw iemand verantwoordelijk worden gesteld voor toezicht op en controle van het energie- verbruik. Die persoon moet de gespecificeerde rekening voor dat gebouw krijgen en controleren, en de andere personeels- leden wijzen op het verspillen van energie. Afhankelijk van de aard van de dienst en de grote van het gebouw kan worden nagegaan of zo'n energie- coördinator een volledige dagtaak dan wel deeltaak moet zijn, en of het met bestaand personeel kan of er iemand voor moet worden aangesteld.

Belangrijk is ook dat overheids- diensten overleg gaan plegen over energie- verbruik. Bij het onderzoek is namelijk gebleken dat in enkele gebouwen wel degelijk rekening is en wordt gehouden met een zuinig energieverbruik. Omdat er hierover echter geen overleg plaatsvindt blijft het bij incidentele gevallen. Het proces van voorlichting om tot energie- besparing te komen zal enige jaren vergen, zo verwacht men. Ook de regering zal met de nodige uitspraken en stappen het juiste klimaat moeten scheppen, omdat het anders bij incidentele maatregelen zal blijven zonder dat er structureel iets verandert.

Nederland was door de oliecrisis wel gedwongen het proces van energie- besparen te starten, maar op de Antillen staat het nog in de kinderschoenen. Voorlichting is zeer belangrijk, want zolang fabels als die dat je een TL- buis beter kan laten branden omdat het aandoen zoveel stroom kost niet uit de wereld worden geholpen is het vechten tegen de bierkaai. Audiovisuele hulpmiddelen waar de SVEN over beschikt kunnen eventueel vertaald worden in het papiaments of aangepast aan de lokale situatie. Het mag simpel klinken maar een zeer opvallende sticker bij een lichtknop kan al een aanzienlijke vooruitgang teweeg brengen. Een onderzoek naar het energie- verbruik in de hotels op Aruba wat de SVEN in maart verrichtte heeft uitgewezen dat ook in hotels zonder investeringen van betekenis zo'n 40 procent aan energie kan worden bespaard.

De SVEN wil de lokale adviesbureau's een aanzet geven om zich te storten op het nog grotendeels braakliggende terrein van de energie- besparing. Dat het in Nederland door een goede subsidie- regeling en belasting- voordelen makkelijker is om mensen tot het besparen van energie te krijgen is duidelijk, maar over het algemeen kan men kleine investeringen voor energie- besparing weer vrij snel terug- verdienen.

De SVEN heeft zich er enigszins over verwonderd dat er hier gezien het klimaat betrekkelijk weinig op het gebied van alternatieve energie gebeurt. Ook in Nederland is de toepassing van windenergie gepaard gegaan met de nodige discussie, over aansluiting op het net, het leveren van stroom aan het net en dergelijke. Daar is men nu echter redelijk uit, en er is een subsidieregeling van de grond gekomen die op aandringen van de SVEN ook op de Antillen en Aruba van toepassing is.

Door die regeling verdringen de producenten van windmolens zich min of meer voor het opzetten van windmolen- parken, waardoor de markt zeer gunstig is. Wel is er enige haast bij, omdat de subsidie wordt gegeven in de vorm van "wie het eerst komt het eerst maalt", terwijl het bovendien jaarlijks afloopt. De Antillen kunnen wellicht profiteren van deze regeling, aldus de SVEN, die het gebruik van "de bewezen techniek" van windmolens toch wel verkiezen boven zonne- energie, dat een stormachtige ontwikkeling doormaakt maar waarvoor nog altijd bepaalde beperkingen qua hoeveelheid energie voor gelden.

Als er geen milieuschade is

ABVO steunt vuilproject

WILLEMSTAD — Hoewel de ABVO alle pogingen om werkgelegenheid te scheppen steunt, vindt de overheids- vakbond wel dat dergelijke pogingen geen schade aan het milieu mogen veroorzaken.

Zo verklaarde woordvoerder Wim van Lamoen in het radiopraatje van de bond naar aanleiding van plannen voor een vuilverwerkings- fabriek voor de productie van water- en electriciteit te Boca San Michiel. Zoals bekend tekende het Bestuurscollege deze week een "letter of intent" om verder te praten met een Engelse groep die hierin geïnteresseerd is. De ABVO steunt de intentie om een vergunning te geven voor dit project, maar benadrukt wel dat zoiets op een gecontroleerde wijze dient te geschieden, om geen schade aan het milieu te veroorzaken die gevolgen voor het volk met zich mee kan brengen. Als die zekerheid bestaat heeft dit project de steun van de ABVO, terwijl ook andere fabrieken die hier onder die voorwaarden willen komen welkom zijn.

WILLEMSTAD — De Stichting Voorlichting Energiebesparing Nederland (SVEN) rondde gisteren een bezoek van twee weken aan Curaçao af voor een onderzoek naar mogelijke energie- besparing bij de overheid. Als aandenken aan het bezoek ontving minister van Handel, Industrie en Werkgelegenheid Marco de Castro van de stichting die haar 10-jarig bestaan viert een "t-shirt".

Tijdens gesprek met DP-delegatie gebleken

AD positief over eventuele deelname in Isla-raffinaderij

WILLEMSTAD — In kringen van de Venezolaanse regerings- partij AD, staat men niet ongunstig tegenover het idee van een eventuele deelname in het aandelen- pakket van de raffinaderij op Curaçao. Tot die conclusie kwam een delegatie van de Curaçaose coalitie- partij DP, nadat onlangs in Venezuela op partij- niveau gesprekken werden gevoerd.

In tegenstelling tot berichten die via de Venezolaanse televisie werden verspreid, trachtte de DP- delegatie, bestaande uit partij- leider Agustin Diaz, DP-voorzitter Petrus van der Veen en oud- voorzitter Onofre Bikker, in Venezuela de AD er niet toe te bewegen vijftig procent van de aandelen in de voormalige Shell- raffinaderij op Curaçao over te nemen, zei Diaz vanmorgen nadrukkelijk in een reactie tegenover de Amigoe. Dat was een interpretatie van het gesprek op partij- niveau, die volkomen voor rekening van het televisie- station was, maar niet op de werkelijkheid stoelde, aldus de Curaçaose politicus.

De DP- leider bevestigde wel dat tijdens de gesprekken, waarin een grote verscheidenheid van onderwerpen werd aangeroerd, ook de raffinaderij op Curaçao ter sprake kwam. Nu er een jaar voorbij is, van de in totaal vijf jaar waarvoor met de Venezolaanse staatsolie- maatschappij PDVSA een exploitatie- contract werd aangegaan, achtte de DP het goed om tijdens het verblijf in Venezuela op politiek niveau ook het voortbestaan van de raffinaderij aan te kaarten, zei hij. Door de DP werd in dit opzicht terug gegrepen naar ondermeer gesprekken die in 1976 al in Venezuela werden gevoerd over eventuele deelname in de toen nog in Shell- handen zijnde raffinaderij. Daarbij was door de toenmalige premier Carlos Andres Peres officieus de mogelijkheid geopperd voor een gelijke verdeling van het aandelenpakket in de raffinaderij tussen Shell, Curaçao en Venezuela, waarbij het Venezolaanse aandeel geleidelijk aan in Curaçaose handen zou worden overgeheveld en het eiland- gebied dan uiteindelijk over tweederde van de aandelen zou beschikken. De suggestie die aan de toen in de oppositie zittende DP werd gedaan, werd indertijd op Curaçao echter door de coalitie met kracht verworpen, bracht Diaz vandaag naar voren. Desalniettemin, zo voegde hij daar aan toe, is er momenteel sprake van Venezolaanse aanwezigheid in de raffinaderij.

In de gesprekken met verschillende hoge politieke functionarissen in Venezuela, als onder andere minister van Buitenlandse Zaken Gonsalvi, werd weliswaar de mogelijke deelname in de raffinaderij aan de orde gesteld, maar werden geen percentages genoemd, noch werd er over de uitwerking van deze mogelijkheid gesproken, aldus Diaz. Van een pasklaar aanbod van de kant van de Curaçaose delegatie aan Venezuela omtrent de raffinaderij, was evenwel in de verste geen sprake, herhaalde hij. "De indruk wordt echter gewekt alsof we met een pakket aandelen onder de arm naar Venezuela zijn gegaan. En dat is geenszins het geval." Aan een Venezolaanse delegatie hecht overigens de DP wel grote waarde, bleek evenzo uit zijn verklaring. Om immers het voortbestaan van de raffinaderij te garanderen, argumenteerde hij, zijn ondermeer forse investeringen nodig. "De raffinaderij moet bij de tijd blijven". Gebeurde dat niet, dan zal de raffinaderij op Curaçao op den duur de strijd verliezen tegen de andere raffinaderijen, die wel de nodige moderniseringen doorvoeren, vreest hij.

Omdat het zuiver om partijpolitieke ontmoetingen ging, zoals deze tussen de DP en de Venezolaanse AD met zekere regelmaat plaatsvinden en die bedoeld zijn om over een scala van onderwerpen van gedachten te wisselen, werd de Curaçaose coalitie- partner MAN van het verloop van de gesprekken niet op de hoogte gesteld, zei Diaz desgevraagd. "We zijn als politieke partij gegaan en hebben dus in geen geval de verplichting om daaromtrent tegenover de coalitie- partner verslag uit te brengen". Als agendapunt voor een eerstvolgend coalitie- beraad zal de kennelijke Venezolaanse bereidheid tot deelname in de raffinaderij al evenmin worden opgevoerd. "Maar als dat onderwerp tijdens een coalitie- beraad toevallig ter sprake komt, zullen wij daarover ons standpunt, alsmede de onze bevindingen natuurlijk uiteenzetten".

Bionic naar Nederland

ORANJESTAD — In verband met het negen-jarig bestaan van de korfbal-vereniging Bionic en het feit dat Bionic volgend jaar april naar Nederland wil reizen om Aruba te vertegenwoordigen bij het wereld-kampioenschap korfbal wordt de komende dagen een korfbal-toernooi georganiseerd.

Hieraan nemen de verschillende verenigingen deel. Aan het toernooi om de wereldbeker van korfbal nemen elf landen deel: België, Duitsland, Engeland, Frankrijk, Taiwan, Indonesië, Verenigde Staten, Spanje, Australië, India en Nederland.

Aanstaande zondag(morgen) worden op het Bionicveld te Santa Cruz de volgende wedstrijden gespeeld: 10.15 uur Bionic vs Car. Stars, 12.15 uur Arukorf vs Volvox en 14.15 uur Santa Cruz Stars vs Skylab.

Paard bijt aan kozijnen

ORANJESTAD — De eigenaar van een huis in aanbouw aan de Guyabastraat vroeg politie-assistentie daar iemand een paard naast zijn huis had vastgebonden. Het paard was echter begonnen aan de kozijnen te bijten waardoor deze beschadigd werden. Ook vermoedde de man dat de eigenaar van het paard zijn water gebruikte, want hij kreeg de laatste tijd nogal een hoge waterrekening aangeboden. De politie is op zoek naar de eigenaar van het paard.

ORANJESTAD — Aruba stond gisteren — dag der Verenigde Naties — in het teken van de vredesactie die door de huishoudscholen werd georganiseerd. Via radiostations werden speciale uitzendingen gedaan, terwijl gistermorgen minister van Welzijnszorg mr. Mito Croes (zie foto) in de Bibliotheek een tentoonstelling over het onderwerp vrede officieel opende. De tentoonstelling is geheel gewijd aan de proclamatie van de VN om dit jaar tot het Jaar van de Vrede uit te roepen. Zondagmiddag wordt in samenwerking met de Aruba Jaycees een stille mars door Oranjestad naar de Plaza 18 di Maart gehouden.

's Nachts

Vrouw loopt met 5 mille op zak

ORANJESTAD — In de vroege ochtend van vrijdag kwamen verschillende meldingen bij de politie binnen dat de bewoonster D.L. van het oude hospitaal overvallen zou worden.

Het was namelijk bekend dat zij vijf mille op zak had, een bedrag dat zij met Catoochi had gewonnen. De politie trof de vrouw in de buurt aan in gezelschap van enige mede-bewoners. Ze had inderdaad veel geld op zak. De politie wees haar erop dat het nogal een gevaarlijke zaak is in de nachtelijke uren met zoveel geld op zak te lopen. Zij werd naar het huis van haar moeder gebracht en beloofde dat zij de volgende dag het geld op de bank zou zetten. Of dat ook gebeurd is, vermeldde het politie-rapport niet.

Transportproblemen supermarkt te Noord

NOORD — De politieke partij PDA is er in een verklaring niet over te spreken dat de Supermarket CADA te Noord, die goedkope producten uit Venezuela brengt, afgelopen woensdag bijna een hele dag heeft moeten wachten voordat men zijn containers naar Noord kon brengen.

Hierdoor worden de goederen duurder, waartegen de PDA meent fel te moeten protesteren. In dit verband wordt opgemerkt dat destijds minister Berlinski van de PDA in Colombia besprekingen heeft gevoerd om goedkope goederen naar Aruba te kunnen brengen. De PDA is van mening dat de regering op dit gebied efficiënter moet optreden en zorgen dat er een optimale service wordt gegeven zodat de handelaren zonder problemen over hun goederen kunnen beschikken. De regering zou volgens de PDA zijn beleid voor het brengen van goederen niet alleen op Venezuela, maar ook op Brazilië en Colombia moeten richten.

PRO DEO

Bij exploit van mij, NORMAN E. HART, deurwaarder bij het Gerecht op Aruba van de 17de oktober 1986, waarvan een afschrift is gelaten aan de E.A. Heer Officier van Justitie op Aruba, die het origineel voor GEZIEN heeft getekend, is aan MARITZA MARINA VANEGAS RAMOS, zonder bekende woon- of verblijfplaats op Aruba of elders;

BETEKEND:

een grosse van het vonnis d.d. 1 oktober 1986, waarbij ten verzoeke van ROBINSON CROES, wonende op Aruba, tussen partijen op 10 augustus 1982 op Aruba met elkander gehuwd, echtscheiding is uitgesproken.

(Get.) N.E. Hart, deurwaarder.

DE DIRECTIE ONDERWIJS maakt bekend dat er bij voldoende deelname in de maand november 1986 aan de Avondschool voor Technisch Onderwijs zal worden begonnen met een opleiding voor:

DE PEDAGOGISCHE VERKLARING VOOR HET TECHNISCH ONDERWIJS.

Toelatingseis:
bezit van een N-akte, diploma Antilliaanse Lerarenopleiding, H.T.S.-diploma.

Zij die het vereiste toelatingsdiploma niet bezitten, kunnen als toehoorder worden toegelaten.

Inschrijvingen dienen schriftelijk te geschieden bij de heer J.A. van Bochove, directeur van de Avondschool voor Technisch Onderwijs.

DE DIRECTEUR ONDERWIJS, WND

ORANJESTAD — Bij notaris mr J.R. Croes vond vrijdagmorgen in het bijzijn van manager Luis Odor en mej. Tina Bermudez (zie foto) de verzegeling plaats van de bussen voor de traditionele eind van het jaar campagne van Wimco, waarover spoedig meer bijzonderheden in dit blad zullen verschijnen (i.m.).

KORSOU MANERA E TA... CURACAO ZOALS HET IS

"In Italië, dan was ik misschien een Picasso geworden!"

De wereld van Jose Rosales: de troubadour

"WEET JE WAT?" vraagt Jossie Rosales. "Ik denk dat de meeste mensen op Curaçao beweren dat ze vloeiend Nederlands spreken. Maar dat is natuurlijk niet waar! Zelf kan ik mij in het Nederlands verstaanbaar uiten, maar daar houdt het ook mee op. We zitten allemaal in dezelfde regio als Venezuela. Het Spaans is zodoende voor ons niet moeilijk om te leren, ook al door onze Papiamentse achtergrond.

Mijn vader", vertelt Rosales, "was een Venezolaan, die op zijn twintigste naar Curaçao kwam. Mijn grootvader was van Curaçao. Mijn vader, één van de beste sportlieden op het eiland in die tijd, was, laat ik je dit zeggen, geen gemakkelijke. Voor zijn plezier speelde hij in een van de grote orkesten. En wat deed hij? Oorspronkelijk zat hij in het schoenmakersvak. Later werd hij peon, landarbeider, en ook werkte hij een tijdje op de administratie van het Venezolaanse consulaat. Daarna begon hij een eigen zaak, in manifacturen, in de Keukenstraat. Dat was in 1958. Op de bovenverdieping zat Rudy Dovale Advertising. Mijn vader werd ook scheepsagent. Alle papieren van de kapiteins van de fruitbarkjes moesten door hem en de Venezolaanse consul ondertekend worden. Mijn moeder woont nog steeds op Curaçao. Ze kwam hier vanuit Aruba op haar zevende jaar. En mijn grootmoeder van moeders kant was een soort Indiaan zou je kunnen zeggen".

Rosales zegt erg veel te lezen, voornamelijk in het Engels en het Spaans. "Maar voor mijn werk, ik heb die scheepsagentuur van mijn vader overgenomen, moet ik toch ook af en toe Nederlands lezen. Dat doe ik echter niet graag. En weet je wat ik dan lees? Het wetboek van de Nederlandse Antillen. Die artikelen moet ik bijhouden. Verder nee, geef mij maar een Engels boek. En vele boeken zijn toch ook vanuit het Engels in het Nederlands vertaald?

Met zingen ben ik", aldus José Rosales, "gedwongen begonnen op de St. Vincentiusschool bij de fraters. Je moest voor je rapport- cijfer Nederlandse liedjes zingen. Nu, dat zei mij helemaal niets. Ik was in die tijd nogal opstandig. Ja, «against the establishment».

PICASSO

Er is echter één liedje, daar ben ik van gaan houden. Dat sloeg op ons!" Rosales zingt:

> 'Hoe schoon is de West
> is het land mijner dromen.
> Heerlijk omstuwd door de bruisende zee,
> ruw zijn de golven en grillig de stranden...'

Maar die andere liedjes. Een paar beginregels. 'Klein vogelijn op groene tak'. Dat soort dingen. Verder herinnert dit kind van de fraters, zoals Jules de Palm het zo mooi zegt, zich niets. "Die school was ook meteen mijn volledige opleiding. Ik ben niet doorgegaan met leren. Hoe gaat dat? Vader en moder scheidden. De moeder trouwt later met een ander. Dan denk je: Wanneer kan ik weg van school, werken om in mijn onderhoud te voorzien en mijn moeder voor zover mogelijk te helpen.

Een kans om verder te studeren krijg je niet meer. Ik ben een goede tekenaar. De meeste mensen zeggen dat. Ik bedenk mij dan: Waarom ben ik deze keer niet in Nederland of Italië geboren, maar juist op Curaçao? Dat moet toch een bepaalde bedoeling hebben? Want wanneer ik in Nederland of Italië geboren zou zijn, was ik nu misschien vandaag een Picasso. Het is toch meestal een bepaalde voorbeschikking, dat je ergens geboren wordt en daar moet je vrede mee hebben.

BLOKKEN TILLEN

Dus ben ik met mijn veertien jaar, na zeven klassen school, gaan werken. Ik zong toen al. Je moet ook een instrument kunnen bespelen: mond- harmonica, hand- harmonica, de tamboer, daarna de gitaar, noem maar op. Dat zingen heb je geërfd. Het zit in je bloed. Men zegt wel eens dat ik dezelfde stem heb als mijn vader. Dat zingen, ja. Maar het werk ging voor. Ik was verkenner bij de padvinderij op Wishi. Daar werkte mgr. Wim Ellis toen als pastoor. Ik deed soms karweitjes voor de kerk. Voor het pastoraat. Bijvoorbeeld schilderen. 'José, wat heb je vandaag te doen? Niks. Nou ga dan maar even die garage schilderen'. Nee, ik deed niet met de andere jongens mee. Ik houd nog steeds niet van voetballen. Ik vind het gek om achter zo'n bal aan te hollen.

Pastoor Jansen van Wishi zei: 'Kijk, ik heb hier een briefje voor je. Je moet naar Nederhorst toe. Die Nederlander daar zal je een job geven'. Oké, fijn, ik had werk nodig. Ik moest hard werk verrichten. Het was een blokken- fabriek. Blokken optillen, verplaatsen, op de truck laden en wegbrengen. Vanuit die truck schreeuwde ik dan naar de jongens langs de straat. 'Hé, ik heb werk hé'. Waar zou ik mij voor schamen?"

Maar het probleem volgens Rosales was, dat hij het werk moest doen van 'een grote man', terwijl hij niet eens de helft betaald kreeg. "Dat was vaak achttien gulden per week. De anderen gingen naar huis met zestig tot tachtig gulden. Ze deden hetzelfde werk, maar waren ouder.

PIK

Op een gegeven moment hield ik het voor gezien. Ik kwam 's morgens vroeg en ging onder een barak liggen slapen. Die baas van mij was erg alert en tegen het eind van de week, toen ik mijn gage ging halen zei hij: 'Rosales, volgende week ga je echt werken, begrijp je'. En toen moest ik bij Parera greppels gaan graven. Nou, dat was hard werken! De hele dag in de stekende zon. Ik heb het dan ook maar één dag volgehouden. dat was mij voldoende. Die opzichter daar, die mijnheer was ook een Hollander, zei: 'Rosales, zie je die man daar graven. Minstens drie, vier meter. En jij hebt vandaag maar zestig centimeter gedaan'. Ik zeg: 'Mijnheer, weet u veel van graven af? Mijnheer, hier, hier is mijn pik (pik = houweel), hier is mijn pik dus en dan mag u mij even wijzen hoe u het zou doen!' 'Nu Rosales', antwoordt de man, 'donder nu maar op'.

Daarna", vertelt Jossie Rosales, "werkte ik een paar jaar in een manifacturenzaak van een vriend. Toentertijd had ik een relatie gekregen met een aardig meisje en haar vader had harde trouwplannen voor mij. Maar ik had zelf niet eens twee paar broeken, geen woning, nauwelijks twintig jaar oud. Onvoorstelbaar, ik had niets. En ik zat daar in huis op de bank. 'José', vroegen ze, 'heb je een datum? ''Ja', zei ik, en meende het ook nog: 1 april. Toen begonnen ze te lachen. Maar voor mij was het duidelijk geen mop!

CONFRONTATIE

IK ben toen naar mijn vader gegaan. 'Papai, zei ik, ik wil weg van Curaçao'. 'Wil je dan naar Venezuela toe? Naar mijn geboorteplaats?' vroeg hij. Ik zei: 'Nee, nee, nee. Ik wil gaan varen. Kan je dat voor mij versieren?' Ja, dat kon. En mijn moeder mocht het niet weten. Ik had namelijk geen paspoort en wist zeker dat ze niet voor mij zou tekenen. Mijn vader heeft mij met alles geholpen. Met een paspoort en een monsterboekje. Toen zat ik van de ene op de andere dag op een Noorse tanker, eerst als deckboy, later als gewoon matroos.

Dat duurde drie jaar", vervolgt Jossie. "Maar toen die tanker naar Europa moest, naar Duitsland om precies te zijn, ben ik afgemonsterd. Nee, ik ging voor geen goud naar Europa. Dat dacht ik toen, dat denkt ik nu nog. Kijk, hoor eens, Nederland is voor de Nederlanders. En als je dan hier en daar geschreven ziet staan «for white people only» dan wil je er toch in, daar naar binnen. Maar ik zeg dan. Waarom zo'n confrontatie zoeken. «Keep away». Mijn dochter, die in Den Haag woont en economie studeert heeft een dergelijke ervaring. Dat haar de toegang tot een discotheek werd geweigerd, terwijl haar vriendinnen wel naar binnen mochten. Onvoorstelbaar, op dit moment, nu, in Nederland. Ik zeg dus altijd maar — en de Nederlander heeft daar een mooi spreekwoord voor: 'Schoenmaker blijf bij je leest' — waarom zou ik naar Europa, naar Nederland moeten?

KANTANTE

Maar goed, toen ik afmonsterde, ben ik weer met zingen begonnen. Dat was als een soort van semi- professional eind jaren vijftig. Ik speelde met een paar vrienden in een trio. Later in een kwartet. Typische Dominicaanse muziek; merengue, met harmonica, tamboer, rasp en een marimba met horlogeveren. Dan krijg je dat effect: toem, toem, toem... Dat idee. Ik ben gewoon een kantante, een zanger. Ik specialiseer mij niet. Ik ben zoals salsa- zanger Macario Prudencia. Ik breng geen typerende producten van de eilanden. Nee, dat niet.

Tien jaar maakte ik deel uit van het orkest Konjunto San José. Veel werk. Reizen naar Venezuela en bijna wekelijks op de televisie. Vorig jaar heb ik ook nog televisiewerk gehad, samen met La Nueva Generashon. Van het orkest en het zingen kon ik echter niet leven. Ik had het scheepsagentschap inmiddels van mijn vader overgenomen en er waren een paar mensen die voor mij werkten. In 1968 ben ik dan ook gestopt met regelmatige optredens. En toen kwam die bar erbij, ja...

VUILE TROEP

Het zal in 1964 zijn geweest dat een broer van mij een bar overnam in Otrobanda. Hij kon die bar echter niet alleen beheren, vandaar dat ik hem ben gaan helpen. Zo is het begonnen. Daarom heb ik nu nog steeds een bar, de Vene-Cur aan het Waaigat. Maar eigenlijk houd ik niet zo van dat barwerk. Eerst was dit zo'n beetje een was- gelegenheid, een klein gebouwtje, dat een geschenk was van de Curaçaose Lionsclub aan de Venezolanen van de barkjes. Toen ik hier kwam, was het een onvoorstelbaar vuile troep. De sushi lag metershoog. Allemaal Venezolaanse rotzooi. Dit zal ongeveer tien jaar geleden zijn geweest. Ik heb er foto's van gemaakt en deze naar de Lionsclub gestuurd met het verzoek of men afstand zou willen doen van het gebouw. En of ik er gebruik van zou kunnen maken om limonade te verkopen. Zo ben ik gestart met de bar.

Ik ben toen gaan verbouwen", aldus Jossie, "en daarna kon ik ook het modderige terrein er omheen krijgen. Mijn idee was eigenlijk een groot kantoor en misschien een supermarket. Maar het Bestuurscollege wilde daar niet aan. Het moest een recreatie- centrum zijn en blijven. En dat is het dus nog steeds. Ik zou deze kade, aan het Waaigat, de veiligste van Curaçao durven noemen. Ik zeg altijd. Dit is geen Scharloo, waar schorem zit, dat er zelfs niet tegenop ziet om oude dametjes van hun onderstand te beroven om maar geld te hebben voor base of cocaïne. Ik zeg, Jossie Rosales zit aan het Waaigat en daar is het veilig.

RED LIGHT ZONE

Je spreekt wel eens over een zogenaamde «red light zone». Nu dit is geen echte red light zone. Zo'n hotel, Hotel Venezuela was een uitstekend hotel. Misschien is het nu iets minder. Maar vroeger, vroeger logeerden daar alleen maar Venezolanen, die met vakantie waren. Nu zitter er meer Dominicanen. Vandaar dat je zeggen kent: 'Ja, er lopen wel eens meisjes rond. Maar in het verleden, laten we zeggen voor drie jaren, voor de devaluatie van de boliver, liepen hier erg veel Venezolaanse toeristen rond.

Er is dan ook veel voor de stelling te vinden, je ziet dit in een groot aantal steden, dat het vlakbij de meisjes, vlakbij de «red lights» op z'n minst gezegd zeer veilig is. Je wordt er in ieder geval niet beroofd. Berovingen zijn in de zijstraten van Scharloo en op Pietermaai aan de orde van de dag. Hier, bij mij echter niet. Men is nu blijkbaar bezig een speciale toeristen- politie op te richten. Mijn mening", zegt José Rosales, "is dat dit helemaal niet hoeft. Zet maar een aantal VKC-ers in. Daar is men doodsbang voor. Daar heeft men respect voor. Waar de VKC patrouilleert, komt niemand met slechte bedoelingen. Men kijkt wel uit.

Ja, is de kritiek dan. Je komt op vakantie en dan zie je overal soldaten. Maar waar die toeristen vandaan komen, of het nu uit Venezuela, Amerika of Costa Rica is, zie je die soldaten ook. Ik vraag me dus af, waarom hier niet? De toerist weet, dat het voor zijn bescherming is. «This beach is protected» zegt hem erg veel. Dat je je auto kunt laten staan. Dat je rustig kunt gaan zwemmen. De toerist weet dat er iemand is die op zijn bezittingen past.

VRIENDEN

Dat image van mij. Ja, een wit pak, veel goud en een witte hoed. Wanneer ik bijvoorbeeld zonder die hoed in de stad zou rondlopen, dan zegt men, nee dat kan niet. 'Zeg Rosales, hé, waar is je hoed gebleven? Je hebt je hoed niet op'. Soms komt er hier wel eens iemand de bar binnen — ik zit dan zonder hoed — en dan vraagt die persoon naar Jossie... De laatste tijd, zei ik al, treed ik niet veel meer op. Misschien als men een beroep op mij zou doen, bijvoorbeeld ter gelegenheid van een speciale gebeurtenis. Ik maak wel platen. Vorig jaar heb ik er nog 1500 laten maken. Ik heb ze allemaal cadeau gegeven. Niet één verkocht. Dit jaar weer een maxi- single met nummers «Sperando ribo bo» en «Nos dushi amor». Van die single heb ik er ook alweer veel weggegeven. Ik heb veel vrienden.

De meeste bekenden van vroeger, van Wishi, ze doen het meestal wel goed. En voor hen is het vaak iets aparts om te kunnen zeggen: 'José is mijn vriend'. Dat telt.

Ook heb ik veel ministers en gezaghebbers gekend. Ze kwamen... Nu niet meer. Ik weet eigenlijk niet wat ik daarover moet zeggen. De zoon van Don Martina leerde bij mij gitaar spelen.

Nou ja, ik heb vele vrienden. Bij mij is het met Oud en Nieuw geen vuurwerk. De laatste vier jaar laat ik liever iedereen gratis eten en drinken.."

HET IS EEN forse man, die druk kan praten met grote, weidse gebaren. Maar hij kan ook zo stil zijn als de nacht, die in de vroege avond fijne donkere kleuren penseelt over het groene water van het Waaigat.

De locatie: De Vene-Cur Bar en Restaurant. De eigenaar van het etablissement zit, slechts gekleed in een eenvoudig sportbroekje, rekeningen uit te schrijven. Men kent hem wel anders; in een hagelwit tropenpak, beringd en behangen met gouden kettingen. Een gerande Stetson op het hoofd... De grote juke-box schettert luide Antilliaanse muziek.

Het is middag en over de vele fruitbarkjes aan de overkant bij de kade hangt een lome, slaapverwekkende hitte. Het is bijna windstil. De meisjes met hun roodgeverfde krulhaar uit de naburige hotels Venezuela en Caracas hangen lui aan de bar. Alleen hun ogen flitsen rond en schatten professioneel. Aan de met hout betimmerde muur hangt een oude, electrische gitaar zonder snaren, een «Sertifikado di Mérito» van Jean Girigorie Art Studio, een stoffige gitaarkist op een plint, een vergeelde foto achter glas: «Wanted dead or alive, reward $3000». Bij de watercooler leunt een zwetende, ongeschoren koopman. Een magere Chinees verkoopt loempia's.

Dit alles is de sfeer waarin het Curaçaose lied het beste gedijt. Een wals vol sentiment over een verloren of herwonnen liefde wordt allang niet meer gemaakt in een mooi herenhuis op Pietermaai, waar de stem van de branding de dissonanten overstemt. Nee, slechts in deze bar, gestut tegen de half onttakelde gele ophaalbrug klinkt dìe muziek door van een stoffige cactusland en het eeuwige water.

Af en toe sijpelt wat fijne wind de bar binnen, die de rook van mijn zware Van Nelle langzaam omhoog doet kringelen... Veel foto's. De dansende gezaghebbers Casseres en Kees Martina. De dansende Don Martina. De meeste mensen kennen dit stukje traditioneel Curaçao niet, en dit is jammer. Deze bar is een wereld op zichzelf. Het is de zelfgeschapen wereld van volkszanger José Rosales...

Buddhisten, Moslims, Joden en Christenen

Wereldvredesdag: ieder bidt voor zich in Assisi

VATICAANSTAD — "Ieder bidt voor zich, maar allen bidden voor de vrede". Dat is het devies, dat paus Johannes Paulus II de op 27 oktober in Assisi te houden gebedsdag van de wereld-godsdiensten voor de vrede heeft meegegeven. "De deelnemers komen daar samen om te bidden, maar niet om tezamen te bidden", verklaart de secretaris van het Secretariaat voor de niet-Christenen, pater Marcello Zago.

De pater is niet erg te spreken over de kritiek, die hier en daar opklinkt rond het gebeuren in Assisi. Zo hebben Evangelikale theologen in de Duitse Bondsrepubliek opgemerkt, dat in Assisi christenen zich samen met "heidense afgoden- dienaars" in gebed begeven. Daardoor worden huns inziens de grenzen tussen de ware en valse godsdienst uitgewist "en dat effect de weg tot een regelrechte vermenging van alle godsdiensten, syncretisme in zijn meest pure vorm".

Pater Zago, die deel uitmaakt van de voorbereidings- commissie, vindt die waarschuwing alle grond missen. Boeddhisten, Moslims, joden en christenen buigen ieder op hun eigen plaats de knieën, waarbij de paus zijn plaats tussen de christenen zal innemen. Naar de mening van pater Zago is van syncretisme evenmin sprake als van politieke manipulatie bij voorbereiding en uitvoering van de wereld- gebedsdag. Paus Johannes Paulus II heeft naar zijn zeggen heel goed onderkend en voorzien, dat zich bij het onder een noemer brengen van verscheidene godsdiensten moeilijkheden zouden voordoen. Een week voordat de oproep officieel uitging, is via het Secretariaat voor de niet-christenen in opdracht van de paus aan vertegenworodigers van de wereld-godsdiensten de vraag gesteld, of er bezwaren tegen bestonden. Pas nadat algemene instemming was ontvangen heeft de paus de wereld- gebedsdag aangekondigd.

Pater Zago licht toe dat Johannes Paulus II zeer veel belang hecht aan een gemeenschappelijk engagement van de christelijke en andere godsdiensten voor de vrede. Op zijn reizen legt hij keer op keer daarvan getuigenis af. Uitgangspunt van de paus is, dat hij de vertegenwoordigers van andere wereld- godsdiensten voor alles als internationale morele gezagdragers in zaken van vrede en ontwapening een uitnodiging heeft doen toekomen naar Assisi tegaan.

De gebedssamenkomst zelf beschouwt de paus als een mijlpaal op de weg van de na het tweede Vaticaans Concilie begonnen gesprekken met de niet-christelijke godsdiensten. Het onderwerp "vrede" is in deze dialoog geenszins pas in de afgelopen jaren actueel geworden. Van het begin af aan was vrede iets gemeenschappelijks temidden van alle verscheidenheid.

Naar de mening van pater Zago zal in Assisi van meer sprake zijn dan van een symbolische gebeurtenis. Enkel en alleen al het feit, dat de meer dan honderd uitgenodigde persoonlijkheden zonder uitzondering of zelf komen, of een vertegenwoordiger sturen, mag volgens hem een doorslaand succes heten. Dat toont hun gemeenschappelijke wil zich samen in te zetten voor de vrede, ook al zal een gezamenlijke slotverklaring nauwelijks zijn te verwachten.

Veel grote religies kennen geen hiërarchie en dus ook geen algemeen erkende vertegenwoordiger die uit naam van allen kan spreken. Bij de Islam wordt het helemaal moeilijk in gevallen waar het geestelijk en wereldlijk leiderschap samenvallen. Daarom is in Assisi iedereen welkom die zich geroepen voelt voor de vrede te bidden. Dat geldt net zo goed voor de vertegenwoordiger van de Iraanse leider Khomeini als voor een Boeddhist of Hindu.

Het is de vurige wens van de paus, dat het voorbeeld van Assisi op nationaal en regionaal niveau navolging zal vinden. Zo ontvangen alle bisschoppen- conferenties ter wereld een theologisch document, waarin de beweegredenen voor het organiseren van deze wereld- gebedsdag uiteen worden gezet. Een nationale gebedsdag voor de vrede van de christelijke kerken en vertegenwoordigers van andere religies zou een teken kunnen vormen tot verzoening in menig Europees land, waar de vijandschap tegenover de vreemdeling de laatste tijd ernstige vormen heeft aangenomen, aldus pater Zago.

Khomeini stuurt afgevaardigde

VATICAANSTAD — Ook geestelijk leider Khomeini uit Iran zal een afgevaardigde sturen naar door de paus Johannes Paulus II georganiseerde Gebedsdag van de wereld- religies voor de vrede op 27 oktober in Assisi. Het zal een Shi'itische geestelijke zijn, Sheyhk Salman Ghaffari, die wordt gezien als de opvolger van de binnenkort afscheid nemende Iraanse ambassadeur bij de Heilige Stoel, Seyed Hadi Khosrovshahian. In een interview met het katholieke maandblad «Trenta Giorni» verklaart de ambassadeur erop te vertrouwen, dat het in Assisi om een nuttige bijeenkomst zal gaan, "waarbij een oprechte en verstandige dialoog" zal worden gevoerd. Behalve de Rooms- katholieke kerk nemen aan deze gebedsdag deel het Orthodoxe patriarchaat, ook dat van Moskou, de Anglicaanse kerk, tot de Wereldraad van Kerken behorende protestantse kerken, alsmede vertegenwoordigers van het jodendom, Boeddhisme, de Islam, het Hinduisme, Shintoisme en Taoisme.

Afrika in Assisi present

KINSHASA — Op de Wereld- gebedsdag voor de vrede, waartoe paus Johannes Paulus II alle wereld-godsdiensten heeft uitgenodigd afgevaardigden te sturen, zal hij zelf worden omringd door bisschoppen die de vijf werelddelen vertegenwoordigen. Uit Afrika zullen komen kardinaal Joseph Malula, aartsbisschop van Kinshasa, en bisschop Gabriel Ganaka, van het diocees Jos in Nigeria. Kardinaal Malula is voorzitter van de Vereniging van bisschoppen- conferenties van Afrika en Madagascar (SCEAM), terwijl bisschop Ganaka vice- voorzitter is van deze overkoepelende organisatie. Kardinaal Roger Etchagaray, voorzitter van de Vaticaanse commissie Justitia et Pax, heeft laten weten dat op de gebedsdag van maandag 27 oktober alle deelnemers zich tegen het eind van de dag zullen begeven naar het plein voor de basiliek van Assisi, waar vertegenwoordigers van de wereld-godsdiensten toespraken zullen houden en op hun beurt zullen worden toegesproken door de paus.

Kerk en Wereld

Mijn droom

Moeder, ik zag in mijn droom
hoe een engel met witte vleugels
alle geweren stuk brak,
en de kanonnen heeft verbrijzeld
en hen in vlammen deed opgaan,
tot zij werden tot as en tot rook.

Moeder, ik zag in mijn droom
hoe de engel met witte vleugels,
de grauwe as heeft verstrooid
overal in het glanzend zonlicht,
en de as werd veranderd
in 'n blanke duif
die jubelend rondvloog in 't Oosten.

Moeder, ik zag in mijn droom
hoe de engel met witte vleugels
Mozes en Mohammed saam ophief
en hen dwong elkaars handen te drukken.
Ik hoorde sonoor en krachtig zijn stem:
'Haast U, o haast U, gij zonen van Sem!'
Ziet,
hij is reeds nabij, en verkondigt U heden
een boodschap:
een psalm en een loflied van vrede.

JOESOEF SIRHAN (14)
Kfar Jafia (Arabisch dorp)

Op initiatief Geloof en getuigen van Wereldraad

Naar Wereldconferentie vrede en de gerechtigheid

POTSDAM — Er zal worden gestreefd naar een wereld-conferentie voor vrede en gerechtigheid en het bewaren van de schepping, dit in samenhang met de in 1991 te houden volgende Algemene vergadering van de Wereldraad van Kerken. Dit besluit is gevallen op de achter gesloten deuren gehouden werkvergadering van de afdeling Geloof en Getuigen van de Wereldraad van Kerken. Deze werd besloten met oecumenische kerkdiensten in twintig gemeenten van de Evangelische kerk in de DDR.

Op de wereld- conferentie zal, aldus dit besluit, aandacht moeten worden geschonken aan de op de Evangelische Kirchentag van Dusseldorf geboren gedachte, een vredeconcilie te houden van alle christelijke kerken over de hele wereld. Daarbij dient rekening te worden gehouden met bepaalde gevoeligheden in de Rooms- katholieke en in de orthodoxe kerken met betrekking tot het begrip „concilie", zodat wellicht beter een andere aanduiding kan worden gebruikt.

Op korte termijn zal wat het vredesthema betreft een voorbereidende vergadering worden gehouden, waarbij op initiatief van de kerken in de DDR zullen worden uitgenodigd de kerken uit Europese landen die betrokken zijn bij het Oost-Westconflict en de daarmee verbonden afschrikking door kernwapens, alsmede kerken uit Noord- Amerika.

De commissie voor Wereldzending en evangelisatie van de Wereldraad van Kerken zal een nieuwe Wereld- zendings- conferentie voorbereiden, die vermoedelijk in 1989 zal worden gehouden. De laatste vergadering van deze aard had in 1980 plaats te Melbourne. In Potsdam is na een levendige discussie besloten aan de Zendings- conferentie geen uitbreiding te geven door een koppeling met een Wereldconferentie over Geloof en Kerkorde. De betrokken commissie, die voor het laatst in 1978 te Bangelore congresseerde, geeft er de voorkeur aan haar studiewerk op de gebruikelijke manier voort te zetten.

Zij is bovenal bezig met een evaluatie van de binnengekomen reacties op het Wereldraad-rapport over doop, Avondmaal / Eucharistie en Kerkelijk ambt, het Lima- rapport. Gebleken is, dat de grootste verschillen in die reacties het ambt betreffen. Uit de kerken uit Oosteuropese staten is op deze Potsdam- bijeenkomst de sterke behoefte naar voren gekomen aan bijstand in het gesprek met Marxisten.

Vrede, niet met alle geweld

TOEN SPRAK JEZUS tot hem: "Steek uw zwaard weer op zijn plaats. Want allen die naar het zwaard grijpen, zullen door het zwaard omkomen. Of meent ge soms dat ik niet de hulp van mijn Vader kan inroepen, die Mij dan aanstonds meer dan twaalf legioenen engelen ter beschikking zou stellen? Maar hoe zouden dan de Schriften in vervulling gaan die zeggen dat het zo gebeuren moet?" (Matteüs 26:52-54)

Vrede — met alle geweld? Dit is eens het thema van een vredesweek geweest.
Nu zijn er verschillende soorten geweld.
Er is de straatterreur: het lastigvallen van voorbijgangers en het zinloos vernielen van verkeersborden, ruiten, enz.
Er is het geniepige geweld, waarmee een man zijn vrouw treitert, in denigrerende opmerkingen, dag in, dag uit.
Er is het wapengeweld in de rijke landen, die miljarden uitgeven voor de bewapening.
Er is economisch geweld: de uitbuiting van de arme wereld door de rijke wereld. Al deze vormen van geweld hebben weer ánder geweld tot gevolg. Wij hebben in de twintigste eeuw ons vermogen om elkaar te vernietingen tot in het waanzinnige opgevoerd.
Mogen wij dan niet in verzet komen tegen het onrecht? Mogen wij onszelf door middel van wapens niet verdedigen tegen de vijand?
Het gaat er maar om hóe we dat doen:
met het zwaard van de haat of met een weerbaar hart.
Martin Luther King pleegde geweldloos verzet. Maar soms is verzet niet geweldloos; dan kan niet altijd.
Vrede — met alle geweld?
Nee, niet met àlle geweld. Een vrede met alle geweld is geen vrede.
Heiligt het doel (de vrede) werkelijk àlle middelen (de atoomwapens)? Moeten de middelen niet in overeenstemming zijn met het doel?
Mocht Petrus Jezus met àlle geweld verdedigen?
Moeten wij "de waarden van het evangelie" met machtsmiddelen verdedigen?
Hij, die onze Vrede is, wijst een andere weg.
Ons geweld eindigt, waar Christus' liefde begint.

Bidden wij tot God tot Vader
die vrede geeft
aan de mensen die Hij liefheeft

— Dat tussen ons de vrede
als enige macht mag heersen
opdat wij wegen vinden van gerechtigheid
en ware boden worden van zijn rijk.

— Dat in onze samenleving
macht en bezit niet langer verdedigd worden
maar dat iedere de ander dient,
en daar vrede mee heeft.

— Dat de leiders van de volkeren mogen ontdekken
dat gewapende vrede niet bestaat
maar dat enkel daar de vrede is
waar mensen elkaar tegemoet treden met
een open hart.

Heer, geef ons vrede.

Tekst overweging is ontleend aan Thijs Weerstra in Dagwijzer, uitg. Kok; de gebedstekst is van de Dominicaanse gemeenschap in Huissen; de bewerking is van de Werkgroep Gebed Broeders van Maastricht.

Kisari van Panafrikaanse kerken-conferentie

Armste landen geven meest uit aan de wapenaankopen

WELLINGTON — „Het is opvallend dat Amerikaanse landen waar de bevolking het minst geletterd is, uitblinken door verhoudings- gewijs het grootste bedrag te besteden aan wapenaankopen". Dit verklaarde Mosi Kisari, functionaris voor ontwikkelings- samenwerking van de Panafrikaanse conferentie van kerken AACC, op een reis die hij maakt ten behoeve van de door droogte getroffen landen.

Naar zijn zeggen lijkt het erop, dat de regeringen van die landen, in plaats van aandacht te schenken aan investeringen die de problemen kunnen helpen oplossen, liever kanonnen, gevechts- vliegtuigen, tanks, raketten en ander wapentuig zien verschijnen. Hij hekelde vooral het feit, dat tachtig procent van de 56 ontwikkelings- landen het eigen volk er met lijfelijk geweld onder houdt.

Kisari zette uiteen dat vaak buitenlandse belangen een rol spelen bij voortgezette binnenlandse strijd, zoals in Angola en Moçambique. Naar zijn mening is president Reagan helemaal niet van plan de democratie in Angola een handje te helpen, „omdat de president er alleen maar op uit is een soort democratie te vestigen die toegang garandeert voor de Amerikaanse multinationals tot de rijkdommen van dat land".

Naar Kisari opmerkte zijn Westerse landen sterk in het manipuleren van wereldmarkten ten eigen bate, zodat het geld dat is bestemd om de ontwikkelings-samenwerking te bevorderen, binnen de kortste keren weer terug keert naar de plaats van herkomst. Daarom doen organisaties in dat veld er zijns insiens goed aan, grondig te studeren op de oorzaken van armoede: „Het is immers volkomen duidelijk dat niemand vrijwillig wenst voort te bestaan onder de hemeltergende omstandigheden die wij thans in Afrika waarnemen".

De hoge tol van de actuele oorlogen

BIJ ALLE GEDACHTEN aan de vrede gaat het toch in de eerste plaats toch nog steeds om het beëindigen van de actuele oorlogen. Hoe hard dat nodig is, blijkt wel uit het grote aantal slachtoffers dat deze oorlogen vergen. Een harde onderwerp met een duidelijk christelijke boodschap.

Dankzij de moderne media worden we dagelijks geconfronteerd met gruwelijke beelden uit landen waarvan we ons soms de namen nog vagelijk herinneren uit de aardrijkskunde- les. Die berichtgeving blijkt nogal selectief en er bestaat weinig inzicht in de feitelijke aantallen slachtoffers.

Vooral tijdens oorlogen worden geruchten de wereld ingestuurd die moeilijk te controleren zijn. Pas veel later kan een balans worden opgemaakt en worden vastgesteld wat geruchten zijn geweest en wat beschouwd kan worden als een redelijke weergave van de situatie. Het blijft echter altijd bij schattingen, die nogal eens uiteen kunnen lopen, afhankelijk van de gebruikte criteria.

Er zijn verschillende onderzoekers geweest die een poging hebben gedaan om bijvoorbeeld vast te stellen hoeveel doden er sinds de Tweede Wereldoorlog in andere oorlogen zijn gevallen. Zo komt een Hongaars onderzoek in 1978 uit op een aantal van 25 miljoen doden. Een Amerikaans onderzoek uit 1983 komt op een totaal van 16.359.000. Het Duitse weekblad «Der Spiegel» publiceerde in 1982 een lijst van oorlogen met slachtoffers- cijfers. Het totaalcijfer was 35 miljoen doden. De hoogste schatting was van het Amerikaans onderzoek van James Dunningam en Austin Ray. Zij komen uit op een totaalcijfer van 50.812.00. Dit getal komt een heel eind in de richting van het slachtoffer- cijfer van de Tweede Wereldoorlog. Deze constatering is voor beide Amerikaanse onderzoekers daarom ook een reden om te stellen dat de Derde Wereldoorlog allang is uitgebroken.

ONDERZOEK

Aan het Polemologisch Instituut te Groningen worden al enkele gegevens verzameld over de gevolgen van oorlogen sinds de Tweede Wereldoorlog. Hieronder een tabel van het aantal slachtoffers per duizend van de bevolking en het aantal slachtoffers per oorlogsmaand. Het onderzoek strekt zich uit over twaalf oorlogen:

De dodelijkheid en intensiteit oorlogen

land	duur	slachtoffers	slachtoffers per duizend van de bevolking	slachtoffers per oorlogsmaand
Kampuchea	1970-1986	1.500.000-3.400.000	241-548	8333-18889
Uganda	1970-1986	500.000-1.500.000	34-102	2778- 8333
Afghanistan	1979-1986	1.100.000	74	15278
Iran-Irak	1980-1986	600.000	20	10000
Filipijnen	1972-1986	205.000	4	1314
Etiopië	1962-1986	214.000	5	775
Libanon	1975-1986	100.000	38	833
Guatemala	1954-1986	100.000	18	269
El Salvador	1979-1986	60.000	12	952
Angola	1975-1986	20.000	3	167
West-Sahara	1975-1986	20.000	1	167
Zuid-Jemen	febr.1986	13.000	6	26000
Nicaragua	1983-1986	11.000	3	458

Uit de tabel blijkt dat de menselijke verliezen gerelateerd aan de bevolkings- omvang het hoogst zijn in Kampuchea, Uganda, Afghanistan en Libanon. Het laagste aantal slachtoffers per duizend van de bevolking werd gevonden voor West-Sahara, Angola en Nicaragua.

Als de slachtoffer- cijfers worden gerelateerd aan de bevolking, dan blijkt bijvoorbeeld de oorlog in Afghanistan zes keer zo dodelijk als die in El Salvador of bijna 25 keer zo dodelijk als die in Nicaragua. Kijkt men naar de intensiviteit, dan blijkt Afghanistan op dit moment de intensiefste oorlog te zijn. In vergelijking met de oorlog tussen Iran en Irak vallen er in Afghanistan gemiddeld de helft meer slachtoffers per oorlogsmaand.

Deze verschillen in dodelijkheid en intensiviteit houden lang niet altijd gelijke tred met de publieke aandacht in de media. In dit kader is het dan ook niet zo verwonderlijk dat de Verenigde Staten een paar maanden geleden enkele miljoenen dollars beschikbaar hebben gesteld voor film- en video- apparatuur om de verschrikkingen van de volkerenmoord in Afghanistan aan een groter publiek bekend te maken.

Soul leeft nog altijd in de muziekwereld

"We don't have video, we have soul"

'We don't have video, we have soul'

BOVENSTAANDE TITEL IS ontleend aan de tekst op de hoes van een plaat van het duo Sam & Dave. Deze slogan vormt op zich een illustratie voor de dankbare gedachte dat soul nog steeds leeft, ondanks, of misschien wel dankzij, allerlei moderne stromingen binnen de muziekwereld. De laatste jaren kan men in café's en disco's steeds vaker, naast de bekende hits, oude liedjes horen van bijvoorbeeld Aretha Franklin, James Brown en Wilson Pickett.

Hoewel de tand des tijds onverbiddelijk blijft toeslaat en vele (soul)sterren voortijdig uitdoven, lijken er nieuwe lichtpunten aan het firmament te schitteren. In dit artikel nog eenmaal een terugblik op de, volgens velen té vroegtijdig vertrokken, Marvin Gaye, één van de grootste soulzangers van het afgelopen decennium. Tevens volgt een kennismaking met een van zijn mogelijke fakkeldragers, Paul Young, een zanger die het beste voor heeft met de soul.

Zoals bijna iedere soulzanger begint de op 2 april 1939 geboren domineeszoon op zeer jonge leeftijd te zingen in zijn vaders kerk en speelt gitaar, piano en drums in het schoolorkest. Op zeventien-jarige leeftijd gaat Gaye bij de luchtmacht, waar hij enthousiast begint aan een opleiding tot piloot. Al snel komt hij als vrijgevochten getto-jongen in conflict met de militaire discipline. Na zijn eervolle ontslag uit militaire dienst voegt hij zich bij de Moonglows, een vocale groep waarvan ook Harvey Fuqua deel uitmaakt. Als lid van de Moonglows zing Gaye in '62 op een privé- feestje in Detroit, waar hij wordt ontdekt door Berry Gordy, de oprichter van Motwon Record Corporation.

Deze is diep onder de indruk van Gayes rijke stem en soepele zangstijl en biedt hem een contract aan. Hij start als een sessie- muzikant, drumt zes maanden voor Smokey Robinson en doet de achtergrond vocalen voor onder meer de Miracles en de Mariclettes. Hoewel hij ogenschijnlijk moeiteloos meedraait binnen het strak georganiseerd Motown geheel verklaart Gaye later in een interview in '72 het volgende: "Het waren geweldige mensen om mee op te trekken, maar buiten waren het voor mij nachtmerries. Ik had veel hang-ups. Het was zo'n beetje het zwaarste werk dat ik ooit in mijn leven heb gedaan, terwijl ik dacht dat het allemaal volstrekt overbodig was: je kapot werken voor een stel zakenlui".

Vergeleken met mensen als James Brown of Jackie Wilson met hun uiterst dynamische stage- act, plaatste Gaye zich onmiddellijk buiten het beeld van de gebruikelijke soul- performer. Hij voelt zich niet thuis in de rol van pure entertainer. Na een aantal flops scoort hij zijn eerste Motown- hit met *Stubborn kind of fellow*, waarin Martha Reeves and The Vandellas de achtergrond- vocalen voor hun rekening nemen. Na dit nummer volgt een reeks van hits zoals *You're a wonderful one* en *How sweet it is*. In het begin van de jaren zestig vormt hij een duo met Motown- zangeres Mary Wells. In '66 neemt hij een elpee op met de zangeres Kim Weston, waarvan de internationale klapper *It takes two* getrokken wordt. Na het vertrek van Weston bij Motown wordt hij gekoppeld aan Tammi Terrell en samen werken ze een serie hits. Tevens blijkt het door Norman Whitfield gecomponeerde *I heard it through the Grapevine* een enorme hit.

Gaye: "Ik koos die song niet uit. Ze zeiden altijd: 'Marvin, je moet hier komen en deze tune doen, want het is een goede song voor jou, geschreven door die en die, dus wees nou een brave jongen en neem het op, okay?' en ik

MARVIN GAYE

werd daar dus altijd gek van. Gewoonlijk zei ik: 'Hoepel toch op met je song!' Maar deze [illegible] dacht ik: 'Oh, het zal wel een goede artiest zijn'. Het was een soort goddelijke vingerwijzing. Whitfield wist dat ik zijn nummer moest doen, daarom deed ik het en daarom werd het een hit. Ik had het geld nodig die tijd. «I was really a bad guy and I needed the money»".

Aan zijn samenwerking met Terrell komt plotseling een eind wanneer zij tijdens een optreden in zijn armen stort en kort daarna aan een hersentumor overlijdt. Als gevolg van deze trieste gebeurtenis zet Gaye — met uitzondering van een tweetal in '71 en '72 gegeven benefiet- concerten — van '70 tot '75 geen voet op het toneel. In die periode komt hij nader tot God en werkt hij intensief aan het album *What's going on*. Op deze elpee komt Gaye naar voren als iemand die in politiek en religieus opzicht geen geëngageerd is en dit op hartstochtelijke wijze uitdraagt. De in de teksten verhandelde problematiek (geloof, kinderen, oorlogs- veteranen) is niet nieuw, maar krijgt door de speciale productie- techniek (in de vorm van een fusie tussen jazz, blues en soul) wel een nieuw muzikaal jasje. Een volgende, belangrijke elpee is *Let's get it one*. Op dit album, dat een intense sensualiteit uitstraalt, valt een eerbetoon aan de fysieke liefde te beluisteren. Gaye bevestigt hiermee zijn reputatie als vrouwenjager en plaatst zich definitief in het rijtje van grote meesters van de sensuele soul. Voor het titelnummer van dit album ontvangt hij in '73 een «Grammy Award», terwijl hij naar aanleiding van de hele plaat wordt uitgeroepen tot zanger van het jaar.

De peilers van zijn oeuvre, God en seks, lijken een duidelijke contradictie, maar voor Gaye zijn beide kanten even spiritueel. "Ik denk, dat wanneer je nauwlettend luistert je een spirituele bijbetekenis in al mijn songs zult vinden, zelfs in die songs die uitgesproken seksueel zijn", zegt hij in '82. En op de vraag of hij door zijn levensstijl wel eens meningsverschillen met zijn God heeft, antwoordt hij: "Nee, ik heb permissie, cart blanche, omdat ik een artiest ben".

[illegible] bevindt hij zich dan in een minder rooskleurige situatie. Zijn huwelijk met Anna Gordy loopt op de klippen en alle emoties worden verklankt in het dubbelalbum *Here, my dear*. Dit album bevat het bloedstollende relaas over het opbloeien en vooral het sterven van de liefde tussen die twee, zeg maar vanaf de eerste bos rozen tot de alimentatie. De plaat wordt door de critici op afwachtende wijze ontvangen, maar blijkt na meermalen beluisteren een meesterwerk, waarmee Gaye zijn status van een van de zwaargewichten van de soul- muziek bevestigt. Groeiende problemen met de bazen van het Motown- label over budgetten en studiotijd veroorzaken wederom een lange platenstilte. "Al mijn problemen in deze business komen niet omdat ik temperamentvol, arrogant of egoïstisch ben, ofschoon ik dat natuurlijk wél ben. Mijn temperament, arrogantie en ego komen allemaal voort uit mijn principes. Ik veronderstel dat ik er, waar het mijn kunst betreft, te hoge principes op na hou".

De jarenlange problemen culmineren tenslotte in een overstap naar CBS. Ook zijn tweede huwelijk strandt en Gaye wijkt uit naar het Hawaiiaanse eiland Maui, waar hij in een tot woonhuis omgebouwde caravan woont. Hij blijft daarna een tijdje hangen in een huurflat in Londen en belandt uiteindelijk in het Belgische Oostende. Vanuit België maakt hij voor zijn nieuwe label met de single *Sexal Healing* een verrassende comeback, die hem zijn grootste commerciële succes uit zijn loopbaan oplevert. Hij lijkt echter niet onder de indruk van het succes. "Ben je nu een gelukkig mens?" vraagt een reporter. "Nee", antwoordt Gaye, "ik ben bedroefd omdat ik schizofreen ben, verstikt tussen te veel passies, verlangens en liefdes. Ik ben triest omdat ik weet wat er met deze wereld gaat gebeuren. En het maakt me treurig dat ik me moet vernederen om gehoord te worden".

De terugkeer in zijn vaderland pakt rampzalig uit. Een Amerikaanse tour mislukt zo goed als geheel waarna een reünie met zijn familie in een drama eindigt. Op de vooravond van zijn 45e verjaardag ontstaat er een ruzie met zijn vader die, omdat hij zich bedreigd voelt, Marvin met een pistoolschot dodelijk verwondt. De wereld is geschokt door het tragische einde van een van de laatste grote soulzangers. Als eerbewijs dragen collega's regelmatig songs aan hem op, zoals het door The Commodores gezongen *Nightshift*.

Paul Young is een van die zangers, die Marvin Gaye- nummer *Wherever I lay my hat* in een langzame versie giet en in de zomer van '83 wordt bejubeld als de Grote Stem onder de blanke soulzangers. De op 17 januari geboren Paul Young speelt op jeugdige leeftijd bas in de groep Kool Kat. Spoedig daarop zegt hij zijn baan bij Vauxhaul Motors op om zanger te worden van Streetband, die een geringe bekendheid geniet vanwege het hitje Toast. Ondanks een geduchte live-reputatie valt de verkoop van het debuut- album tegen en Young start een solo- carrière. Met het Marvin Gaye- nummer *Wherever I lay my hat* lijkt dit inderdaad te gaan lukken. Zijn eerste album *No parlez* bevat voornamelijk covers. De ene na de andere song belandt in de hitparade, zoals *Come back and stay* en *Love of the common people*. Na een uitgebreide toernee staat hij in '84 tijdelijk op non-actief wegens stem- problemen. Als hij die te boven is, gaat de stroom van hits onverminderd voort met het van Graham Parker bekende *I'm gonna tear your playhouse down*, Darryl Halls *Everytime you go away* en de Knewley Young composities *Everything must change* en *Tomb of memories*. Deze laatste nummers zijn terug te vinden op zijn tweede album *The secret of association*.

Naar aanleiding van dit laatste album volgt hier een interview dat werd afgenomen door muziek- journalist H. van Hoof.

I: Je hebt Wherever i lay my hat van een vrolijk up tempo- nummer tot een ballade getransformeerd...

Paul Young: "Ik heb altijd van dat nummer gehouden en echt alle platenzaken afgestruind om het te pakken te krijgen. Eerst wilden we er een rocker in de stijl van Springsteen van maken, maar daar zijn we van teruggekomen. Ik vind dat droevige, dat er nu inzit, wel mooi".

Na welke versie van Love of the common people besloot je het nummer zelf op te nemen? Die van de Everly Brothers of die van Nicky Thomas?

"Ik hoorde Nicky Thomas op de radio en ik dacht: dát wil ik doen. Je moet weten dat ik op dat moment al vijf jaar lang allerlei liedjes kreeg toegestuurd door een muziek- uitgeverij. Van die nummers die niemand wilde zingen. Toen ik dit hoorde, klikte het meteen. Het is ook een goede keuze gebleken, het heeft overal nummer één gestaan, ook in Holland".

Je eerste zelfgeschreven hit is Everything must change, een song die je samen met Ian Kewley componeerde.

"Ja, maar het nummer had een lange tijd nodig om door te breken, ook in Engeland. Mijn eigen liedjes schijnen te moeten rijpen voor ze echt tot de massa doordringen. De b-kant van de single *Give me my freedom*, is een gospel. Veel te snel geschreven eigenlijk, maar ik ben er toch erg blij mee omdat mijn backing-koortje daarin volledig tot zijn recht komt".

I'm gonna tear your playhouse down is volledig het tegenovergestelde van de versie van The Peebles..

Omdat er veel boosheid in de titel zit, hebben we er een harde rock- versie van gemaakt. Ook al omdat veel mensen mij alleen als ballade- zanger kennen. Commercieel was het niet zo'n succes, maar het is echt een persoonlijke favoriet van me. Ik vind het zelf een van de beste dingen die ik tot nu toe heb gedaan. Het is niet zo dat ik covers opneem om het origineel te overtroeven... dat doe ik nooit, ik doe het omdat ik op mijn eigen manier iets wil uitdrukken".

Als b-kant van je Kerstsingle heb je voor een live- versie van I close my eyes and Count to ten gekozen. Waarom?

"Ik zocht een liedje waarmee ik als zanger echt goed uit de voeten kon als extraatje voor de fans. En Dusty Springfield, die de originele versie zong, was de beste zangeres van de jaren '60. En ze had altijd ongelooflijk veel, materiaal, omdat ze niet per se haar eigen liedjes wilde schrijven, maar gewoon zocht naar de beste songs die er te krijgen waren. I closed my eyes heeft een nogal dramatisch ondertoontje en wij hebben er een soort Tamla Motown- versie van gemaakt. Het is heerlijk om te zingen."

De titel van je tweede album, The secret of association. Is dat een verwijzing naar de verschillende muzikale invloeden?

"Ha, ha, dat moet hij zelf maar uitzoeken. Het betekent niets speciaals, maar tegelijkertijd een heleboel. Het is gewoon een goede titel, het klinkt intrigerend en het geeft de mensen iets te raden. Maar toegegeven... er zit een suggestie in van muzikale

...aandacht voor «De Stem»...

invloeden. Wat overigens niet betekent dat de volgende plaat weer nét zo zal klinken. Dat we de sound die we nu hebben definitief is. Misschien is de volgende elpee wel een folk- plaat..."

Ik was verrast door het arrangement van One step forward. Alleen jouw stem met strijkers. Dat klinkt heel mooi. Je hebt het al eerder gedaan, hè, in Broken man?

"Ja, maar deze keer wilde ik echte strijkers. Het idee was dat het iets in de trand van Sam Cooke's *A change is gonna come* zou worden: stem, orkest, waarbij het arrangement nog een beetje ruimte overlaat voor de persoonlijke interpretatie. Het is deze versie geworden, maar we hadden moeiteloos door kunnen blijven experimenteren".

Soldier things is een nummer van Tom Waits.

"Het eerste wat ik ooit van Waits zag was die video van In the neighbourhood. Tot op dat moment wist ik niets van hem. Ik heb toen meteen *Swordfishtrombones* gekocht en

...Young, fan van Womack...

...Ain't nothing like the real thing...

Laurie Latham, onze producer, vond ook direct dat er diverse geschikte nummers voor ons opstonden. We speelden toen ook met James Browns' *It's a man's world*, maar daar blijf je uiteindelijk dan toch vanaf... vind ik. Dus we kozen dit, ook vanwege de tekst".

Laurie Letham bepaalt als producer heel prominent het geluid. Die opzichtige fretloze bas is zo langzamerhand een soort handelsmerk. Zien jullie het gevaar van overproductie als reëel aanwezig?

"Dat was bij No parlez al het geval, maar het feit dat die plaat zo lang in de elpee- lijsten heeft gestaan, toont aan, dat er voor veel mensen veel uit te halen viel. Kennelijk hoor je steeds nieuwe dingen. Sommige nummers op die plaat waren wel overgeproduceerd, maar op deze, nee".

Los van je repertoire- keuze en arrangementen valt mij op dat de video's zo sober zijn.

"Zo hoort het ook! Per slot van rekening ben ik geen auteur. Ik ben de muziek niet ingegaan om te poseren, ik wil zingen. Dus pretendeer ik op de video ook

...sensuele soul...

niets anders. Ik zing, niets meer en niets minder"

Over zingen gesproken. Er is een theorie die zegt dat vandaag de dag De Stem minder belangrijk wordt. Dat platen vooral op geluid geproduceerd worden en De Stem niet meer is dan een instrument. In tegenstelling tot vroeger, toen bijvoorbeeld Sam Cooke en Otis Redding met hun STEM het geluid bepaalden.

"Ja, vergeleken met die tijd heeft De Stem aan betekenis ingeboet. Maar ik zie toch een kentering. Ik denk bijvoorbeeld dat De stem momenteel weer belangrijker is dan, pakweg, een jaar of twee geleden. Er zijn in ieder geval weer mensen die willen zingen. Dat is fantastisch voor mij. En ik vind het goed om te zien dat de mensen dat geëxperimenteer met geluid van de laatste tien jaar een beetje beu zijn en de directe communicatie via De Stem weer apreciëren".

Heb je echt op zang gestudeerd?

"Recentelijk niet meer, maar vroeger! Jááá. Copiëren hè. Sam Cooke nadoen, keer op keer".

Over Sam Cooke gesproken, ik hoorde je in Cannes in de kleedkamer met George Chandler. Jimmy Chambers en Tony Jackson, je zwarte achtergrondkoortje, een schitterende a capella- medly van Cooke- nummers doen. Wordt het geen tijd om tijdens je optreden zo'n set in te voegen?

"Je wordt op je wenken bediend. We doen Cupid a capella.

Al sinds de laatste toernee in Engeland".

Ben je het met me eens dat Sam Cooke's opvolger Bobby Womack heet?

"En of! Ik heb hem in Engeland ontmoet. Hij is mijn laatste, nog in leven zijnde idool. Zijn show is een van de beste die ik ooit gezien heb qua intensiteit en qua betrokkenheid met het publiek. En omdat hij zo vaak belazerd is, is hij ook goed op de hoogte van de business. Hij heeft me echt op het hart gedrukt om uit te kijken en goed op mezelf te passen. Heel vaderlijk".

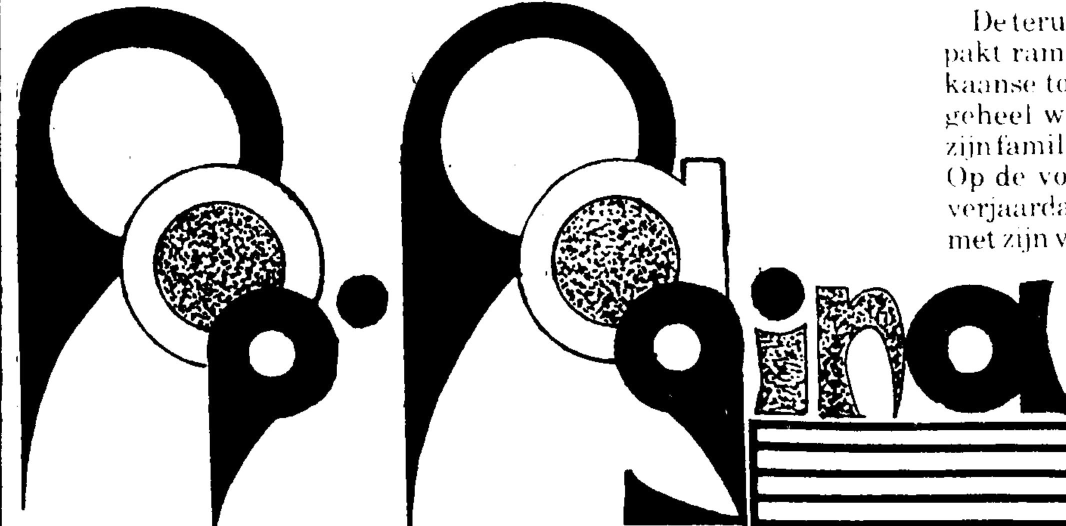
Laatste vraag. Welke platen neem je mee als je naar een onbewoond eiland moest?

"In ieder geval *Family affair* van Sly Stone en *The Poet* van Bobby Womack. En als ik er zou moeten blijven ook nog Al Greens *Tired of being alone*".

Bronnen: Popencyclopedie, Muziekkrant Oor, Rock & Soul.

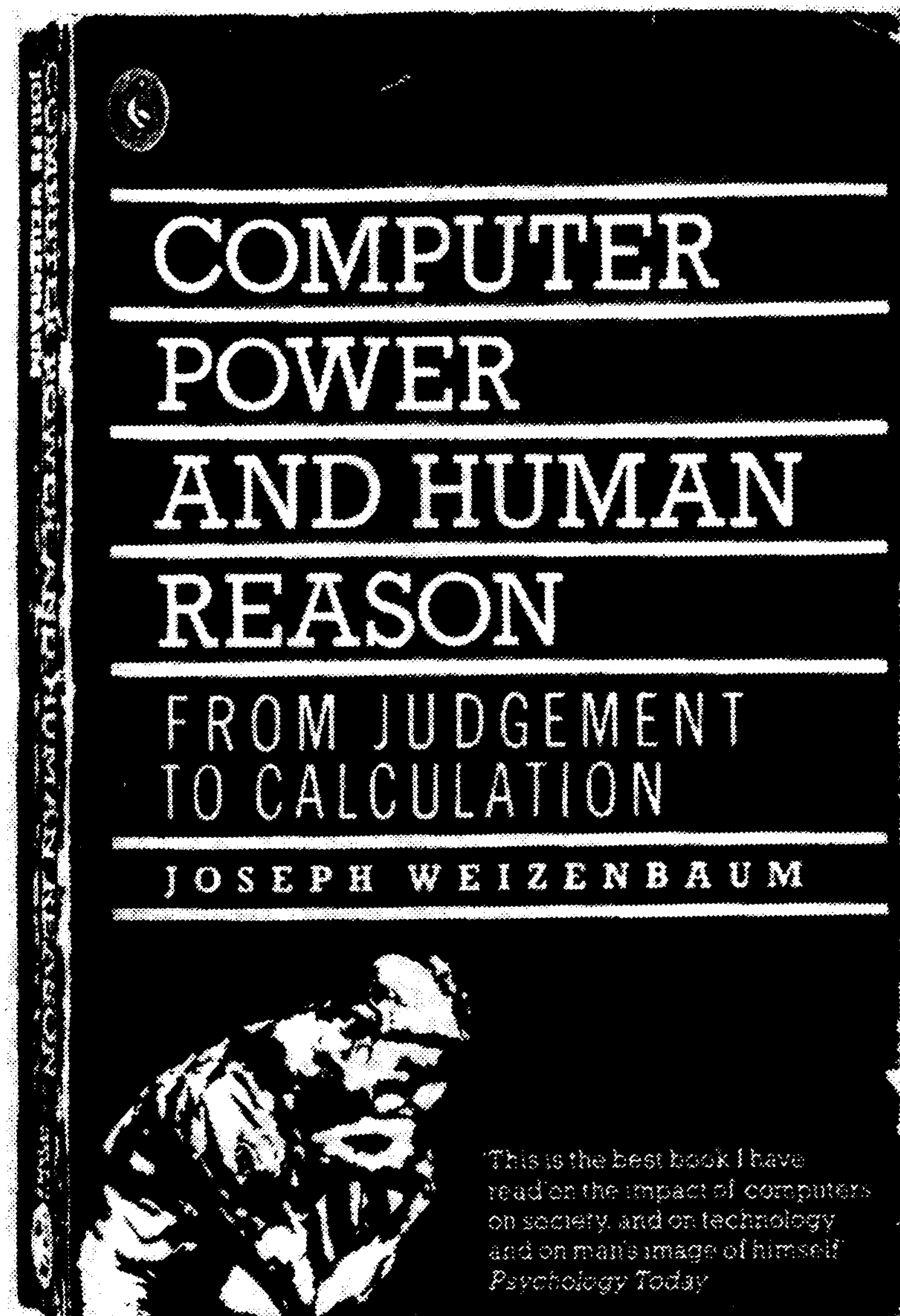
...ik neem nooit covers op om het origineel te overtroeven...

door Peter Paap

Boekbespreking

Computer power and human reason- door J. Weizenbaum

"THIS IS THE best book I have read on the impact of computer on society, and on technology and on man's image of himself", een zin uit de recensie van Weizenbaum's boek, die verscheen in *Psychology Today*.

Of de auteur wel zo gelukkig is met het feit dat zijn uitgever deze tekst op de voorkant van het boek, als lokkertje, liet plaatsen, is zeer de vraag. Want op pagina 16 van het boek, in een bepaald niet lovende context, heeft Weizenbaum het over

"scientific cafetarias as *Psychology Today*"

en hij noemt het tijdschrift zelfs in een adem met een "religieuze" beweging waarbinnen de stichters hebben ontdekt dat je niet tegelijkertijd de Heer en de mammon kunt dienen, en dus kozen voor het laatste. Kennelijk is de voorkaft- kreet in het *belang* van de uitgever. Gelukkig laat de auteur zich leiden door *waarden*, ook is het schrijven van dit boek misschien niet geheel in zijn eigen belang geweest.

KRITIEK VAN BINNEN UIT

Al enkele decennia waarschuwen wetenschappers uit de "zachte hoek" (vooral sociale wetenschappers en filosofen) voor ongewenste gevolgen van een zich snel ontwikkelende technologische en op belangrijke gebieden geautomatiseerde samenleving, zij het dat hun kritiek de laatste tijd wat zwakker schijnt te worden en nogal vaak tot de meest manifeste gevaren beperkt wordt. Voor de sluipender, en minder in het oog springende, ontwikkelingen wordt slechts zelden aandacht gevraagd. Dit laatste, nu, heeft Weizenbaum tot zijn taak gemaakt. In zijn boek bekommert Weizenbaum, computer scientist van wereldniveau, zich met het beeld dat mensen hebben van de wetenschappen, de computer, kunstmatige intelligentie, rationaliteit, waarheid en bewijsbaarheid. Meer in het bijzonder gaat de auteur in op de vraag wat computers wel en niet kunnen èn op de *ethische* vraag wat wij computers eigenlijk wensen te laten doen. Het ligt voor de hand dat zijn vakbroeders en -zusters niet steeds even gelukkig zullen zijn met de kritische opstelling van Weizenbaum: heilige huisjes van veel te pretentieuze wetenschappers worden met de grond gelijk gemaakt, overtrokken "verworvenheden" van geldverslindende projecten worden tot realistische proporties teruggebracht, en uitspraken van geleerden over "het wezen van de mens" (zoals: de mens is niets anders dan een informatie- verwerkend systeem; ooit zullen computers intelligenter zijn dan mensen) worden zorgvuldig ontmaskerd. Belangrijker, echter, dan deze kritiek van een wetenschapper op werk en uitspraken van collega- wetenschappers, is dat Weizenbaum ook voor niet-computer- specialisten weet aan te geven welke gevaarlijke en bedreigende ontwikkelingen zich met het ontstaan van de "Informatie- maatschappij" aan het voltrekken zijn. Die ontwikkelingen gaan door, behalve als er mensen zijn die ze herkennen, en proberen ze te keren.

FROM JUDGEMENT TO CALCULATION

In één van de eerste hoofdstukken van zijn boek laat Weizenbaum zien dat technische vindingen het oordeels- vermogen van mensen kunnen beïnvloeden. Het meest sprekende voorbeeld uit het pré- computertijdperk is wel de klok. In eerste instantie was de klok een instrument om de tijd te bepalen op een effectiever en efficiënter wijze dan bijvoorbeeld mogelijk was met een zonnewijzer. ('s nachts "doen" zonnewijzers het niet!). In de loop van een paar honderd jaar werd de klok van *meet*instrument gepromoveerd naar *regel*instrument. De klok regeert een deel van onze dagelijkse activiteiten: veelal eten we niet omdat we honger hebben, maar omdat het zes uur is; mensen staan niet op als ze uitgeslapen zijn, maar als het half zeven is. Op deze wijze worden *oordelen* vervangen door *berekeningen*, en wordt *het* oordelen geïdentificeerd met het rekenen. Hoeveel te meer valt dit niet te verwachten, en gebeurt dat niet al, als (reken)automaten alleen maar beter, sneller èn meer gemeengoed worden? Dit nóg meer, omdat in allerlei wetenschappelijke en semi- wetenschappelijke publicaties mensen en computers op één hoop gegooid worden. In hoofdstuk 6 van *Computer Power and Human Reason* beschrijft Weizenbaum helder en uitvoerig dit reductionisme dat onder psychologen en "artificiële intelligentsia" woedt; tevens legt hij een veelheid van gevaren van de computer- metafoor (de identificering van mensen en computers) bloot.

COMPUTERS EN NATUURLIJKE TAAL

Op dit ogenblik moet communicatie met computers op bepaalde, gestandaardiseerde manieren plaatsvinden. Die manieren worden gedicteerd door mate van complexiteit van de computer en door de wijze waarop deze is geprogrammeerd. In SF- verhalen *babbelen computers gewoon met mensen: Is dat de toekomst? Veel onderzoek wordt naar die mogelijkheid gedaan, veel computers worden steeds geraffineerder geprogrammeerd om ze aldus in staat te stellen menselijke taal te begrijpen, veel geld wordt eraan uitgegeven en veel human potential* wordt op die manier van de straat gehouden. Terecht? Niet volgens Weizenbaum. In het zevende hoofdstuk van zijn boek geeft Weizenbaum zijn opvattingen over de haalbaarheid van het doel van dat soort onderzoek, alsmede over de wenselijkheid van zulke research. Met vuur betoogt en beargumenteert hij dat een gesprek tussen mensen van volstrekt andere aard en kwaliteit is dan informatie- overdracht naar computers (en v.v.). Eén van de gevaren die Weizenbaum belicht, is precies dat mensen dat verschil niet in de gaten hebben of zelfs ontkennen. Dat dit gvaar reëel is moge blijken uit de ervaringen die Weizenbaum had met een computerprogramma dat hij de titel (of naam?) *Eliza* had gegeven.

ELIZA

Rogeriaanse psychotherapie is een vorm van gespreks- therapie waarbij de cliënt door de therapeut in (het begin van) de therapie gestimuleerd wordt zoveel mogelijk over hem- of haarzelf te vertellen: de cliënt kent zichzelf immers het best? De therapeut moet niet gaan zitten drammen, of proberen de cliënt in hokjes in te delen, maar moet ruimte geven aan de cliënt. Daar bestaan technieken voor en sommige van die technieken zijn gemakkelijk te parodiëren. Weizenbaum heeft ooit een programma voor een computer geschreven, dat de computer voorschreef volgens enkele van die manieren te reageren op zinnen die mensen aan het toetsenbord van de computer konden intikken. De ervaringen die Weizenbaum met het gebruik van zijn programma opdeed, worden op verschillende plaatsen in zijn boek besproken. Ze zijn grofweg van tweeërlei aard. Mensen die een tijdje aan het toetsenbord hadden gezeten, bleken hun intiemste gevoelens en opvattingen ingetoetst te hebben en hadden het gevoel dat er echt naar hen werd "geluisterd": een blind vertrouwen in een machine dus, op het gebied van zieleroerselen! De tweede constatering was dat psychologen en psycho- therapeuten, alsmede onderzoekers op het terrein van de kunstmatige intelligentie, begonnen te kakelen over "computer- gestuurde psychotherapie": één computer zou zo een paar duizend cliënten (patiënten) per uur kunnen helpen! Waarom Weizenbaum opvattingen als de laatstgenoemde moreel verwerpelijk vindt, en welke *andere wetenschappelijke ambities en doelstellingen hij om dezelfde redenen afkeurt, vindt u met name in het laatste hoofdstuk beschreven. Over het misplaatste vertrouwen in wetenschappen in het algemeen, en in computers als producten van toegepaste wetenschap in het bijzonder, zegt Weizenbaum meer in de hoofdstukken 4 en 9 van zijn boek.*

COMPUTERS ONFEILBAAR?

Wat computers kunnen en hoe dat komt, legt Weizenbaum voornamelijk in het tweede en derde hoofdstuk uit. Het blijkt dat computers zo'n beetje "universele automaten" zijn en dat ze in beginsel gelijkwaardig aan elkaar zijn. In de technische uitvoering, echter, zijn er natuurlijk allerlei verschijnselen (gebruikersgemak, geheugenomvang, rand- apparatuur, enzovoorts). Betekent dat nu, dat computers onfeilbaar zijn? Weizenbaum geeft verschillende redenen waarom men zijn of haar vertrouwen niet al te zeer in computers moet investeren. Computers moeten namelijk geprogrammeerd worden voordat ze wat kunnen, en daarbij *kan* het niet alleen van alles misgaan, maar daar*gaat* van alles bij mis, aldus de schrijver. De twee voornaamste fouten- bronnen die Weizenbaum noemt zijn:

1. foutieve computer- programma's of programma's die door *freaks* geschreven zijn, opgelapt, ad hoc aangepast of gewijzigd, uitgebreid door anderen, onvoldoende gedocumenteerd, kortom: onbegrijpelijke programma's.
2. computer- programma's die gebaseerd zijn op ongeldige veronderstellingen, foutieve theorieën, ondoordachte manieren van gevolgtrekken, enzovoort.

Weizenbaum geeft aan dat deze fouten eerder regel dan uitzondering zijn, en brengt veel kwade trouw die ten grondslag ligt aan 2) naar de oppervlakte. De gevolgen in een samenleving waarbij *beslissingen* in steeds groter mate aan computers worden overgelaten (in plaats van *keuzen* aan mensen) acht hij funest; de diffusie en oplossing van *verantwoordelijkheid* niet minder!

COMPUTER-ONDERWIJS: OUDERS, WEES OP UW HOEDE!

Dat onze jonge generatie vertrouwd moet raken met het "fenomeen computer" is evident; *hoe* dat moet, daar bestaan nogal verschillende inzichten over. Weizenbaum beschrijft het proces van invoering van het vak *computer science* op de scholen in Amerika:

> "The American educational establishment's response to the obvious impossibility of training teachers in numbers consistent with the extend of the flood of computers which it has loosed on the schools is to convert the disaster to a triumph: it is consequently *boasted* that in general American teachers of computer subjects know less of those subjects than do the youngsters they are charged with teaching"
>
> (pag. XVIII)

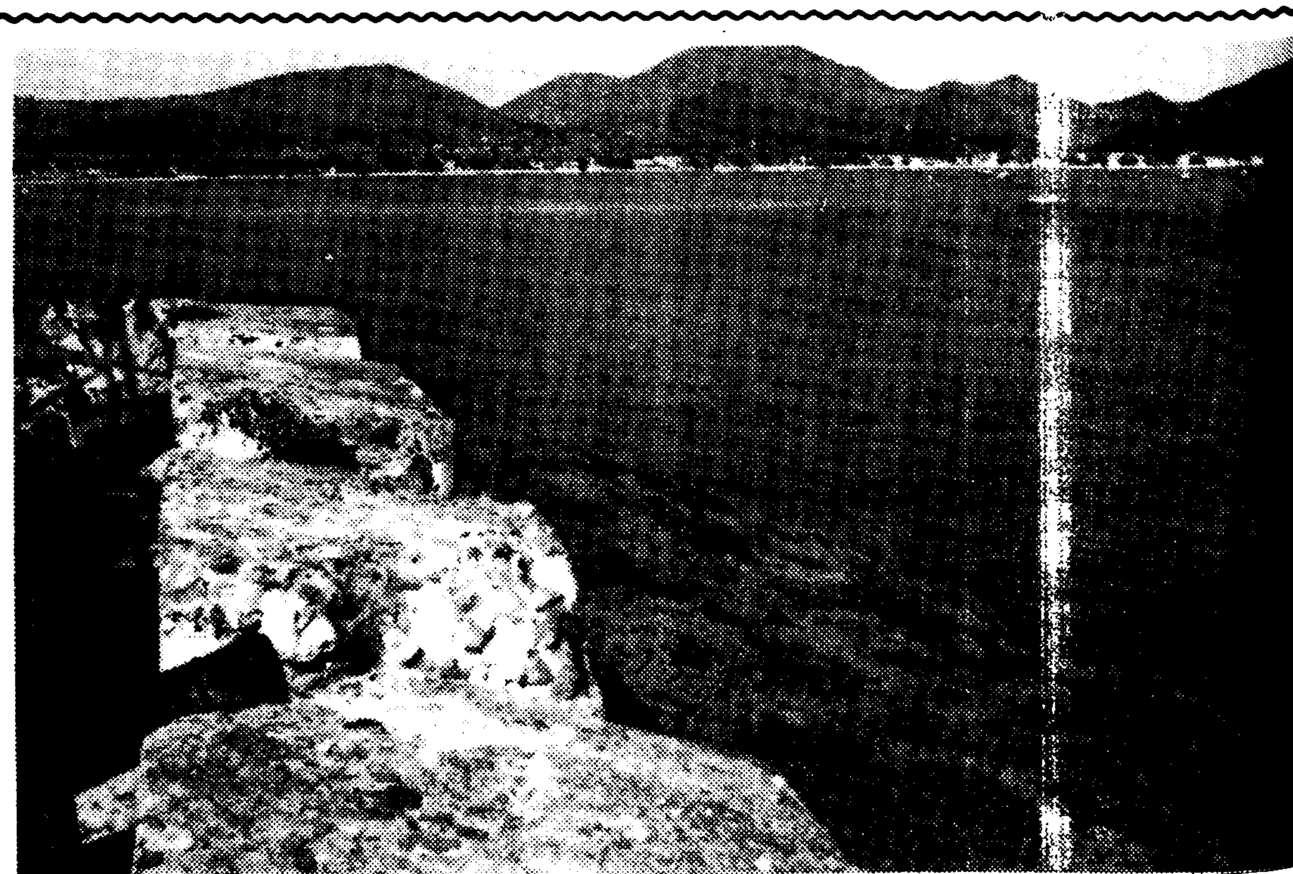
Naar mening van schrijver dezes zijn *deze* woorden niet slechts met betrekking tot het Amerikaanse onderwijs geldig: ook in Nederland (wat dichter bij huis?) zijn op veel scholen computers gedumpt, terwijl van een zorgvuldige voorbereiding van leerkrachten op hun nieuwe taak nauwelijks sprake was. "Dan maar wat aanrotzooien, een paar programmaatjes bekijken en ze laten proberen wat BASIC- programma's te schrijven", is eerder een noodkreet dan onderwijs- planning. Weizenbaum maakt zich veel zorgen omtrent het beeld dat mensen hebben over de macht en het kunnen van computers: dat beeld zou zo realistisch mogelijk moeten zijn in een samenleving waarin mensen praktisch dagelijks met de gevolgen van de integratie van computers in onze maatschappij te maken hebben. Vooral aan het eind van *Computer Power and Human Reason* doet Weizenbaum een aantal uitspraken die betrekking hebben op het onderwijs. Samengevat komen die volgens mij op volgende neer:

- leer leerlingen wat computers zijn (d.w.z.: de essentiële kenmerken ervan; *niet* hoe een P 2000 verschilt van een Commodore-64, bijvoorbeeld), welke functies ze van mensen kunnen overnemen en *vooral* waarin ze verschillen van mensen.
- leer leerlingen slordige, of zelfs foutieve, programma's te onderscheiden van deugdelijke computer- programma's (het gemakkelijkste blijkt dat, door leerlingen de beginselen van *goed* programmeren te leren).
- onderwijs leerlingen in het analyseren van de theorie of het theoretische model dat ten grondslag ligt aan het computerprogramma: "wat zijn de veronderstellingen, en deugen die wel?"

Duidelijk waarschuwt Weizenbaum tegen *computer- hacking*: het tot diep in de nacht achter een beeldscherm zitten te prutsen om de computer aan de praat te krijgen. Machtswellust heeft in dat geval de plaats ingenomen van leergierigheid (pag. 119): niet alleen een gezond interesse in, maar ook een gezonde *afstand* tot het fenomeen computer, zou het gevolg moeten zijn van deugdelijk computer- onderwijs.

MIKE STARING

Computer Power and Human Reason;
from Judgement to Calculation,
(300 p.)
is verschenen bij Pelican Books, (Penguin), Great Britain, 1984.

De vroegere zeepiraten hadden er een goed oog voor om op de verschillende eilanden de meest strategische plekjes uit te zoeken, om een goed overzicht te hebben over alle toegangswegen naar hun veroverd domein.

Het stiefkind Fort Amsterdam op St. Maarten

Ik denk aan de "Drake- seat" op St Thomas, waar naar men zegt Sir Francis Drake op de uitkijk stond, of Pigeon Island op St Lucia waar Fort Rodney werd gebouwd in 1778, en van waaruit Admiraal George Rodney in 1781 vertrok om St Eustatius aan te vallen. Zeer bekend zijn ook El Morro op Puerto Rico of Fort- de- France in Martinique van waar iedere naderend stipje op de eindeloos lijkende blauwe zee feilloos kan worden waargenomen. Maar we hoeven niet zo ver van huis te gaan. Er zijn genoeg Forten op onze eigen eilanden van de Nederlandse Antillen. Sommigen zijn nu in gebruik als kantoren voor overheids- diensten, anderen werden ingericht als restaurant na de nodige herstelwerkzaamheden. Noemen we alleen maar Fort Amsterdam, Fort Nassau en Fort Waakzaamheid op Curaçao, of Fort Oranje op St Eustatius en Bonaire. Fort Amsterdam op St Maarten lijkt wel het stiefkind onder de forten te zijn. Het ligt op een schiereilandje tussen Great Bay en Little Bay, en werd in 1737 gebouwd door Commandeur John Philips, de man naar wie Philipsburg werd genoemd. Eigenlijk was het de wederopbouw van een vroegere Spaans Fort uit 1633. Dit Spaanse Fort was op haar beurt weer een uitbreiding van een eerder bestaand Fort uit 1632, waarschijnlijk het eerste Fort dat door Hollanders in het Caribisch gebied werd gebouwd.

Toen er enkele jaren geleden hardnekkige geruchten de ronde deden dat dit schiereilandje bebouwd zou worden, kwamen velen hier tegen in opstand. Men vreesde dat de laatste sporen van Fort Amsterdam zouden worden uitgewist, en een bezinning op de waarde van historische gebouwen begon te herleven. Teveel herinneringen aan het verleden waren al weggevaagd, met name ook in de Frontstreet, waar een allegaartje van uitheemse vormgevingen en allerhande bouwstijlen de typisch lokale architectuur heeft verdrongen. De verleiding van de toeristische economie heeft velen blind gemaakt voor het behoud van de eigen cultuur, niet beseffend dat juist die eigen cultuur ook grote toeristische waarde heeft.

In april werd op initiatief van Stinapa St Maarten een comite opgericht "Tot Behoud van Fort Amsterdam" in welk comite verschillende organisaties vertegenwoordigd zijn. Er werd besloten dat een wetenschappelijk archeologisch onderzoek zou moeten ingesteld worden als eerste stap om het Fort Amsterdam te behouden en te herstellen. Tevens wil men zoeken naar de beste oplossingen voor de toekomst van het Fort in het belang van St Maarten, haar bevolking, haar geschiedenis, haar cultuur en haar economie. Gegevens in dit artikel werden gehaald uit een brochuurtje dat eind 1986 door dit comite werd uitgegeven.

Het Fort Amsterdam is als een stiefkind in de loop der jaren van het ene voogdij- gezin naar het andere is overgegaan. Na 1816 werd het door de Hollanders niet meer gebruikt en raakte daardoor meer en meer in verval.

— De Centrale regering, eigenaar van het schiereilandje waarop de resten van Fort Amsterdam zijn gelegen, droeg dit over aan het Eilandgebied van de Bovenwindse Eilanden in september 1954.

— Op haar beurt verhuurde het Eilandgebied dit stuk grond aan de N.V. Hotel Maatschappij Nederlandse Antillen in augustus 1955 voor de tijdsduur van 60 jaar. In het register van overschrijvingen staan enkele voorwaarden vermeld:

o.a. 1) een jaarlijkse betaling van *f* 10,— per hectare; 2) bedoeld stuk terrein mag alleen gebruikt worden voor hotelfaciliteiten; 3) het is niet geoorloofd de ruines van Fort Amsterdam te verwijderen of te vernietigen. Ze mogen wel in overleg met het Bestuurcollege hersteld worden.

— In 1970 heeft het Eilandgebied Bovenwindse Eilanden het hele stuk grond verkocht aan dezelfde maatschappij, die het 15 jaar ervóór voor 60 jaar had gehuurd. De verkoopsom bedroeg *f* 500.000,—. Deze keer werden er geen beperkende bepalingen in de notariele acte opgenomen.

— De N.V. Hotelmaatschappij Nederlandse Antillen verkocht in mei 1976 een gedeelte van het terrein, en wel het gedeelte waarop Fort Amsterdam is gelegen, aan Fort Amsterdam Estates N.V. Wederom staan geen beperkende bepalingen vermeld.

— In juni 1981 verkocht Fort Amsterdam Estates N.V. dit door aan de Gebroeders De Vries, die het in mei 1982 in tweeën verdeelden.

— Eén gedeelte behoort sinds mei 1982 aan Fort Rotterdam N.V., het andere gedeelte sinds januari 1983 aan Fort Amsterdam N.V.

Intussen is de waarde enorm gestegen. Ging het in 1970 over *f* 500.000,—, nu praat men over vijf miljoen dollar.

Dr. Norman Barka, hoofd van de afdeling Anthropologie van de "College of William and Mary" in Williamsburg, Virginia in de Verenigde Staten, heeft een voorlopig rapport opgesteld waar we enkele punten uitlichten.

Fort Amsterdam is een uitermate belangrijke historische en oudheidkundige plek en wel om verschillende redenen:

a) Het heeft een rol van betekenis gespeeld in de geschiedenis van St Maarten en het Caribisch gebied.

b) De geschiedenis van St Maarten, vanaf de eerste bezetting in 1631 tot aan de huidige tijd.

c) Fort Amsterdam is de enige betrekkelijk goed in stand gehouden historische plaats in zijn soort op heel St Maarten.

d) Er ligt grote archeologische betekenis in, dat de ondergedolven gedeelten van het Fort (het grootste deel ligt ondergronds) naar verwachting veel informatie kunnen onthullen over de eigenaardigheden en de bewoners van het eiland gedurende de 17e, 18e en 19e eeuw.

e) Er is een grote kans dat juist daar de verklaring gevonden wordt van veel uit St Maarten's verleden, zowel van de Hollandse als de Spaanse bezettingen.

St Maarten is een toeristeneiland van formaat. Mensen worden er toe aangetrokken vanwege de mooie stranden, hotels, casino's, uitmuntende restaurants en winkels. Wat St Maarten mist is een punt waar haar interessante geschiedenis bij wijze van spreken tot leven komt. De ontwikkeling van Fort Amsterdam als historische plek zou hieraan in belangrijke mate tegemoet komen. Het zou gunstig zijn voor het toerisme alsook voor de plaatselijke bevolking. Het is uitermate belangrijk dat de plek van Fort Amsterdam wordt behouden. Wetens en willens Fort Amsterdam laten afbreken, zal voorgoed de laatste sporen van St Maarten's verleden uitwissen. Intussen is tussen alle betrokken partijen een overeenkomst bereikt dat een wetenschappelijk archeologisch onderzoek zal worden ingesteld

G.V.

Bouterse: 'Wees gerust, alles komt terecht'

PARAMARIBO — De Surinaamse vlag hing half oktober halfstok op het terrein van het zwaarbewaakte Fort Zeelandia in Paramaribo. "Een dodelijk ongeval van een soldaat in Opoera in West-Suriname", was het commentaar van de wacht- commandant. "Nee hoor, het heeft niets met Brunswijk te maken. Gewoon een verkeersongeval na een klapband", zo verzekerde hij.

In het "boze-geruchten- circuit" in de Surinaamse hoofdstad was het ongeluk al toegeschreven aan een nieuwe actie van Brunswijk, zodat zijn guerrilla- groep nu ook ineens in het westen van het land zou zijn opgedoken. Onzin dus. Juist om die stroom van boze geruchten in te dammen heeft legerleider Desi Boutersi het land weer opengesteld voor Nederlandse journalisten. Volgens Bouterse klopt er helemaal niets van al die geruchten en verhalen, die de laatste tijd zijn gepubliceerd. "De tijd is aangebroken om nu ook in de Nederlandse pers de strijd aan te binden tegen al die lasteraars", aldus de bevelhebber van het Nationale Leger op een voorlichtings- bijeenkomst van de 25 Februari Beweging.

HITTE

In Paramaribo viel daags tevoren echter niets te merken van het door het leger ingezette offensief in Oost-Suriname. De stad koesterde zich, zoals gewoonlijk op zondag, in een verzengende hitte, het getjilp van de zangvogels op het Onafhankelijkheidsplein, het gebeier van de kerkklokken van de kathedraal en het geroezemoes bij de afvaart van de pont naar Meerzorg. Militaire activiteiten waren uitsluitend waar te nemen op het met zandzakken en mitrailleurs versterkte terrein van Fort Zeelandia. Daar hangt ook het enige zichtbare affiche waarop de portretten van de terroristen van de 'Bende van Brunswijk' staan afgebeeld. Ter verduidelijking is op het roodgekleurde affiche nog toegevoegd dat 'het heulen met de terroristen' wordt aangemerkt als 'landverraad'.

VERJAARDAG

Geruchten waren er de laatste dagen in overvloed. Bouterse, die op 13 oktober zijn 41e verjaardag voerde, verwees er zelf naar in een toespraak. "Ze zeiden dat ik niet uit New York zou terugkomen. Ik weet niet wat zij nu weer gaan verspreiden aan gerichten", aldus de bevelhebber, doelend op zijn reis naar de algemene vergadering van de Verenigde Naties, waar hij de solidariteit van de landen in het Caribisch gebied wist te verwerven. Uit andere geruchten zou moeten blijken dat de groep-Brunswijk in drie groepen uiteen is gevallen en dat één van die groepen verantwoordelijk is voor het in brand steken van een tweetal scholen in de buurt van Moengo. Ook zou er in Moengo hevig zijn geschoten in de buurt van het vliegveld, maar, zo verzuchtte een plaatselijke journalist, 'de meeste gerichten zijn niet te verifiëren.

Zeker is inmiddels wel dat de tijd van passiviteit van de zijde van het Surinaamse leger voorbij is. Bouterse heeft gekozen voor de aanval.

OPGEBLAZEN

Versperringen, door Brunswijk aangebracht in de buurt van Moengo, zijn door legereenheden opgeblazen. "Als er nu op onze militairen wordt geschoten, schieten wij terug en dan is het jammer voor anderen die er bij zijn", aldus Bouterse. Om die redenen heeft hij de bewoners van het gebied waar Brunswijk actief is, dringend geadviseerd weg te gaan om onnodig bloedvergieten te voorkomen. "De situatie is zeer ernstig. U moet bezorgd blijven, maar u moet ook vertrouwen hebben in de leiding", aldus Bouterse die zijn gehoor verzekerde dat het hoogtepunt in de strijd tegen Brunswijk nu is bereikt.

SLAP

Zijn toehoorders waren niet helemaal tevreden met zijn verklaringen. "Bevel, ie slap jére", riep een vrouw, oftewel: "Bevelhebber, je bent slap hoor". Bouterse zei begrip te hebben voor dergelijke reacties, maar voegde daaraan toe dat het leger tot dusver een weinig actieve houding had aangenomen, 'om niet onnodig mensenlevens in gevaar te brengen'. Op de vraag wat er met Brunswijk gaat gebeuren als hij in handen van het leger valt, zei Bouterse letterlijk: "Als wij hem levend gevangen nemen, zal hij aan justitie worden overgedragen".

Intussen ligt de naam Brunswijk wel op ieders lip in Paramaribo. Openbare discussies zijn er amper — tenzij de bevelhebber voorzit — maar op fluistertoon wil menig tegenstander van Bouters best kwijt dat het nog een kwestie van dagen is alvorens "die toffe jongens" aan de poort van Zeelandia staan. Mensen met een wat meer realistische kijk op Surinaamse zaken verzekeren echter dat er geen sprake is van een afsplitsing van Oost-Suriname en dat de laatste dagen zijn geteld van 'Brunswijks woeste horde', zoals het persbureau SNA het junglecommando bij voorkeur betitelt. Het dagblad 'De Ware Tijd' houdt het op 'de bende van Brunswijk', terwijl in het dagblad «De West» wat neutraler wordt gesproken over de 'groep van Brunswijk'.

INDIANEN

Volgens De West zijn de indianen uit Oost-Suriname inmiddels uit hun dorpen weggevlucht, om te voorkomen dat ze van sympathie met Brunswijk worden beschuldigd. De West, tot na de staatsgreep mikpunt geweest van de in opstand gekomen militairen, wist bovendien te melden dat zich op Stoelmans Eiland granaat- explosies hadden voorgedaan, 'waarbij niet alleen materiële schade werd aangericht'.

SCHADE

Materiële schade was ook één van de onderwerpen die Bouterse in zijn toespraak aansneed. Als gevolg van de terroristische acties van Brunswijk in Oost-Suriname is er een 'onbeschrijfbaar economisch verlies' geleden. Volgens Bouterse staan in Patamacca zeker duizend arbeidsplaatsen op het spel. Bovendien moeten de investeringen ten bedrage van ruim 61 miljoen gulden die nog voor een groot deel zijn gefinancierd uit Nederlandse ontwikkelingsgelden, als verloren worden beschouwd.

LEGERLEIDER BOUTERSE

Bouterse riep de bevolking van Paramaribo op niet in paniek te raken en zei dat er geen reden is om huishoudolie te hamsteren. Ondanks de schade die wordt toegediend aan de palmolie- productie in Patamacca is er volgens de legerleider voldoende aanvoer uit Victoria, een plaats noordelijk van Brokopondo, om in de binnenlandse behoefte te kunnen voorzien.

LACONIEK

Geen paniek dus. Daarvan is in Paramaribo ook niets te merken. Op berichten dat de weg naar Albina nog steeds is afgesloten, wordt laconiek gereageerd. Het wachten is nu op de eerste successen van het Nationale Leger. Tot zolang kan iedereen in Paramaribo rustig gaan slapen. "Wees gerust, alles komt terecht", besloot Bouterse zijn toespraak. En dat was zeker geen nieuw geluid in Suriname, want wijlen Jopi Pengel, de legendarische premier van Suriname, wiens standbeeld nog steeds een dominerende plaats inneemt op het Onafhankelijkheidsplein, had die woorden al geschiedenis laten maken in zijn eigen lijfspreuk.

(Uit de Haagsche Courant)

Weinberger op bezoek in New Delhi

Doorbraak in betrekkingen tussen India en Ver. Staten

CASPAR WEINBERGEN
...'bereidheid om bij te dragen aan de Indiase modernisering door middel van defensie- samenwerking'.

DE BEKENDMAKING DAT India — om te beginnen — tien vliegtuig- motoren van het type F-404 zal kopen van het Amerikaanse concern General Electric luidt een nieuwe fase in van de betrekkingen tussen New Delhi en Washington. India zal de motoren gebruiken in een licht gevechts- vliegtuig, dat in Bangalore wordt ontwikkeld.

De F-404- motoren zitten in de modernste Amerikaanse gevechts- vliegtuigen. Tot voor kort stond het Amerikaanse ministerie van Defensie de levering van dergelijke gevoelige militaire apparatuur aan India in de weg, uit vrees voor het uitlekken van militaire geheimen naar de Sovjetunie, waarmee India goede betrekkingen onderhoudt.

Ter illustratie van het nieuwe Amerikaanse beleid kwam minister van Defensie, Caspar Weinberger, naar New Delhi om, zoals het in Washington heet, 'de bereidheid aan te geven van de Verenigde Staten om bij te dragen aan de Indiase modernisering door middel van defensie- samenwerking'. Het bezoek van Weinberger aan de Indiase hoofdstad was het eerste officiële bezoek van een Amerikaanse minister van Defensie aan India.

De Indiaas- Amerikaanse betrekkingen, die jarenlang uiterst koel waren, namen vorig jaar een vlucht tijdens het succesvolle bezoek van premier Rajiv Gandhi aan Washington. Het pragmatisme en de moderne kijk op de wereld van Rajiv Gandhi deden het goed bij president Reagan. Zijn bezoek deed de herinnering in Washington aan Rajiv's moeder, wijlen premier Indira Gandhi, met wie de Amerikaanse regering buitengewoon slecht overweg kon, vervagen.

MEMORANDUM

Reagan en Gandhi ondertekenden een memorandum, waarin werd overeengekomen dat India hoogwaardige technologie voor civiele én militaire doeleinden in de Verenigde Staten zou kunnen kopen. Maar van de uitvoering van het memorandum kwam aanvankelijk weinig terecht, omdat de VS tot hun teleurstelling tot de conclusie kwamen, dat Rajiv Gandhi ook vastberaden was de betrekkingen met Moskou te onderhouden. Gandhi heeft Moskou reeds verschillende malen bezocht, terwijl ook de Indiase wapenaankopen in de Sovjetunie voortgang vonden.

De nu bekendgemaakte verkoop- overeenkomst van tien vliegtuig- motoren aan India en de positieve Amerikaanse vooruitblik op het bezoek van Weinberger aan New Delhi, geven aan dat de Amerikaanse regering toch weer over haar bezwaren is heengestapt. De regering van president Reagan lijkt te aanvaarden dat een verbetering van de betrekkingen met de Verenigde Staten voor India niet noodzakelijkerwijs een verslechtering van de betrekkingen met de Sovjetunie inhoudt. Als één van de vooraanstaande leden van de beweging van niet-gebonden landen wil India een buitenlandse politiek voeren, waarin plaats is voor goede betrekkingen met beide grootmachten.

In dat licht moet dan ook worden gezien dat naast een aantal bezoeken van Amerikaanse hoogwaardigheids- bekleders de komende weken aan New Delhi — behalve minister van Defensie Weinberger, worden ook de Amerikaanse minister van Luchtvaart en de opperbevelhebber van de Amerikaanse strijdkrachten in de Indiase hoofdstad verwacht — ook Sovjet- leider Gorbatsjov eind november naar India zal komen.

Het bezoek van Gorbatsjov komt voor India op een interessant tijdstip. Wat betekenen immers de recente toenaderingspogingen van het Kremlin tot China, waarmee India op gespannen voet leeft, voor New Delhi? Rajiv Gandhi wil dat Gorbarsjov hem verzekert dat de ontspannings- politiek jegens China niet ten koste zal gaan van de Indiaas- Russische vriendschap. India en de Sovjetunie ondertekenden in 1971 een vriendschaps- verdrag dat tot 1991 loopt. De vriendschap met de Sovjetunie is voor India van groot belang, niet in de laatste plaats omdat Moskou India's belangrijkste wapen- leverancier is.

Aan de andere kant worden de recente politieke signalen uit Washington in New Delhi met belangstelling gegroet.

SUPER-COMPUTER

India hoopt nog steeds een Amerikaanse super- computer te kunnen kopen. Een dergelijke computer die India wil gebruiken voor onderzoek naar het gedrag van de jaarlijkse moessonregens — van vitaal belang voor de Indianse landbouw — hebben de Verenigde Staten tot nog toe alleen aan NAVO- bondgenoten in West-Europa verkocht.

De VS lijken inmiddels genegen tot levering van een supercomputer en het ziet er naar uit dat minister Weinberger hoogstpersoonlijk de garantie wil krijgen dat dergelijke gevoelige technologie niet in Russische handen komt. Er zou bovendien sprake zijn van Amerikaanse deelneming in de ontwikkeling van het Indiase lichte gevechts- vliegtuig.

STABILITEIT

De toenadering tussen India en de VS gaat dus door, ondanks de realiteit van de vriendschap tussen India en de Sovjetunie. Aan de andere kant zal India de realiteit moeten aanvaarden, dat de VS goede betrekkingen zullen blijven onderhouden met Pakistan, dat voor Washington een belangrijke strategische bondgenoot in Azië is. Binnen die geschetste grenzen is een verbetering van de Indiaas- Amerikaanse betrekkingen echter zeker een gunstige ontwikkeling, die zal bijdragen aan de politieke stabiliteit op het Indiase subcontinent.

(Uit de Haagsche Courant)

RAJIV GANDHI
...een buitenlandse politiek, waarin plaats is voor goede betrekkingen met beide grootmachten....

Na drama van Heizel-stadion bijna weer kabinetscrisis

Premier Martens geconfronteerd met de klucht van de burgemeester

BRUSSEL — Bijna op de kop af een jaar nadat de Belgen naar de stembus gingen als gevolg van het drama in het Heizel- stadion, waarbij 39 voetbal- supporters omkwamen, dreigde er weer een crisis in België. Er werden een jaar geleden vervroegde verkiezingen uitgeschreven als uitvloeisel van de politieke heibel welke er ontstond over de Heizel- kwestie. Ditmaal struikelde het zesde kabinet van premier Wilfried Martens bijna over de klucht van de Voerense fruitkweker José Happart die als burgemeester één van de twee talen van zijn volk niet wil spreken.

Op verzoek van de oppositie voelde de Kamer van Volks- vertegenwoordigers eerste minister Wilfried Martens aan de tand. De crisis dreigde en het waren notabene Martens' eigen Vlaamse Christen- democraten van de CVP, die zich in het openbaar het hardst opstelden. Althans van de vier regerings- partijen. Of zij ook werkelijk hun eigen regering, met haar 'ernstig economisch' herstelbeleid, wilden opofferen aan een ordinaire ruzie waar het land te groot voor zou moeten zijn, was de vraag.

Happart is andermaal tot een principieel punt verklaard. Hij is als burgemeester afgezet door de Raad van State. Maar betekent dat ook dat hij — zolang er geen opvolger is benoemd — via de achterdeur van de functie van eerste schepen (wethouder) en als zodanig waarnemend burgemeester gewoon mag blijven zitten waar hij zat?

HELSE OPGAVE

Geen sprake van, zeggen in koor Kamer- en Senaats- fractie van de Christelijke Volkspartij. En ook, in de krachtigste bewoordingen, CVP- voorzitter Frank Swaelen, zelfs Senator. De Franstalige Christen- democraten van de PSC, regeringspartner, redeneren heel anders: met het arrest van de Raad van State keert automatisch de toestand terug van vóór Happarts benoeming; hij was toen eerst schepen en waarnemend burgemeester...

Natuurlijk wil ook de PSC de regering- Martens VI niet laten vallen, heeft partij- voorzitter Gérard Deprez er snel aan toegevoegd. De overigens inventieve Martens stond voor de helse opgave om de Vlaamse en Franstalige regerings- partijen te manoeuvreren naar een uitweg zonder gezichtsverlies.

Omdat ook de premier zichzelf heeft vastgelegd op de stelling dat de zweer- Happart definitief moet worden uitgesneden, speelt het conflict zich goeddeels in de boezem van zijn regering zelf af. De oppositie kan zich ertoe beperken de vuurtjes aan te wakkeren. Aan de Franstalige zijde bestaat die oppositie vooral uit de Parti Socialiste. José Happarts toetreding tot de PS, waarvoor hij ook in het Europees Parlement zit, maakte het voor de Waalse liberalen van de PRL en de Christen- democraten van de PSC weliswaar wat gemakkelijker om van de demagogische dwarsligger uit Voeren, die al zijn tegenstanders pleegt uit te maken voor fascisten en racisten, afstand te nemen. Maar niet te ver. Het zou teveel stemmen kunnen gaan kosten.

ROEREND

In roerende eensgezindheid hebben de beide partij- voorzitters, Louis Michel en Gérard Deprez, die zich alle twee ook in het Nederlands voortreffelijk redden, daar de volgende spitsvondigheid op gevonden: de PSC-minister van Binnenlandse Zaken Nothomb, die Happart drie jaar geleden met instemming van de regering benoemde, heeft juridisch helemaal gelijk als hij door het Hof van Cassatie uitgezocht wil zien of de Raad van State wel bevoegd was, maar José Happart heeft zelf de hele heisa kunnen voorkomen door Nederlands te leren.

Voor het gemak vergeten de heren dat dit laatste teveel gevraagd is. Toen in 1963 de Belgische taalstrijd eindelijk werd beslecht met een streep die het land in tweeën verdeelde (de taalgrens), werd de overwegend Nederlandstalige Voerstreek van de provincie Luik naar Limburg overgeheveld. De sindsdien opgekomen bewegingen «Retour à Liège» (Terug naar Luik) en «Action Fouronnaise» (Voerse Actie) van Happart en zijn volgelingen ontlenen hun bestaansrecht juist aan het bij het Franstalige Luik willen horen, al is dat voor een groot deel om economische redenen.

De tien raadsleden van Retour à Liège, die precies een meerderheid van tweederde vormen, hebben eensstemming zodanig het uit vier man bestaande schepencollege hervormd dat José Happart opnieuw eerste schepen werd. De gouverneur van de provincie Limburg zal daar naar verwachting al snel een streep doorhalen. Waarna Happart in beroep zal gaan bij minister Nothomb van Binnenlandse Zaken, precies de man die hem door een deurwaarder op het gemeentehuis in Voeren het arrest van de Raad van State liet 'betekenen'. Vanaf dat moment was José Happart officieel geen burgemeester meer.

Nothomb mag nu kiezen. Iemand anders benoemen, bijvoorbeeld een van de twee minder extreme en zelfs tweetalige Voerse schepenen en aldus de CVP en de premier bevredigen, of de oren naar zijn eigen partij laten hangen en Happart accepteren. Of natuurlijk opstappen of door Martens ontslagen worden, zoals de Vlaamse oppositie wil.

WANORDELIJK

Uitgerekend dezelfde Charles-Ferdinand Nothomb was vorig jaar in het Heizeldrama ook al de hoofdpersoon. Telg van een aristocratisch geslacht uit de provincie Luxemburg, dat iets meer dan anderhalve eeuw geleden mee aan de wieg van het onafhankelijke België stond, werd hij verantwoordelijk gehouden voor het wanordelijke politieoptreden op de Heizel. Daarom eiste Jean Gol, Nothombs Waalse (liberale) collega op Justitie, op hoge toon zijn vertrek. Nothomb weigerde en de regeringscrisis die daaruit resulteerde, leidde via de verkiezingen van 13 oktober naar de restauratie van het kabinet- Martens. Inclusief de beide kemphanen vicepremiers Gol en Nothomb, op hun oude stekken, alsof er tussen beiden niets was voorgevallen.

Hoe het deze keer zal aflopen, is veelvuldig onderwerp van speculatie. Een typische «solution belge»? Een oplossing op zijn Belgisch, waarbij iedereen tevreden wordt gesteld? Happart afkopen met méér geld voor de Vlaamse deelregering? Nothomb lozen, maar dan meteen ook de incompetent geachte liberale minister Damseaux van het Franstalige Onderwijs, voor wiens vertrek al langer op een geschikt moment wordt gewacht?

'POLITIEKERS'

In sommige kringen wordt de strateeg Martens zelfs in staat geacht om het ontslag van zijn regering aan te bieden, met de bedoeling dat de koning het niet aanvaardt, maar het in beraad houdt; er ontstaat dan een crisistoestand die het vinden van een compromis juist bevordert, onder het motto: alles liever dan het risico lopen dat de al duidelijk naar regeer- verantwoordelijkheid hengelende socialisten opnieuw aan de macht komen.

Maar waarom zou Wilfried Martens nieuwe verkiezingen vrezen? Zijn herstelbeleid is niet geflopt, nog niet althans, en voor de meeste Belgen, Vlamingen én Walen, zal het geval- Happart geen verkiezingszet kunnen zijn. Voor hen is het een onbegrijpelijke zaak van de 'politiekers' en die wantrouwen ze allemaal. Hoe dan ook, Happart zal nog lang opduiken, provoceren, Vlamingen uit hun tent lokken, ze tot razernij brengen, zodat het lijkt of hij en hij alleen gelijk heeft.

Wat een gedoe eigenlijk. Waarom, om met zijn tweetalige landgenoten Michel en Deprez te spreken, leert hij niet gewoon Nederlands, dat is toch handig in België? José Happart herhaalt het voor de zoveelste keer, niet letterlijk natuurlijk want in het Frans: "Als de democratie in dit hersteld is, eerder niet".

(Uit de Haagsche Courant)

Miljoenen dollars verspild

Ex-bankier moet in Peru terecht staan

LIMA — De Peruaan Louis Bertello, de ex-bankier die door Costa Rica aan Peru is uitgeleverd en daar terecht moet staan op beschuldiging van oplichterij en verduistering van gelden voor een bedrag van 30 miljoen dollar, is onder zware bewaking aangekomen op het vliegveld van Lima.

De plaatsvervangend minister van Binnenlandse Zaken, Augustin Mantilla Campos, die zich bij de aankomst op het vliegveld bevond zei dat het een "belangrijke dag was, een dag waarop gerechtigheid begint".

Bertello wordt ervan beschuldigd, in zijn functie als president- directeur van de Handelsbank van Peru, duistere operaties te hebben uitgevoerd die uiteindelijk geleid hebben tot het bankroet van de bank. Hierdoor kwamen 1200 werknemers zonder werk te zitten en raakten duizenden kleine spaarders in de problemen.

Na het bankroet ontvluchtte Bartello in 1983 het land. Volgens de kranten zou Bertello uit Costa Rico vertrokken zijn aan boord van een vliegtuig van de Centraalamerikaanse maatschappij Taca, dat hem naar Panama bracht, alwaar hij overstapte op een toestel van de Peruaanse Staats- luchtvaartmaatschappij Aeroperu. Van het vliegveld werd Bertello overgebracht naar een afdeling van de Veiligheidspolitie van Peru

Pakkerdjes

Voor Pimpeloentje

Het afscheid.
O, ga mijn liefste, ga!
Ik weet: je denkt aan mij.
Ook ik blijf aan je denken
al maakt 't me nu niet blij.
O, ga mijn liefste, ga!
Al valt het afscheid zwaar!
Hoe lang duurt nu 't wachten?
Loop door, maak geen gebaar!
O, ga mijn liefste, ga!
Wees nu ook zelf sterk.
Laat je hart dan huilen,
maar zo, dat 'k 't niet merk.
O, ga mijn liefste, ga!
- eens kom je weer terug -
je moet nu gaan, schat,
kom, ga nu maar vlug!
O, ga mijn liefste, ga!
Wat je ook besluit:
ik blijf op jou wachten
met dit vertrek is 't niet uit!
O, ga, mijn allerliefste,
ga en kijk niet om:
dan zie je niet m'n tranen.....
(O, mijn liefste, ... kom!)

Geduld.

Pink II
Dat komt ervan als je zonder je navigator op stap gaat.
Pink I.

Randy,
Dat zal de heren leren...
L.

Apekop
Heb je het kusje nog gevonden? Het was met liefde verstopt.
Malle.

Mieke
Gefeliciteerd met de geboorte van je dochter. Als ze jouw temperament heeft, staat je nog wat te wachten.
Wij.

Pimpeloentje en Geduld
Wat zijn op een heel menseleven een paar maanden? Niks toch...!
Vriendin

Het opgeven van "Pakkerdjes", die respectievelijk vijf en tien gulden kosten, kan geschieden bij het redactie- secretariaat van de Amigoe. De Amigoe behoudt zich het recht voor de plaatsing van een "Pakkerdje" op basis van zijn inhoud te weigeren.

PAKKERDJES

Kuantu mas Tula tin ku warda:

Konsenshi, Kredibilidat i Historia

DIA 23 DI OUGUSTUS ta sali den Ñapa un artíkulo titulá **«Kuantu mas Tula tin ku warda?»** den kua e.a. tin skibí ku ta riba Rif a ehekutá e katibunan rebelde na aña 1795. Den un remitido («Interpretashon eróneo di datonan istóriko», Ñapa 30 di ougustus) mi ta referí na loke m'a skibi den Kristòf VI,2 pa splika ku — kontrali na loke mayoria di hende, inkluso e outor deskonosí di e artíkulo den Ñapa ta kere — no ta riba Rif, pero dilanti di Waag (esta na pia di brug na Punda) a ehekutá e rebeldenan.

Gilbert Bacilio (na nòmber di Asosiashon Promoshon Konsenshi Istóriko) den un remitido ku a sali den Ñapa di 6 di sèptèmber ta *"rechasá enérgikamente interpretashon eróneo di señor de Haseth, esta ku nos ta interpretá datonan istóriko eróneamente"*. Loke el a hasi ta *"traspasá un pida tradishon ku hamas i nunka istoriadó o otro persona a refutá públikamente"*.

GRUPITO

Segun señor Bacilio mi no a pone pueblo di Kòrsou na altura di mi gran diskubrimentunan; ta aña pasá numa mi a publiká mi hayasgonan istóriko i ta solamente den Kristòf mi a publiká nan, un revista ku apenas un grupo masha chikí di nos pueblo ta lesa.

M'a keda masha straña pa e reakshon emoshoná aki di señor Bacilio. Na mi pareser un istoriadó serio mester tuma nota di loke kual a sali publiká riba e tópiko ku e ke studia. Si sosodé ku e ta faya den esaki, ni ta nada partikular: tur hende sa faya de bes en kuando. Pero bo no mester hasi bofon di otro hende pa skonde bo propio fayonan.

Kiko ta e kaso? Señor Bacilio ta desbaratá balor di Kristòf, mientras ku den su artíkulo di dia 23 di ougustus e mes ta referí na e revista aki. Ke men antó ku señor Bacilio tambe ta forma parti di e "grupito" repudiabel di lesadó di Kristòf?

Mientras ku señor Bacilio ta rabia ku ta *"aña pasá numa"* m'a publiká mi *"gran deskubrimento"*, e mes ta primintí lesadónan di Ñapa ku su asosiashon lo saka un *"estudio spesífiko relashoná ku e sentensianan i kastigunan di 1795 ku lo keda publiká rondó di e fecha 1 di òktober, dia ku a dikta sentensia relashoná ku e rebelion di katibu"*. (Djis un korekshon chikitu: no ta dia promé di òktober a dikta sentensia, pero dia 2)

KAPTURA I EHEKUSHON

Den Ñapa di 11 di òktober ta sali **Kaptura i ehekushon di katibunan na 1795"**, e artíkulo ku señor Bacilio ta hasi menshon di dje den su remitido di dia 6 di sèptèmber. E artíkulo aki ta kontené asina tanto fayo i na mi pareser hasta prueba di deshonestidat, ku e biaha aki mi no por keda sin reakshoná. A base di algun ehèmpel lo mi duna mi punto di bista.

1. Den e artíkulo enkestion nos ta lesa ku katibunan *"ku no tabata armá, pero tambe (a keda) kapturá riba kampo di bataya, segun rapòrt di e propio kapitan van Westerholt, tabata ser marká dor di kita pida di nan orea, pa asina nan ser identifiká komo rebelde"*. Eponensia aki no ta kuadra ku realidat. Van Westerholt ta skibi den su rapòrt ku ora a rondoná e katibunan den besindario di San Kristòf, gran kantidat di katibu ta entregá i ta pidi klemensia. Den kuater dia di tempu e ta parti mas ku mil "vrijbrief". Lidernan di e rebelion no tabata bini remarke pa haña un vrijbrief; Van Westerholt ta skibi ku di e Lidernan aki ela kastiga *"de schuldigsten met de dood; en de andere die schoon minder schuldig zich echter gedistingueerd hadden, door hen tot een onderscheidings- teeken een Stuk van hun Oor te doen afsnijden"*. Ke men ku un ke otro no a tuma lugá *"riba kampo di bataya"* i ku ta solamente e lidernan menos importante tabata haña e tratamentu aki.

2. E eskritor(nan) di e artíkulo den Ñapa ta bisa ku *"Gobernador na un dado momento ta duna òrdu pa entregá tur mama ku yu te ku 12 aña na nan doño...pa asina traha espasio den Kèrki"*. Esaki tampoko no ta korekto. Aparentemente e eskritor no a komprondé loke tin skibí den minutanan di Politie Raad di dia 27 di ougustus 1795. Riba e dia aki Raad ta disidí di pone tur muhé i yu chikí (zuigelingen) den Kèrki; ta laga bisa diaken di Kèrki loke a keda disidí i ta pidi'é pa entregá yabi di Kèrki. Ta disidí tambe pa entregá tur mucha di 4 pa 12 aña na nan doñonan. Su siguiente dia Raad ta disidí pa laga katibu muhénan liber bou di kondishon ku nan doñonan tene nan na kas. Ku otro palabra, kontrali na loke eskritornan di e artíkulo ta bisa no tabata kestion di laga hende muhé liber *"pa traha espasio den Kèrki"*. A husa Kèrki (un dia?) pa hospedá e muhénan; no tin ningun indikashon ku tabatin hende hòmber presu den Kèrki.

3. E manera ku eskritornan ta skibi ku fiskal van Teylingen (konsiderando ku tabata trata di un rebelion serio) a desvia for di e forma normal di prosedura hudisial *"pa no pèrde tempu valioso na tur sorto di formalidat"*, por krea impreshon ku van Teylingen lo a aktua di un manera fakultativo. Den su nota fechá 9 di novèmber van Teylingen ta bisa Raad ku el a desvia di e forma normal di prosedura hudisial ora el a pidi kastigu di morto pa algun katibu **Pa motibu ku** (hulandes: vermits) no tabatin ningun duda ku nan tur tabata kulpabel di rebelion. Lesando mas aleu, nos ta bin komprondé kiko van Teylingen ker a men ku *"desvia di e forma normal di prosedura hudisial"*: *"zo mag ik van niemand den dood eysschen, dan wanneer er een zeekerheid van de gepleegde misdaad is, en de belydenis van den beschuldigde"*. Den e kaso aki aparentemente e katibunan no a atmití nan kulpabilidat, lokual lei tabata eksihí. Van Teylingen a skibi Raad ku segun lei den kaso di rebelion por hasi eksepshon i por laga tur fomalidat un banda. E no ta tuma molèster pa duna ehèmpel di e manera di proseder aki, pa no pèrde tempu komo ku Raad mes lo ta na haltura di esaki. Aki klaramente e ta referí na loke nos lo yama "jurisprudentie". Ora pues e eskritornan di e artíkulo husa kasi mes palabra ku van Teylingen a husa, pero ta bisa algu kompletamente diferente, ke men ku nan no a komprondé loke nan a lesa.

4. Tin kaminda ku ta manera e eskritornan tin un prehuisio ku nan ta ventilá sin ku nan ta tuma molèster pa studia e dokumentonan istóriko a fondo, p.e. kaminda ta trata e tópiko tortura. Nan ta hasi komo si fuera tabata torturá pa loko i ku pesey no por duna balor na e deklarashonan di e akusadonan ku lo a konfesá bou di tortura pisá. Si nos lesa e dokumentunan nos ta weta ku pa kuminsá fiskal mester a pidi pèrmit di Raad pa por someté un akusado na tortura. Den e karta ku e ta manda pa Raad pa pidi pèrmit pa — si ta nesesario — torturá Tula, Karpata, Pedro Wacao, Louis Mercier, Juan Felix i Louis, e ta skibi *"dat het voor zoo verre de misdadigers reeds zoo veel hebben beleeden waar door zij zich aan de doodstraffe schuldig maken, het ons niet vrij staat hun door pijnigen tot een verdere gedwongen en misschien alleen door zware pijn veroorzaakte belijdenis te brengen"*. Segun e dokumentunan ta den seis kaso a apliká tortura: Juan Felix i Minguel Bulbaaij (di dos grado di tortura), Pedro Wacao i Karpata (di kuater grado di tortura) i Tula i su ruman Nicolaas van Spranza (te kua grado a bai no ta kompletamente kla, sea di kuater grado o kuminsamentu di di sinku grado). For di e echo ku fiskal a pido pèrmit pa torturá solamente nuebe detenido i ku ta serka seis sóe ta hasi uso tambe di e pèrmit aki, nos mester konkluí ku tortura tabata un eksepshon i ku tabata apliká tortura solamente den kasonan hopi serio. Asina tin mas "nuanceverschillen" ku den e artíkulo den Ñapa ta bai perdí. Asina tin skibí *"mientras ta harta e akusado ku watapana aserka"* mientras ku e dokumentunan ta bisa *"een de tussen beyden eens off twemaal werd gegeeselt, off met roeden geslagen"*.

5. E eskritornan ta bisa ku "tur e detenidonan ku a haña pena di morto a ser akusá di e krimennan ariba menshoná. Manera tabata kustumber den e tempu ei tur katibu tabata wòrdu kulpá i kastigá pa erornan ku algun òf un só a kometé". Atrobe mi mester bisa ku esaki no ta kuadra ku bèrdat. Den e sentensianan di 1795 ku a keda konservá, nos por lesa ta di kiko presis a akusá e diferente katibunen. Tin ku nan a haña ku arma den man na Porto Marie, tin ku a bin Punda komo espia pa Tula, tin ku a karga bandera di e rebeldenan, tin ku a entregá polvo na e rebeldennan, tin e diferente lidernan, tin Pedro Wacao ku a mata un menerdi skol, etc.... E remarka di ku *"manera tabata kustumber den tempu ei tur katibu tabata wòrdu kulpa i kastigá pa erornan ku algun òf un só a kometé"*, nos por desbaratá mesora pa loke ta trata kastigunan ku Gobièrnu tabata imponé. No tabata un kustumber legal. Hasta ta asina ku kapitan van Westerholt dén su relato pa Gobernador ta hasi menshon di *"de gruwelijke en tegen alle Regt en Reden Strijdende Gewoonte, om voor de misdaad van eenen de gantsche menigte te straffen"* ku ela bin tende di dje di e rebeldenan i e ta konsehá Gobernador pa prohibí e manera di kastigá aki, lokual Gobernador ta hasi tambe mediante di un lei.

6. E eskritornan tin kurashi di bisa ku *"kontrario na tur e interpretashonnan anterior nos ta jega na e konklushon ku e promé 9 personanan tambe a ser horká dilanti di kas di Gobernador"*. Esaki si ta kolmo! Te ku dia 23 di ougustus 1986 Asosiashon Promoshon Konsenshi Istóriko ta skibi den Ñapa ku a horta tur e katibunan na Rif. Dia 6 di sèptèmber ainda señor Bacilio ta skibi ku *"hamas i nunka istóriadó o otro persona a refutá públikamente"* ku no ta na Rif a ehekutá e katibunan. Awor diripiente nan ta hasi komo si fuera ta semper nan tabata sa ku no ta Rif tabata e lugà di ehekushon! Pa mi saber ta ami so a mustra riba e interpretashon eróneo aki ku ta na Rif a ehekutá e katibunan. Den mi artíkulo (Kristòf VI,2) mi ta sita parti di hustamanete sentensia di e nuebe katibunan aki pa proba mi ponensiá. E eskritor(nan) di Asosiashon Promoshon Konenshi Istóriko "pa kasualidat" ta sita eksáktamente e mesun partinan aki... Kasi mi por bisa ku ta trata aki di plagio di parti di asosiashon!

7. Pa lokual e eskritornan ta bisa di e diferente kastigunan, atrobe tin diferente kos ku no ta kuadra ku bèrdat. Pa kuminsá ora ta bisa *"despues ta kima su kuero ku vlam di kandela"* ta parse manera ku ta henter su kurpa nan a kima. Segun e sentensia ta su kara nan a kima. No ta bèrdat ku a lastra Pedro Wacao for di piskalat te na e lugá di "Waag" pa despues lastr'é tambe rondó di e skavòt, manera eskritornan ta bisa. E eskritor(nan) no a komprondé loke e dokumentunan ta bisa. Fiskal van Teylingen ta pidi pa laga lastra Pedro Wacao *"tot aan den Waag rondsom het schavot"*. No tin pará: *"tot aan de Waag EN rondsom het schavot"*. Segun Van Dale: tot = ter aanduiding van een zich bevinden op een bepaalde plaats. Ke men ku aki van Teylingen ta bisa ku mester lastra Wacao rondó di e skavòt ku ta situá na Waag! Den e sentensia di Raad mes nos ta lesa *"dat Pedro Wacao bijdebeenen werde rondsom het schavot gesleept"*; nada di lastr'é te na Waag promé. E eskritornan di asosiashon ta yega na e konklushon ku ta riba e plenchi dilanti di kas di Gobernador a horka e katibunan. Nos a weta kaba ku van Teylingen ta bisa klaramente ku ta na Waag tin e skavòt, ke men (manera mi a splika kaba den mi artíkulo den Kristòf) na pia di brug. Si studia mapanan biew di Punda ta komprondé e pakiko: tabatin un muraya ta kore di muraya di Fòrti te na awa, ku tabata sera e plenchi dilanti di kas di Gobernadror pa públiko.

8. Ora e eskritornan ta referí na e relato di fiskal kaminda esaki ta bisa te ku dia 20 di òktober 26 hende a haña pena di morto, mester konstatá ku nan no a ripará ku probáblemente fiskal a kiboká su mes. Nos ta konta 27 hende (inkluso esun deskonosí ku a mata kurpa pero ku tòg nan ta kologá na palu di horka, manera tabata kustumber) mas un tal Pieter Doll di ken fiskal mes ta bisa dia 2 di òktober ku nan a habrak'é algun tempu promé. E úniko ku ainda tabata falta pa yega na e kantidat di 29 persona ku [...] ña pena di morto ta muy p[...] blemente Nicolaas van Sp[...] ku a keda ehekutá dia 7 d[...] vèmber.

Ku esaki mi ta kere ku [...] splika bon kla kiko mi kier a[...] ora m'a bisa ku e artíkulo di [...] siashon Promoshon Konse[...] Istóriko ta kontené kantid[...] fayo i asta prueba di desho[...] dat. Mi ta sinti un duele t[...] ku mester a yega asina leu. [...] kere ku ta bira tempu pa e [...] ashon aki komprondé ku [...] nan so konosé nos historia[...] nan mester por respetá tra[...] punto di bista di otro h[...] tambe.

Anke kisas por parse ku [...] invitá asosiashon pa nan '[...] warda", mi úniko intensh[...] pa sakudí nan saka nan f[...] nan mundu di fantasia, pa [...] nan weta kuantu daño nan t[...] si nan mes i nan meta ku na[...] nera di aktua. Mi ta spera s[...] ramente ku nan lo kuminsá [...] dia nos historia di un ma[...] mas profeshonal pa asina [...] drecha nan kredibilidat p[...] ku ta lat.

CAREL DE HASE[TH]

P.S.: Djis pa Ñapa: kisas [...] aña por rekòrdá tambe e do[...] dernan di e lantamentu di 1[...] ku kasi a pèrdè den e dokum[...] tunan istóriko, esta JAMON[...] JORBOE.

Asiel geluiden

IN HET DIERENASIEL op Parera zitten zoals altijd vele honden — en poezen — te wachten op een goede baas. Kom eens langs. U zult het moeilijk vinden een keuze te maken, want u zou ze *allemaal* wel mee willen nemen!

Misschien hebt u in uw hart en huis nog wel een plaatsje voor een lief huisdier? Een dier is geen meubelstuk, geen wegwerpartikel, wat je naar believen kan afdanken en vervangen als je er genoeg van hebt. Wij hopen dat u het daarmee eens bent als u op het Dierenasiel komt kijken. Niet zoals het echtpaar onlangs, dat een [illegible] «no quiero mas». Hij eet teveel, doet niks, wil alleen maar spelen. Of zoals de waakhond, die geen waakhond was. Wat verwachten de mensen toch binnen een paar weken! Een vreemde omgeving voor zo'n dier, wéér andere mensen, die voor hem zorgen. Een dier is geen machine die je kan programmeren!! Geef hem de tijd, veel liefde en aandacht en vooral heb geduld: «ku pasenshi ta gana gloria».

Nog een ander geval willen wij u vertellen. Een oude hond moest maar afgemaakt worden. Niet ziek hoor, alleen wat lastig. Jankt vaak en loopt wat moeilijk. Dit dier heeft jarenlang in vreugde en verdriet met u meegeleefd en moet nu maar weg, omdat hij "lastig" wordt. Hoe "lastig" denkt u te zijn als u in de 80 bent?! Geef deze oude hond een lekker warm plaatsje om te liggen, aai hem eens extra over de kop, geeft hem af en toe iets lekkers. Is dat nou zo moeilijk?

U weet het, als u op het Dierenasiel een hond of poes komt halen, dan verkopen wij u geen dier, maar zoeken wij samen met u er één die bij u "past". Ga met de mensen van het Asiel de hokken binnen. Haal ze aan, praat tegen ze. Kijk hoe ze op u reageren. Als u van buiten het hek naar een hondje wijst en zegt, die is wel leuk, die wil ik wel hebben, wil dat nog lang niet zeggen, dat dat hondje bij u past. Probeer het met wat schuwe dieren niét anders dan als u zich daar speciaal toe aangetrokken voelt. Want dat kost extra tijd, extra veel liefde, aandacht en héél veel geduld. U weet niet wat dit dier al heeft ondervonden van de mens. Vóór zijn wantrouwen overgaat in vertrouwen kan er wel eens veel tijd voorbijgaan.

Voor een puppy is tijd ook zeer belangrijk. Als u veel en voor lange periodes van huis bent, kunt u beter geen puppy nemen. Kinderen hebben veel aandacht nodig, hoe kunnen ze anders uitgroeien tot fijne mensen. Met een hond is het echt niet anders. Hebt u de leeftijdsvergelijking hond / mens wel eens goed bestudeerd? Het kan ons veel vertellen over zijn gedrag.

Hond	Mens
8 weken	3 jaar
3 mnd.	6 jaar
6 mnd.	10 jaar
8 mnd.	13 jaar
12 mnd.	15 jaar
18 mnd.	20 jaar
2 jaar	24 jaar
3 jaar	28 jaar
4 jaar	35 jaar
5 jaar	43 jaar
6 jaar	49 jaar
7 jaar	53 jaar
8 jaar	56 jaar
9 jaar	60 jaar
10 jaar	64 jaar
12 jaar	69 jaar
16 jaar	85-90 jr.

Ook als u een poes komt halen, kunt u het beste even in het kattenhok verdwijnen. Neem er de tijd voor. Het is toch ergens de bedoeling, dat uw keuze voor het leven van het dier geldt? Dat is een serieuze zaak, die niet in een minuutje bekeken is. Kom gerust nog eens vrijblijvend terug. Als u dan uw keuze HEBT gemaakt, willen wij graag, dat u én de hond (poes) én wij van het Dierenasiel *allemaal* een blij gevoel hebben.

U weet het Dierenasiel te vinden? Abattoirweg, Parera, naast de Klinika Veterinaria. Ons telefoonnummer is 54300. Tot ziens!

P.S. Oktobermaand-Dierenmaand. Onze collecte is nog in volle gang. Vrijdag 31 oktober komt u zeker weer een collectebus tegen. Geeft u gul? U weet: uw guldens worden goed besteed. Dank!

Kruiswoordpuzzel

HORIZONTAAL: 1. genoeg, voldoende; 4. plaaggeest; 7. vreemd, grillig; 11. het Romeinse Rijk; 12. kleur; 14. bijwoord; 15. godsdienst; 17. vreemde munt; 19. draaikolk; 21. gewicht; 22. vreemde munt; 24. weg; 26. zeehond; 27. muzieknoot; 30. bolgewas; 31. buiten dienst; 32. schrijfkamer; 33. waterstand; 35. plaats in N-Afrika; 37. vervelend persoon; 39. muzieknoot; 40. heus, geen namaak; 41. smalle opening; 42. insgelijks; 43. verharde huid; 46. vogel; 48. Leger des Heils (E. afk.); 49. kalenderboekje; 50. kosten koper; 52. vandaag, op dit moment; 53. dat is; 55. nauw; 58. gewicht; 61. koordans; 63. muzieknoot; 64. oogmerk; 66. botterik, lomperd; 69. dagelijks bestuur; 70. bevestiging; 71. kwezelachtig; 73. dierengeluid; 75. scheepsschade; 76. grond om boerderij; 77. opbrengst.

VERTICAAL: 1. grillig; 2. de oudste; 3. wenk; 4. niet gespannen; 5. water in N-brabant; 6. koe, os; 8. Europeaan; 9. familielid; 10. balsport; 12. familielid (afk.); 13. persoonlijke voornaamwoord; 16. vreemde munt; 18. klaar; 20. oude lengtemaat; 21. boksterm; 23. oude IJslandse literatuur; 25. hoekpilaster; 26. oevergewas; 28. aaseter, nachtroofdier (Afrika en Azië); 29. gulhartig; 31. van gaatjes voorziene trechter b.v. stortbad; 34. plein, vlakte in een dorp; 35. loflied; 36. keurig; 37. bar, zeer; 38. wandversiering; 44. uitgerekt; 45. betrekking; 47. emmertje; 51. Belg. rekenmunt; 54. jonge zaailingen van rijst enz.; 56. achter; 57. onderofficier; 58. vette vloeistof; 59. soort pantoffel; 60. water in Friesland; 62. uitgave; 64. mannetjesbij; 65. getijde; 67. deel van de bijbel; 68. rivier (Sp.); 70. persoonlijk voornaamwoord; 72. gewicht; 74. Duitse N.V.

UIT HET GROTE aantal inzendingen van deze Amigoe-kruiswoordpuzzel van verleden week is uiteindelijk als gelukkige winnaar(es) van de weekprijs van 25 gulden getrokken:

S.Christiaan
Seroe Loraweg 4-12-2
Curaçao

De winnaar(es) kan zijn/haar prijs na identificatie afhalen op het kantoor van de Amigoe op Scherpenheuvel (tot 15.00 uur 's middags).

De goede inzending had er aldus uit moeten zien:

Oplossingen moeten ingediend zijn vóóR vrijdag 31 oktober 1986 twaalf uur 's middags en duidelijk op de enveloppe vermelden:

KRUISWOORDPUZZEL.

Curaçao - P.O.B. 577; Aruba - Nassaustraat 110 en Bonaire - Kaya Gobernador Debrot 154, t.n.v. de heer Hubert Linkels.

Door middel van systematische en integrale aanpak

"Saban Oral History and Tradition Project"

"Time was very ha'd (hard) here on Saba, when I was a young boy growing up. At the age of sixteen, I left the island to go and work in Bermuda". (Deel interview van een 80-jarige Sabaan)

BOVENGENOEMDE PASSAGE MAAKT deel uit van de interviews, die worden afgenomen binnen het kader van de «Saban Oral History and Tradition Project», waarmee onlangs is begonnen.

Dit project is, na te zijn ingediend door het Archeologisch / Antropologisch Instituut Nederlands Antillen (AAINA) door het Bestuurscollege van Saba op de prioriteiten- lijst geplaatst voor financiering door het OKSNA (Overlegorgaan Kulturele Samenwerking Nederlandse Antillen) en waarvoor goedkeuring is gekregen. Het project staat onder leiding van de antropologe drs. Rose M. Allen van het AAINA en wordt door de antropologe drs. Ruth Hassell op Saba gecoördineerd.

Doel van het project is op de eerste plaats de orale geschiedenis en traditie van Saba te verzamelen en te documenteren. Alle inwoners van Saba van boven de zestig jaar, die daar geboren zijn en/of opgegroeid, worden geïnterviewd omtrent historische gebeurtenissen, die een belangrijke rol hebben gespeeld in de ontwikkeling van de Sabaanse gemeenschap. Sommige van deze informanten hebben zelf aan deze gebeurtenissen deelgenomen of van dichtbij meegemaakt. Het zijn de ideeën, feiten, impressies of zelfs subjectieve gevoelens, die doorgaans niet zijn opgetekend, maar enkel mondeling overgeleverd aan kennissen en naaste verwanten of in het geheugen van de mensen bewaard zijn. Verder worden spreekwoorden, verhalen, gedichten, liederen, raadsels etc., elementen van de Sabaanse cultuur, die door de jaren heen mondeling van generatie op generatie zijn overgebracht, verzameld en gedocumenteerd. Deze mondelinge overdracht van cultuur zijn creatieve uitdrukkings- vormen van een volk en nemen een wezenlijke plaats in de gemeenschap.

In het algemeen kan men stellen, dat de belangstelling voor de orale of mondeling overgeleverde bronnen steeds meer toeneemt. De verklaring hiervoor is tweeërlei. Enerzijds is er een romantische- nostalgische hang naar het verleden, dat dreigt verloren te gaan door de toenemende modernisering. Anderszijds is men gaan inzien dat deze bronnen lange tijd door de wetenschap zijn verwaarloosd, terwijl zij van belang zijn voor de sociale en historische wetenschappen. In bepaalde niet-Westerse samenlevingen zijn het de enige bronnen voor de bestudering van de geschiedenis en om na te gaan hoe de cultuur zich heeft ontwikkeld. Zelfs indien er geschreven bronnen bestaan, dienen deze met de nodige voorzichtigheid benaderd te worden, daar deze vaak een koloniale zienswijze weergeven en niet stroken met de ervarings- wereld van de desbetreffende volken. Door de orale bronnen naast de geschreven bronnen te gebruiken, krijgt men zo een completer beeld en een objectievere benadering. In het Westen neemt ook heden ten dage de belangstelling voor de orale bronnen toe. Deze worden voornamelijk gebruikt om de geschiedenis en cultuur van bepaalde groepen in de gemeenschap, zoals arbeiders en vrouwen, vast te leggen, waaraan vroeger weinig of geen aandacht is besteed.

Ook in Saba is er een toenemende belangstelling waar te nemen. De Amerikaanse antropologe Julia Crane heeft in de jaren zestig antropologisch onderzoek verricht op Saba en aandacht geschonken aan bepaalde sociaal- culturele aspecten, zoals emigratie, opvoeding van de Sabaanse jongeren etc. en getracht deze in een ontwikkelings- perspectief te plaatsen. Teneinde deze ontwikkeling van de Sabaanse gemeenschap na te kunnen gaan, heeft zij vele gesprekken gehad met oudere Sabanen. Haar gegevens heeft zij verwerkt in het boek «Educated to emigrate; the social organization of Saba», verschenen in 1971 bij van Gorcum and Comp N.V. De Sabaan Will Johnson heeft ondanks zijn drukke werkzaamheden toch tijd gevonden onderzoek te doen naar de geschiedenis van Saba, waar hij ook gebruik heeft gemaakt van de orale bronnen. Zijn boek «Saban lore; tales from my grandmother's pipe» is hiervan een duidelijk bewijs.

Uitgaande van deze belangstelling, betekent de «Saban Oral History and Tradition Project» niet iets nieuws onder de zon. Wat het echter uniek maakt, is de brede opzet van dit project, waarbij een groot deel van de Sabaanse bevolking betrokken is. Het project wordt verricht volgens het «memory bank system», welke is ontwikkeld en uitgewerkt in Jamaica en bekend staat onder de naam «Jamaica Memory Bank». Volgens dit systeem worden alle oude bewoners van Jamaica geïnterviewd over een bepaalde sociaal- cultureel historisch onderwerp. Om dit te kunnen realiseren, werkt men met vrijwilligers die afkomstig zijn uit de dertien districten van Jamaica. Deze worden getraind in de onderzoeks- technieken en vervolgens ingezet voor het verrichten van de interviews binnen hun eigen district.

Ondanks de geografisch uitgestrektheid van het eiland, is men gelukt een groot deel van Jamaica in een relatieve korte tijdspan te bestrijken en zodoende belangrijke gegevens vast te leggen alvorens zij met de oudere generatie zijn verdwenen. Iedere district heeft een coördinator, die de interviewers begeleid en waar zij voor gerezen problemen terecht kunnen. Deze problemen kunnen van uiteenlopende aard zijn, zoals het niet goed gebruikmaken van de interviewstechnieken, maar anderszijds wanneer de voor het onderzoek gebruikte band- recorders niet goed functioneren. Zij zullen direct op deze problemen moeten kunnen inspelen opdat de voortgang van het onderzoek niet in het geding komt. Tevens evalueert de coördinator de interviews, teneinde na te gaan of de vraagstelling correct is geweest om zo de betrouwbaarheid van het onderzoek te garanderen.

In Jamaica wordt de evaluatie samen met de «Division of Culture» gedaan, welke de officiële instantie is, belast met Culture Zaken en die het project onder haar toezicht heeft. Verder werken diverse instellingen hieraan mee die ieder een specifieke taak hebben. De «Council of the aged», die te maken heeft met de bejaardenzorg, adviseert hoe men met bejaarde personen moet omgaan; de National Library of Jamaica zorgt voor het indexeren, catalogiseren en uitlenen van de tapes aan diegenen die hiervoor belangstelling hebben. Het uitlenen gebeurt alleen dan wanneer de geïnterviewden hiermee accoord zijn gegaan. De banden worden bewaard in de National Library, waar zij in een constant luchtgekoelde ruimte dienen te bevinden, teneinde de duurzaamheid te waarborgen. Daarnaast zijn diverse wetenschappelijke- en communicatieve instellingen, waaronder televisie en radio, betrokken bij de verspreiding van het verkregen materiaal. Dit geschiedt o.a. door het uitgeven van brochures, boeken, folders en het verzorgen van radio- en televisie- programma's waarin deze gegevens zijn verwerkt.

Bij de uitvoering van de «Saban Oral History and Tradition Project» wordt op Saba ook gebruik gemaakt van vrijwilligers, die bereid zijn gevonden hun tijd te besteden aan dit project. Deze vrijwilligers zijn de dames Freda en Vanessa Johnson, Hilda Levenstone, Voltaire Durand- Simmons en de heer Dave Levenstone, die allen de interesse voor de geschiedenis en cultuur van Saba gemeen hebben. Tijdens haar verblijf op Saba heeft de leidster van dit project, drs. Rose M. Allen in samenwerking met de coördinatrice, drs. R. Hassell, en de vrijwilligers de lijst met namen van personen die geïnterviewd zullen worden, opgesteld. Deze lijst is gemaakt aan de hand van de kiezerslijst van 1985, daar deze een recente overzicht geeft van de mensen boven de zestig jaar. Eveneens zijn de vraagstellingen grondig doorgenomen om te waarborgen dat het verzamelde materiaal betrouwbaar is. Door middel van enkele workshops werden de vrijwilligers de interviews- methoden en -technieken bijgebracht, die specifiek zijn voor de studies van de orale geschiedenis en traditie. Als leidraad is de manuscript- gids «A guideline to the study of oral history and tradition of the Netherlands Antilles: with special reference to the Dutch Windward Islands» van Rose M. Allen gebruikt. Deze gids bevat aanwijzingen en richtlijnen om studies van de orale geschiedenis en traditie te verrichten met name op de Bovenwindse eilanden.

Alle interviews zullen op onderwerp geïndexeerd en gecatalogiseerd worden, waardoor zij toegankelijker zijn voor eenieder die deze banden wil beluisteren. De uitleen van de banden geschiedt nadrukkelijk nadat er voldoende waarborging is voor de persoonlijke belangen van de informanten, teneinde deze te beschermen tegen misbruik van de gegevens. In een kleinschalige samenleving zoals Saba dient hiermee zeker rekening gehouden te worden. De banden met interviews zullen centraal op Saba bewaard worden. Een van de taken, welke de «Saban Oral History and Tradition Project» zich stelt, is om de vroeger op Saba opgenomen gesprekken terug te krijgen, daar het hier om informanten gaat, die niet meer in leven zijn.

De volgende fase in dit project zal zijn het letterlijk transcriberen van de bandjes, waarbij voor een letterlijke transcriptie is gekozen om kennis te nemen van de authentieke Sabaanse uitdrukkings- vormen, woorden en termen. Het ILA (Istituto Lingwistiko Antiano) zal voor haar linguistische studies zeker gebruik kunnen maken van deze gegevens om inzicht te krijgen in het Sabaanse taalgebruik. Bij aanvang van dit project bleek al duidelijk, dat er een verschil in intonatie tussen de dorpen bestaat.

Als onderdeel van dit project is ook gedacht een «Saban Heritage Week» te organiseren, waarbij de Sabaanse gemeenschap gedurende een week lang in de gelegenheid gesteld wordt, kennis te nemen van de tot dan toe verzamelde gegevens en van gedachten te wisselen met oudere mensen over haar culturele erfenis. Er zal een expositie zijn van artefacten, die men in het verleden vaak gebruikten en ook een dia- serie die gemaakt is tijdens het project. De kennis van de orale historie en traditie van Saba zal het gevoel van zelfrespect en eigen waarden kunnen versterken. De verspreiding hiervan zal in de vorm zijn van brochures en publicaties en door het uitzenden van radio- en eventueel televisie- programma's. Binnen het onderwijs zal men hiervan gebruik kunnen maken voor het lesprogramma, waardoor de jeugd nog meer dan voorheen een totaal beeld van de geschiedenis van Saba kan krijgen. Tevens kunnen de gegevens van de orale geschiedenis en traditie een inspiratiebron zijn voor artiesten, die deze door middel van tekeningen, toneelstukken, zang etc. kunnen uitbeelden.

In navolging van Saba is het zeker aan te bevelen dat de andere eilanden van de Antillen een «memory bank» opzetten, om zodoende de gegevens centraal te verwerken en te bewaren, waardoor de eilanden onderling kennis kunnen nemen van elkanders geschiedenis en cultuur, wat een bevordering zal zijn voor een hechtere band tussen de eilanden. Sint Eustatius is via de «Sint Eustatius Historical Foundation» in een vergevorderd stadium met het systematisch bestuderen van de orale traditie en geschiedenis. Wijlen mevr. Vivian Graham heeft verschillende interviews afgenomen, die op onderwerp zijn geïndexeerd en gecatalogiseerd. De banden worden centraal in de «Sint Eustatius Historical Museum» bewaard. Thans wordt haar werk met name door Merriam Smith en Lynette Bryson gecontinueerd. Beiden zijn leden van de bovengenoemde «Foundation». Via de radiozender St. Eustatius Broadcasting N.V. wordt in haar programma «It happened here» deze gegevens gebruikt.

Het uiteindelijk doel is te komen tot een Caribbean Memory Bank. Met de verwezenlijking van een Caribbean Memory Bank zullen de landen in het Caribisch gebied onderling met elkaar gegevens kunnen uitwisselen. In dit opzicht kan de Caribbean Memory Bank een aanzet zijn voor Caribische integratie en de verbrokkeling binnen dit gebied tegengaan.

ROSE MARY ALLEN

Als hadden komt, is hebben te laat

Het ging allemaal misschien toch een beetje te goed
Waarom make men zich dan toch zorgen?
Waarom denken aan de dag van morgen?
Er was toch geld in overvloed

Het geld werd verkwist, men schoot bovendien veel bokken.
Zwaar gehavend moet het schip nu in ruwe zeeën gaan varen.
Vervlogen zijn thans de immer zo vette jaren.
Het bliksemt, het onweert, de lucht is betrokken.

Maar zo kan het niet doorgaan, de tijden zijn slecht.
Er lekken nog amper wat centjes uit de
haast vastgeroeste kraan.
Het is de hoogste tijd dat wij de hand eens echt
aan de ploegen gaan slaan,
want als er straks niets meer is verliest zelfs
de keizer zijn recht.

Samen moeten wij elkaar helpen uit dit moeras.
Met vereende krachten kunnen wij waarschijnlijk
toch nog iets bereiken.
Wij kunnen niet te eeuwigen dage de kat
uit de boom blijven kijken.
Alleen samen raken wij misschien ooit weer in de juiste pas.

Wij kunnen de klok jammer genoeg niet terug zetten.
Jammer genoeg kunnen wij geen greep doen
naar de betere tijden.
Als wij maar ooit terug konden naar die malsgroene weiden.
Maar misschien wil het nog lukken als wij maar snel
alle zeilen bijzetten

E.R.V. DEMEI

KARIKARI

1185 — Een bruavrouw in de stad had het zo bont gemaakt, dat op haar sterfbed niemand naar haar bekentenissen wilde luisteren. Ze zeiden haar: "Houd je mond maar, je hebt genoeg gelogen".

1186 — In Paradijs woonde een klein vrouwtje, dat straatarm begonnen was, maar schatrijk werd, omdat ze met de almasola danste. De cijns bedroeg twee zonen en twee dochters.

1187 — "Mijn pijn in de knieën komt van het veel kleren wassen, denk ik. Maar mijn buurvrouw zegt, dat het brua kan zijn; vreemd, ik heb geen vijanden".

1188 — «Kosta di Indjan», de Indianenkust, ligt bewesten Welenbrordo, dichtbij de Salinja.

1189 — Als een putgraver zoet water had geproefd, stopte hij het gat dicht. Daarna maakte hij de bodem gelijk.

1190 — "Als een ezel loopt, gaan zijn oren op en neer; ziet hij iets bijzonders, dan staan ze stil. Ziet hij een gevaar, dan weigert hij verder te lopen".

1191 — "Bruamensen doen kwaad met djindja- vis, zeeslagen en zeeleguanen". En met nog heel wat meer.

1192 — Een goede handveger was de «basora di dader». Een deel van die arm werd ontdaan van zijn leerachtige laag en de vezels daaronder losgeklopt.

1193 — "Om aan klinkers te komen ging een man aan de ruïne van het landhuis Oostpunt breken. Totdat opeens een stem hem hardop zei: "Laat dat"."

1194 — "Iedere middag tegen zes uur kap ik in de mondi achter mijn huis wat dorre takken en rook er mijn hele huis mee uit. Want ik slaap alleen. Maar ik slaap goed". Duidelijk.

1195 — «Balia di korant» of «di punja» was een dansfeest, waarbij men kranteknipsels of getikte teksten op iemands kleren spelde. En die sloegen ergens op.

1196 — "Mijn moeder had een doodskist op de balken staan en leende die telkens uit als iemand stierf en de familie kon niet meteen een kist betalen. Hij is wel tien keer verwisseld".

1197 — "Op Cher Asile zag men soms een officier met het hoofd omlaag aan een boom hangen, een onbekende".

1199 — Jutu van Seiroma geneest met kruiden en gebed. "Ik hoef iemand maar aan te kijken en weet wat eraan schort".

1200 — "Als een kist met goud werd begraven, werd een van de gravers onthoofd en zijn lijk op die kist gelegd; daarom zie je die plaatsen trillen". Nooit op gelet.

1201 — "Op Aruba duidt een vuurbal met een blauw licht, dat ergens blijft staan, aan dat daar goud in de grond zit".

1202 — "Ik was getrouwd en kreeg geen kinderen. Ik ging naar Ma Ja Felipa en die vroeg of ik nooit gevallen was. Ja, dat was ik. Ik kreeg een drankje en ben nu moeder en grootmoeder".

1203 — "In de «Kweba di Misa» van Sencho Chkí was een pilaar die water lekte; daar gingen wij altijd drinken, want het was zoet water".

1204 — "Mijn vader is samen met een hondje gevoed. Dat dier werd als een kind gebaad en sliep op een kussen. Het verdedigde grootmoeder op een felle manier".

1205 — Een kraamvrouw mocht vroeger zeker drie maanden lang geen omgang hebben met een man.

PAUL BRENNEKER

ARUBA AGENDA

LOSSE NUMMERS OP Aruba dagelijks verkrijgbaar bij:

ORANJESTAD: Zepp Wever, La Fama, Piet Soda Fountain en Supermercado Pueblo.

NOORD: Lee Take Away, Noord 82.

TANKI LEENDERT: Kalalu, Tanki Leendert 265.

SANTA CRUZ: Rowigini's, Santa Cruz 48.

SAN NICOLAS: Nicolas Store, Zeppenveldtstraat 27.

Voorts: Giftshop Holiday Inn, Giftshop Dr. Horacio Oduber hospitaal, Giftshop Manchebo Beach Hotel.

KANTOORUREN: 08.00-12.00 / 14.00-17.30 uur; zaterdag gesloten.

Telefoon: 24333 (drie lijnen).

Voor spoedgevallen na kantoortijd: 21639, 22950 en 22316.
Pageboy: 127-849.

Bankrek. nr. 248-1 Barclays Bank.
Taxicentrale: 24 uur per dag, tel.: 22116 of 21604.

POLITIE: 100.

ALARMCENTRALE: 115.

ZOEKERTJES verschijnen op dinsdag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 08.00-12.00/14.00-17.00 uur worden opgegeven; behalve op zaterdag. Alleen zoekertjes, die op maandag en donderdag voor 10.00 uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

BIOSCOPEN
BOULEVARD THEATER
I + II: 20.15, 21.15 & 24.00 uur *Poltergeist II* (14 jr.).
DRIVE-IN: 20.30 & 24.00 uur *The man who saw tomorrow* (14 jr.).

* * * * *

BOTICA'S (**nachtdienst**)
Pabao brug: Sta. Anna, tel.: 28181.
Pariba brug: San Lucas, tel.: 45119.

* * * * *

WACHTREGELING DOKTOREN
Oranjestad, Madiki, Tanki Flip, Noord, Tanki Leendert, Paradera en Sta. Cruz: dokter J. van Veen, Tanki Flip 24, tel.: 27100.
Pos Chiquito, Savaneta en San Nicolas: dokter M.Cheung, via Centro Medico San Nicolas, tel.: 48833/24300.

* * * * *

WIT GELE KRUIS: Oranjestad: tel.: 23168; Noord: tel.: 23425; Santa Cruz en Paradera: tel.: 28288/25543; Savaneta en Brazil: tel.: 47020/48301; San Nicolas: tel.: 45906; Dakota: tel.: 29008 (wijkgebouw), 24444 (kantoor).
(**voor brandgevallen, ongelukken of een of ander ongeluk gelieve Alarmcentrale op te bellen, tel.: 115)**

* * * * *

DIVERSEN
FLIGHT INFORMATION CENTRE: dagelijks geopend van 07.00-20.00 uur; na 20.00 uur informaties via verkeerstoren.

ESSO SERVICE CENTRE (Oranjestad): **24.00 uur per dag geopend** (alleen gesloten van zondag 20.00 uur tot maandagmorgen 07.00 uur).

DOKTER HORACIO ODUBER HOSPITAAL (tel.: 24300): bezoekuren 15.00-15.45 / 18.30-19.30 uur.

ALLIANCE FRANÇAISE D'ARUBA: iedere maandag van 19.30-20.30 uur cursus voor gevorderden en van 20.30-21.30 uur Franse literatuur; dinsdag van 20.00-21.00 uur conversatielessen; woensdag van 19.00-20.00 uur cursus voor beginners - Colegio Arubano, lokaal 61/62.

* * * * *

ZONDAG
BIOSCOPEN
BOULEVARD THEATER
I: 18.00 uur *Space Camp* (alle leeft.); 20.15 uur *Poltergeist II* (14 jr.).
II: 21.15 uur *Poltergeist II* (14 jr.).
DRIVE-IN: 21.00 uur *The man who saw tomorrow* (14 jr.).

* * * * *

DIVERSEN
SPORT
DOSVA (**Trikamp**): voetbal 10.00 uur Yellow vs Blue; 11.30 uur Blue vs Red; 13.00 Red vs Yellow.

Bus tussen hotels en Nassaustraat gaat 1 november rijden

Wetgeving openbaar vervoer in toeristische sector wordt bezien

ORANJESTAD - Onder leiding van minister Benny Nisbet werd in de Aruba Beachclub een vergadering gehouden tussen het bestuur van de Cooperative Central di Taxi di Aruba, en het bestuur van de stichting ASEF.

De volgende punten werden behandeld: Veranderingen in de wetgeving ten aanzien van openbaar personenvervoer en de introductie van de ASEF/ORMA bus tussen de hotels en de Nassaustraat in de vorm van een tour, ingaande een november 1986, onder voorwaarden dat de bus achtmaal van de hotels naar de Nassaustraat per dag zal rijden en geen enkele keer van Oranjestad naar de hotels.

Voorts werd besproken dat de taxi's en de ASEF in de toekomst over de volgende punten overeenstemming moeten bereiken. Een breakfast / shopping tour vanaf de hotels naar Oranjestad, onder het aanbieden van een ontbijt en gelegenheid om te winkelen. Inbegrepen de service van een tourguide en andere promoties met bijdragen van de ASEF; Een lunch/shopping tour van de hotels naar Oranjestad waarbij een lunch wordt aangeboden en gelegenheid om inkopen te doen; Transport van passagiers van toeristenschepen van de haven van Oranjestad naar de Nassaustraat en eventueel andere activiteiten.

Voorts werd afgesproken dat er een evaluatie zal komen van alle wetten betrekking hebbende op het openbaar personenvervoer. Een strikte controle van de overheid op de condities waaronder een rijvergunning wordt gegeven.

Partijen bereikten overeenstemming over de hierboven genoemde punten waarna een gezamenlijke verklaring werd getekend door minister Benny Nisbet en het bestuur van de tax-'s en het bestuur van de ASEF.

Bij landsbesluit heeft minister Benny Nisbet gisteren een commissie in het leven geroepen die tot taak heeft een onderzoek in te stellen naar de noodzakelijke en wenselijke wijzigingen en aanvullingen van de wetgeving inzake het openbaar vervoer in de toeristische sector. Binnen acht weken zal deze commissie rapport en advies moeten uitbrengen.

Tot leden van de commissie werden benoemd: directeur van directie Toerisme als voorzitter, directeur van het centraal bureau Juridische en Algemene Zaken of een door hem aan te wijzen ambtenaar, directeur van Economische Zaken, Handel en Industrie of een door hem aan te wijzen ambtenaar. Mr R.P. Sommer werd tot secretaris van deze commissie benoemd.

In Telenoticias gaf minister Benny Nisbet donderdagavond nog een nadere uiteenzetting van het bereikte accoord. Er werd van half acht 's avonds tot vijf uur in de ochtend vergaderd toen het accoord werd getekend. De bewindsman herhaalde dat de huidige wetten die gemaakt werden in een tijd toen Aruba nauwelijks tweehonderd hotelkamers had en toerisme niet de belangrijkste peiler was, verouderd en aangepast dienen te worden. Nu is toerisme de belangrijkste peiler en zijn we op weg naar de 2700 hotelkamers.

De voorzitter van de taxibond Fefe Bareno was schijnbaar niet zo gelukkig dat de bus nu toch gaat rijden. In een verbitterde stemming liet hij horen niet te spreken te zijn dat twee handelaren in de Nassaustraat meer macht hebben dan de overheid. Ze doen wat ze willen. Hij vond dat de besprekingen wel goed verlopen waren, maar dat de taxchauffeurs met hun rug naar de muur stonden omdat de vergunning om de bus te laten rijden reeds een maand geleden gegeven was.

Voorzitter van de ASEF/ORMA Raul Henriquez vertelde dat in deze kringen wel degelijk rekening wordt gehouden om op gezonde basis met de taxichauffeurs samen te werken. Hij stelde dat zijn organisatie geforceerd werd om naar de Arubus voor hulp en medewerking te gaan. Hij stelde dat zijn organisatie zich steeds erg flexibel opstelde en dat het noodzakelijk is dat er op verschillend gebied meer samenwerking met de taxichauffeurs moet komen.

Internationaal vistoernooi

ORANJESTAD — Het internationale vistoernooi van Aruba Nautical Club is gisteren begonnen en duurt tot zondag.

In tegenstelling tot voorgaande jaren werd op het laatste ogenblik aan de pers enige inlichtingen gegeven. Verwacht wordt dat van buiten niet zoveel boten zullen deelnemen, omdat de deelname van de Venezolaanse boten de laatste jaren bij vistoernooien op Aruba erg is terug gelopen. Tien jaar geleden namen zeker vijftig boten deel aan dit soort toernooien. Het totaal ligt nu rond de 25 boten met inbegrip van deelnemers uit Aruba en Curaçao.

Salarissen Palmbeach

Don Mansur onwetend van boosheid FTA

ORANJESTAD — In een eerste reactie op de berichten dat de FTA boos zou zijn op minister Mansur omdat deze in een telexboodschap gesteld zou hebben dat Ottinger bij het Palmbeach Hotel nieuwe salarissen kon brengen, stelde minister Don Mansur gisteravond nog niet op de hoogte te zijn van deze FTA-boosheid.

Hij kon echter wel reeds stellen deze niet te begrijpen. Immers de FTA was er wel degelijk van op de hoogte dat in eerste instantie de groep Ottinger bij de overname niemand van het oude personeel in dienst wilde nemen. Door de regering werd erop gewezen dat dit niet kon, waarna besloten werd dat de Aruven de cessantia van het personeel zou betalen en dat Ottinger de mensen opnieuw in dienst zal nemen met een proeftijd van twee maanden. Het is dan de vakbond, aldus minister Mansur — en niet de regering — die dan besprekingen over de lonen moet gaan voeren en voor de belangen van de werknemers in deze opkomen. De FTA moet niet wachten totdat de overheid dit doet, maar zelf gaan onderhandelen.

BASEBALL (**promotie / degradatie**): 14.00 uur Athletics / Interior Centre vs Thrillers / Art Photo.

VOETBAL
(2de divisie)
16.30 uur finale - Wilhelminastadion.
(jeugdivisie)
16.00 uur La Fama vs Bubali - terrein La Fama; RCA vs SLD - terrein SLD.
(eredivisie)
16.00 uur RCA vs Bubali - Wilhelminastadion.
(derde divisie, groep A)
16.30 uur Atlantico vs Bubali - Estrella.
(Fedeveta)
16.30 uur Roma vs Estrella Vets - veld Estrella.

* * * * *

MAANDAG
DIVERSEN
WIT GELE KRUIS
zuigelingenbureau
09.30-12.00 uur te Paradera
(kleuterbureau volgens afspraak)

KIWANIS (**Palmbeach**): 19.30 uur dinner meeting - Aruba Beachclub.

LIGA DI MARIA (**San Nicolas**): iedere maandagochtend van 08.00-12.00 uur kan pakjes Ayudo Social afgehaald worden - Milagrosa Centrum - Theresiastraat 6.

SPORT
ZWEMVERENIGING «ARUBA MARLINS» (**donderdag**): 18.00-19.00 uur training - Palmbeach Hotel.
(**zaterdag**): 14.00-16.00 uur zwemlessen (voor dipl. A, B, C, D, E en F) - POVA-zwembad.

ARUBA WEIGHTLIFTING ASSOCIATION: 17.00-19.00 uur gewichtheftraining - Sportcentrum Noord.

VERENIGING VOOR ZWEMONDERWIJS ARUBA: 17.30-19.30 uur zwemlessen (voor dipl. B, E, D en F) - Americana Hotel.

ZWEMCLUB «BARRACUDA» (**training**): 16.00-17.00 uur Divi Divi Hotel.

INDIAN WATERSLIDE: 10.00-18.00 uur open voor publiek - bij «Indian Rock».

MUSEO HISTORIKO ARUBANO: openingstijden maandag t/m vrijdag van 09.00-12.00/16.00-19.00 uur; zaterdag van 09.00-12.00 uur.

STICHTING TOT BEVORDERING VERANTWOORD OUDERSCHAP (Famia Planea): dagelijks van 08.00-12.00 / 13.00-16.00 uur - Medical Centre, Bernhardstraat 75, San Nicolas, tel.: 48833, toestel 219 / 225.
Bij de praktijken in het Wit Gele Kruis- gebouw: dinsdag 10.00-12.00 uur te Noord 66, tel.: 23425; 13.00-14.00 uur te Oranjestad, Koningstraat / Emmastraat, tel.: 23168; woensdag: 13.00-15.00 uur te Santa Cruz 39C, tel.: 28288; donderdag: 10.00-12.00 uur te Pampoenastraat 15, Dakota.
Centro di Barrio Dakota, Pampoenastraat 19, tel.: 23822; donderdag 08.00-10.00 uur.
Club Caiquetío, Paradera 47A, tel.: 24280: dinsdag 08.00-10.00 uur.

BUREAU LEVENS-, GEZINS- EN HUWELIJKS- MOEILIJKHEDEN (Lagoenweg 9A, 1e verdieping): iedere werkdag van 07.30-12.00 / 13.00-16.30 uur (ook mogelijk afspraak te maken via tel.: 23145 of 25111).

BIBLIOTECA NACIONAL (**openingstijden**)
LEES- EN KRANTENZAAL: maandag t/m vrijdag vanaf 07.30 uur.
UITLENING AFDELING: maandag, woensdag en vrijdag 09.00-11.55 / 13.30-20.00 uur; dinsdag en donderdag van 13.30-17.30 uur (s morgens gesloten).

FILIAAL SAN NICOLAS: openingstijden maandag t/m vrijdag van 09.00-12.00 / 13.30-17.00 uur; woensdagochtend gesloten, in de middaguren geopend van 12.30-19.00 uur, om 13.30 uur uitlenen van boeken; van maandag t/m vrijdag van 08.00-12.00/13.00-17.00 uur studiezaal open voor publiek

BIBLIOTHEEK CENTRO DI BARRIO DAKOTA (**openingstijden**): dinsdag van 16.00-20.00 uur en vrijdag van 17.00-19.00 uur.

SHASA (Stichting Hulp aan Slechthorenden Aruba), Engelandstraat (Lionsgebouw t/o Eagleclub), is dagelijks geopend van 08.30-12.00/13.00-16.30 uur.

* * * * *

TELEARUBA
ZATERDAG: 18.00 The A-team: «Cowboy George»; 18.45 Rikesa Universal: «Pentagram»; 19.30 Telenoticias; 20.00 Directie uitzending baseballwedstrijd vanuit het Shea Stadium (New York): Boston Red Sox - New York Mets (World Series); 23.30 CNN International hour; 24.00 Sluiting.

ZONDAG: 17.00 Matinee: «Rascall Robbers»; 18.30. Teleresumen; 19.00 Showtime; 20.00 Baseball; 23.30 CNN international news; 24.00 Sluiting.

MAANDAG: 12.00-14.00 Take two (live); 18.00 Star Fleet; 18.30 Telenovela: «La Sombra»; 19.30 The world tomorrow: «The key to Bible prophecy»; 20.00 Telenoticias; 20.30 Harold sportshow; 21.00 CNN international hour; 22.00 Dynasty; 23.00 Showbiz today; 23.30 Sports tonight (live); 24.00 Sluiting.

KERKDIENSTEN
BRAZIL: zon.: 09.00 en 19.00 uur.
DAKOTA: zat.: 19.00 uur; zon.: 08.00 en 19.00 uur.
EMANUELKAPEL: zat.: 19.00 uur.
NOORD: zat.: 19.00 uur; zon.: 07.30 en 18.00 uur.
ORANJESTAD: zat.: 19.00 uur; zon.: 06.30, 10.00 en 19.00 uur.
PARADERA: zat.: 19.00 uur; zon.: 10.00 en 18.30 uur.
POS CHIQUITO: zon.: 08.00 uur
SAN NICOLAS: zon.: 08.30 en 18.30 uur.
SANTA CRUZ: zat.: 19.00 uur; zon.: 06.30, 09.00 en 18.30 uur.
SAVANETA: zat.: 19.00 uur; zon.: 17.30 uur.
TANKI LEENDERT: zon.: 09.00 uur.

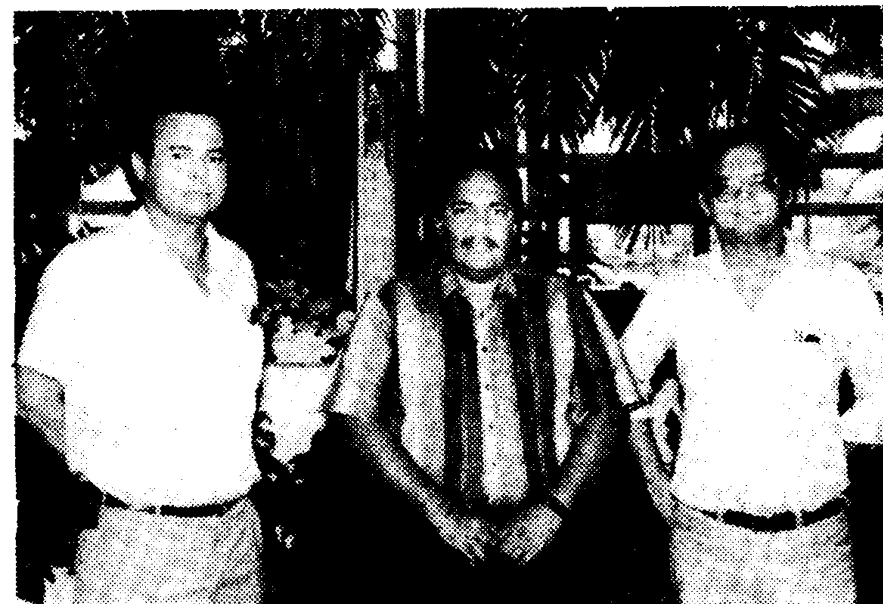
* * * * *

PROTESTANTSE KERKDIENSTEN
ORANJESTAD: 10.00 uur ds A. van den Doel (crèche en zondagsschool).
SEROE COLORADO: 08.30 uur ds A. van den Doel.
PIEDRA PLAT: 10.30 uur zondagsschool in het Jeugdcentrum; 19.00 uur avonddienst ds H.Hessen.
SAN NICOLAS: 09.00 uur ds H.Hessen; gemeenschappelijke kerkdienst met de EBG in de EBG-kerk, Pastoor Hendrikstraat.

* * * * *

KAPEL MARINIERSKAZERNE: 10.00 uur oecumenische kerkdienst o.l.v. F.Kok (vlootaalmoezenier) en J.G.Feenstra (vlootpredikant).

* * * * *

AEROPUERTO REINA BEATRIX — De heer Vicente Krozendijk (midden op foto) is, uitgeleide gedaan door waarnemend hoofd Gezondheidszorg dr. Bermudez en hoofd departement Hygiënische Dienst, H. Henriquez, naar Port of Spain (Trinidad) vertrokken. Op uitnodiging van de PAHO woont hij daar een cursus alsmede workshop bij. De workshop vindt in het Caribbean Epidemiology Centre (CAREC) plaats en handelt over de gele koorts- bestrijding. De heer Krozendijk is hoofd van de afdeling GKMB op Aruba.

Nieuwe plaat van Pincher

ORANJESTAD — De zanger Worrel Hurtault, beter bekend als «Pincher» vooral in de carnavalperiode, bracht weer een plaat op de lokale markt die gewijd wordt aan zijn vader en moeder.

Aan de A-zijde van de plaat staat het lied «Think it over» en op de B-zijde de reggae «Rockers». Beide liederen zijn gecomponeerd, gezongen en geproduceerd door Pincher zelf, terwijl de muziek en het arrangement in handen lagen van Hildward Croes. De vocale achtergrond wordt gevormd door Diane Keijzers em Hildward Croes. Antonio Lacle en Aruba Recording Studio tekenen voor de opname en de uitgave van de plaat.

Platen die Pincher al eerder uitgebracht heeft, zijn onder andere «This is not the end», «Soca Breakdance» en «We are lovers». Pincher staat bekend om de menselijke boodschappen in zijn liederen en bij deze uitgave doet hij een beroep op alle ouders om hun kinderen te leren «ja» tegen het leven en «nee» tegen drugs te zeggen. Eén van Pincher's komende platen zal de titel «War on drugs» dragen.

Besproken op conventie

Plan tot instellen van pensioen voor boksers

ORANJESTAD — Uitvoerig werd gisteren door de conventie van de World Boxing Council gesproken over een plan tot instellen van een pensioen voor boksers.

De advocate mevrouw Raymone Bayne uit Washington lichtte een en ander uitvoerig toe, waaruit bleek dat met diverse verkerings- maatschappijen contacten werden gelegd om mogelijkheden te horen. Er zal onder meer besloten moeten worden op welke leeftijd een bokser met pensioen kan gaan, hoeveel de bijdrage en andere voorwaarden zullen zijn. Het ligt in de bedoeling in de Verenigde Staten met dit pensioenplan te beginnen waarna andere landen het over kunnen nemen. Ook kwam ter sprake dat afgelopen jaren verschillende boksers miljoenen hebben verdient, dit geld slecht besteed hebben en nu in armoede moeten leven. Ten aanzien van het paspoort werd duidelijk gesteld dat vijf jaar geleden reeds de WBC heeft besloten dat bij iedere boks- wedstrijd de betrokken bokser zijn paspoort zal moeten tonen, waarin zijn licentie, dokters- papieren, toestemming van zijn commissie en zijn boks staat van dienst. Aan alle bonden ter wereld werd meegedeeld dat zonder dit paspoort een bokser niet aan officiële wedstrijden kan deelnemen.

Westelijk van Boca Ma Hos

Zeventien jarige jongen verdronken

SANTA CRUZ — Omstreeks half twee kwam vrijdagmiddag bij de Centrale Post de melding binnen dat ten westen van Boca Mahos iemand van de rotsen in zee was gevallen.

Er werd direct groot alarm geslagen, waarbij onder meer agent Felton zich in zee begaf om te zoeken naar de 17-jarige Albertino Arends van Paradera 115-B. Hij was met vier vrienden ter plaatse gaan vissen en was de rotsen afgedaald om wat aas te zoeken. Plotseling werd hij door een hoge en ruwe golf gegrepen en in zee gesleurd.

Nadat de jongeman in zee was gesleurd, trachtten zijn vrienden hem te redden. Een van hen slaagde erin het slachtoffer vast te grijpen doch door de hoge en ruwe golven ter plaatse werd hij weer losgerukt. Erik de Cuba raakte bij deze reddingspoging lichtgewond. Zij zagen hun vriend afdrijven, waarbij de laarzen die hij aan had, verhinderde dat hij kon zwemmen.

Tot gistermiddag laat werd vergeefs naar de jongeman gezocht.

SANTA CRUZ — Op de foto de 18-jarige Edgar de Cuba, die vertelt over het in zee verdwijnen van zijn vriend Albertino Arends.

Dief heeft meer op kerfstok

SAN NICOLAS — J.D., die donderdag werd aangehouden in verband met een diefstal in de Village, blijkt nog meer op zijn kerfstok te hebben.

Hij bekende in verschillende woningen te hebben ingebroken en de gestolen goederen verkocht te hebben aan Dominicaanse vrouwen. In de Village ten huize van H. werden twee Dominicaanse vrouwen aangehouden in verband met heling van de gestolen goederen. Ze hadden deze al in hun koffers gepakt om mee naar huis te nemen. De vrouwen werden aan de Immigratie overgedragen daar ze al langer dan was toegestaan op Aruba verbleven. De vrouw des huizes werd ook als medeplichtige aangehouden. Het onderzoek is nog niet afgerond.

Ambassadeur bezoekt Aruba Caribbean Hotel

ORANJESTAD — De ambassadeur van Australië in Caracas, R. Starr, heeft vrijdagmorgen een bezoek gebracht aan het Golden Tulip Aruba Caribbean Hotel, waar hij onder meer een ontmoeting had met enige Australiërs die de decoratie van het casino verzorgen. De ambassadeur was erg verrast door het gehele hotel. Hij werd vergezeld door Atan Lee van de BUVO en ontvangen door general- manager Dick Nijhof en Bill Pionion die de decoratie van het casino leidt.

Uitslaande brand

SAN NICOLAS — Om half elf werd vrijdagmorgen een uitslaande brand in de woning Bernhardstraat 85 gemeld. Op een achterporch probeerde iemand een brommer te starten, doch deze vloog in brand. De brandweer van San Nicolas was spoedig ter plaatse en kon erger voorkomen. De achterporch en slaapkamer liepen schade op, vooral ook door de rook. De schade wordt geschat op vijfduizend florin.

Heropening Lago

PDA herinnert regering aan contacten met Colombia

ORANJESTAD - Van de PDA werd een verklaring ontvangen waarin de mogelijke heropening van de Lago en alles wat daarmee samenhangt onder de loupe wordt genomen.

In dit verband wordt opgemerkt dat minister Don Mansur met zijn stuurgroep de afgelopen maand reeds reizen naar de VS en Europa maakte en nu weer naar Brazilië is gegaan. De PDA noemt al dit gereis op kosten van de gemeenschap nodeloos. De PDA wijst erop over gegevens te beschikken dat de ruwe Braziliaanse olie niet geschikt zou zijn om in de Lago te gebruiken. Ondermeer zou gebruik van deze olie extra onderhoudskosten van het Lago-bedrijf met zich meebrengen. Ook wordt opgemerkt dat vele auto's in Brazilië niet op benzine maar op alcohol rijden. Daarom meent de PDA dat een alcoholfabriek op Aruba het ook wel zou doen. De auto's op Aruba kunnen dan ook op alcohol gaan rijden.

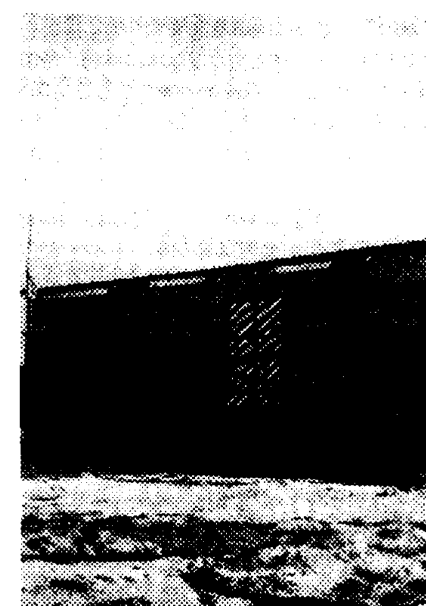
Wat het zoeken naar olie betreft vraagt de PDA hoe het staat met de contacten die hun minister Berlinski destijds in Colombia legde voor goedkope levering van olie aan Aruba. De PDA vraagt het kabinet Eman om de haat tegen dr. Berlinski geen hinderpaal te laten zijn om het doel van heropenen van de Lago te bereiken. In dit verband wordt nog opgemerkt dat het wel bekend is dat van het begin af aan het kabinet Eman steeds voorstander van ontmanteling van de Lago is geweest.

Sportlotto

Niemand vier goed

ORANJESTAD — Bij de trekking van de Arubaanse Sportlotto bleek geen der inzenders de vier getrokken nummers — 29-1-18-8 — geraden te hebben zodat de eerste prijs van ƒ.4.740,85 in de pot blijft tot de volgende trekking. Die zal daardoor ruim negen mille gaan bedragen. Voor de tweede prijs — drie nummers goed — meldden zich tien deelnemers, die ieder een bedrag van 381,50 florin zullen ontvangen.

SPOEDIG ZAL ARUBA met het restaurant Sandra's aan de L.G. Smithboulevard een nieuw attractief restaurant rijker worden. Vrijdagmiddag ging de vlag de top in omdat de aannemer, gebroeders Donato (zie foto), het hoogste punt had bereikt van het gebouw dat opgetrokken wordt naast restaurant Cattle Baron. De heer Netto Arends — eigenaar van het Knowloon Restaurant — vertelde de Amigoe dat het restaurant in december geopend zal worden en iets bijzonders wordt. "Wij tonen met deze bouw vertrouwen in Aruba en het toerisme te hebben".

Oecumenische kerkdienst

SAVANETA — In de kapel van de Mariniers- kazerne Savaneta wordt zondagmorgen om tien uur een oecumenische kerkdienst gehouden. Hierin zullen voorgaan vloot- aalmoezenier F. Kok en vloot- predikant J.G. Feenstra. Belangstellenden zijn welkom.

Negen maanden voor meineed

ORANJESTAD — In de Cashero- drugs / meineedzaak veroordeelde de rechter vrijdagmorgen verdachte tot negen maanden gevangenisstraf wegens het plegen van meineed.

De vrouw, die reeds eerder twaalf maanden kreeg in verband met de verdovende middelen- zaak van Cashero, had bij behandeling van die zaak ten stelligste ontkend, dat zij de politie toegang tot de woning zou hebben gegeven. Vier politieagenten verklaarden het tegendeel. Toen de vrouw volhield dat zij geen toestemming had gegeven, begon het Openbaar Ministerie een zaak tegen haar wegens meineed. De Amigoe berichtte reeds uitvoerig over de zaak waarin de officier twaalf maanden had geëist.

Bij het uitspreken van het vonnis benadrukte de rechter nog eens dat het niet toegestaan kan worden dat bij behandeling van zaken voor de rechtbank valse verklaringen worden afgelegd.

Fietsende jongelui veroorzaken problemen

ORANJESTAD — Opnieuw veroorzaakten fietsende jongelui problemen bij een school. Ditmaal was het weer de Julianaschool. Bij het zien van de politie fietsten ze vlug weg, doch één van hen — de 18-jarige T. van Madiki — was niet vlug genoeg en werd door de politie aangehouden. Daar zijn fiets niet aan alle eisen voldeed, werd deze in beslag genomen.

In de Irenestraat werd ook een fietser aangehouden. Toen de politie de jongeman wilde onderhouden, kwam de stiefvader van de jongen naar buiten en liet weten dat hij zelf wel met de jongeman zou praten.

Geen andere Oost-blok-deelnemers:

Russen met vier deelnemers naar het WK-dammen in Groningen

GRONINGEN — Aan het dertiende wereldkampioenschap dammen dat op 10 november in Groningen begint, nemen naast de vier Sovjet-spelers geen andere Oosteuropeanen deel. De Joegoslaaf Wladimir Rejc is door de werelddambond (FMJD) van de deelnemerslijst geschrapt en vervangen door de Italiaan Francesco Laporta. Onder de twintig deelnemers bevinden zich daardoor acht internationale grootmeesters en even zovele internationale meesters.

Het bestuur van de FMJD kwam tot de uitsluiting van de Joegoslaaf, omdat aan het in augustus gehouden Oosteuropese zomertoernooi niet het voorziene aantal spelers deelnam. In dat kwalificatietoernooi kwamen slechts vier spelers uit: drie Joegoslaven en een Pool, terwijl de Tsjechen het lieten afweten. Het FMJD-bestuur achtte deze toernooivorm bij nader inzien niet representatief.

De Sovjetunie heeft de deelname van titelverdediger Anatoli Gantwarg, Michael Korenewski, Aleksander Dibman en Aleksander Baljakin bevestigd.

Van de vier Nederlandse spelers maken niet minder dan drie hun debuut in het wereldkampioenschap: John van den Borst, Geard Jansen en Hans Vermin. Nationaal kampioen Rob Clerq verzekerde zich met een tweede plaats in Dakar al van deelneming aan dit wereldtiteltoernooi.

West-Europa wordt in Groningen naast Laporta vertegenwoordigd door de debuterende Belgische kampioen Patrick Casarill, de enige actieve Franse internationale grootmeester Luc Guinard en de Israelische kampioen Victor Galperin. Uit Afrika komen de Malinese grootmeester Mamina N'Diaye, de Senegalezen Habib Kane en debutant Macodou N'Diaye alsmede de ook debuterende Ivoriaan Koffi Maxime Kouame. Het deelnemersveld wordt gecompleteerd door vier spelers uit de Amerikaanse zone. Oud-wereldkampioen is er Koeperman is met zijn 64 jaar tevens de Nester van het toernooi. De Surinaamse grootmeester Eduard Autar begint aan zijn derde wereldkampioenschap. De Braziliaan Jose Maria da Silva Vilho nam in 1982 al deel terwijl zijn landgenoot Leandro Jose Teixeira Borba de negende debutant in Groningen is.

Nieuw tijdens deze wereldtitelstrijd — dat tot en met 3 december in het Martinihal centrum onderdak vindt — is dat veel WK-spelers op 29 november deelnemen aan het eerste wereldtoernooi sneldammen. Tevens wordt in Groningen ten tijde van dit WK ook het open Nederlands Sneldamkampioenschap gehouden op 15 november.

Lendl wil rust hebben na tennistoernooi Tokyo

TOKIO — De Tsjechoslowaakse tennisser Ivan Lendl, de nummer een van de wereldranglijst, heeft donderdag in Tokio gezegd dat hij voorlopig terugschakelt naar een langere versnelling wegens een heupblessure. Lendl meldde dat hij momenteel niet geïnteresseerd is in winnen of verliezen maar slechts in rust, lichamelijk en geestelijk. Hij hoopt helemaal fit te zijn bij de open Australische in januari. De wereldkampioen mocht het dan kalm aan doen, voor de Australiër Paul McNamee was dat lang niet voldoende om hoop te mogen hebben op een plaats in de kwartfinale. De in Tokio als eerste geplaatste Lendl won, net als de andere geprogrammeerde halve-finalisten Becker, Edberg en Connors, zonder veel moeite: 6-2, 6-3. Voor een verrassing zorgde de Westduitser Eric Jelen, die de als vijfde geplaatste Andres Gomez uitschakelde.

De uitslagen van donderdag zijn:

Achtste finales:
Paul Annacone (VST) - Ulf Stenlund (Zwe) 6-1, 6-2
Daiv Pate (VST) - Tsuyoshi Fukui (Jap) 6-3, 6-2
Ivan Lendl (Tsj) - Paul McNamee (Aus) 6-2, 6-3
Scott Davis (VST) - Aaron Krickstein (VST) 7-6, 7-6
Jimmy Connors (VST) - Bill Scanlon (VST) 6-3, 7-6
Eric Jelen (Wdl) - Andres Comez (Ecu) 6-4, 6-3
Boris Becker (Wdl) - Jaime Yzaga (Per) 6-3, 6-2
Stefan Edberg (Zwe) - Kelly Jones (VST) 4-6, 6-1, 6-0

Slechts 4 landen boycotten Dubai:

Record aantal deelnemers schaakolympiade in Dubai

ABOE DHABI — De dreigende boycot van de schaakolympiade die volgende maand in Dubai wordt gehouden, wegens de weigering Israel toe te laten valt volgens Fide-voorzitter Florencio Campomanes alleszins mee. Campomanes maakte donderdag bekend dat een recordaantal van 98 landen heeft verklaard mee te willen doen in Dubai.

Slechts Nederland, Zweden, Noorwegen en Denemarken hebben de uitnodiging uit protest geweigerd. Verscheidene andere landen hadden ook gedreigd weg te zullen blijven bij het evenement, dat 14 november begint omdat de Verenigde Arabische Emiraten, de eerste Arabische organisator van een Olympiade, er niet over peinsden Israel een invitatie te sturen.

"Er is in stilte wel zware druk uitgeoefend om het schaaktoernooi te boycotten, maar ik geloof niet dat het veel zin heeft gehad", zei de Filipijnse voorzitter van de wereldschaakbond. "Ik ben van nature een optimist. Ik denk dat uiteindelijk de sterkste stelling wint. Boycots werken altijd averechts en wie boycotten er nu allemaal. Die zijn op de vingers van een hand te tellen".

Campomanes, die preases is van de Fide sinds 1982, hoopt tijdens het congres dat 28 november begint, te worden herkozen. Hij zei dat een aantal afgevaardigden van plan is artikel 21 van de statuten te herzien. Op grond van dat artikel kan het land dat een Fide-evenement organiseert een land waarmee het in conflict is uitsluiten van deelneming. Dubai heeft daar gebruik van gemaakt.

WILLEMSTAD — Teneinde zoveel mogelijk de kennis van de oude folkloristische cultuur te kunnen bewaren, zette de afdeling Cultuur van het Eilandgebied Curaçao een cursus op, waarin de deelnemers kennis wordt bijgebracht van de "kaha di orgel", dat als een voor het westelijk halfrond uniek instrument wordt beschouwd. De cursus, die gratis toegankelijk is en elke maandag van tien tot half twaalf in het Cultureel Centrum Curaçao wordt gehouden, wordt verzorgd door Edgar Palm. De eerste les vond afgelopen maandag plaats De cursus omvat ondermeer de geschiedenis van het instrument en de wijze waarop de cylinders daarop worden aangebracht. Deelnemers dienen een instrument, bij voorkeur piano, te kunnen bespelen en moeten muzieknoten kunnen lezen. Op de foto het hoofd van de Afdeling Cultuur Pacheco Domacasse en Edgar Palm (rechts), alsmede een aantal deelnemers aan de eerste cursusles.

Nu al 6 heren en 4 dames geselecteerd:

KNAU stelt selectie-criteria vast voor WK-atletiek 1987

DEN HAAG — De Koninklijke Atletiek Unie (KNAU) heeft voor het tweede toernooi om de wereldkampioenschappen atletiek, dat volgend jaar van 29 augustus tot en met 6 september in Rome wordt gehouden, voorlopig zes heren en vier dames geselecteerd. Het zijn Nelli Cooman en Els Vader (beiden 100 meter), Carla Beurskens (Marathon) en Tineke Hidding (Zevenkamp). Bij de heren zijn Rob Druppers (800 meter), Han Kulker (1500 meter), Gerard Nijboer (Marathon), Emiel Mellaard (Ver), Erik de Bruin (Discus) en Robert de Wit (Tienkamp) voorlopig aangewezen.

Het tiental verdiende die selectie op basis van de prestaties bij de strijd om de Europese titels in augustus in Stuttgart. De groep kan worden uitgebreid met de dames en heren, die op de geschoonde, definitieve wereldranglijst van 1986 met maximaal drie atleten per land, tot de eerste twintig behoren. Bovendien kan een atleet of atleet worden opgenomen in de selectie via aanwijzing door de commissie topatletiek van de KNAU.

De voorgeselecteerden dienen tussen 1 januari en 16 augustus van het komende jaar tweemaal aan de B-limiet van de KNAU voor FME te voldoen, waarvan tenminste eenmaal na 1 juni. Niet 'beschermde' atleten moeten een keer aan de A- en B-limiet voldoen in dezelfde periode en op gelijke voorwaarden als de al geselecteerden, die verder vormbehoud dienen te tonen en blessurevrij moeten zijn. Op de onderdelen 10, 20 en 50 kilometer snelwandelen alsmede de meerkampen behoeft tussen 1 mei en 16 augustus slechts een keer aan de A-limiet te worden voldaan. Voor de marathon gelden richttijden van 2.12.00 (heren) en 2.34.00 (dames), waarbij ook rekening gehouden zal worden met de omstandigheden waaronder de marathon is gelopen. De KNAU zal een aantal limietwedstrijden aanwijzen. De atlete of atleet zal in overleg met de KNAU ook zelf nog een aantal limietwedstrijden kunnen bepalen.

De atletiek unie heeft tevens de minima vastgesteld voor deelneming aan de Europese Indoorkampioenschappen (21/22 februari) in Lievin (Frankrijk) en het eerste toernooi om de officiële wereldtitels indoor, dat van 6 tot en met 8 maart in Indianapolis (VST) wordt gehouden.

Aruba zelfstandig lid Olympisch Comite

SAN JUAN — Het Internationaal Olympisch Comite heeft tijdens zijn laatste bijeenkomst in Zwitserland besloten dat Aruba een Olympisch Comite op mag richten, los van Curaçao.

De Puertoricaan German Rieckehoff Sampayo, voorzitter van de Sportfederatie van Midden-Amerika en het Caribisch gebied, deelde mee dat het besluit van het IOC inhield dat er nu 28 landen zijn aangesloten bij deze regionale organisatie.

Voorheen werden de belangen van Aruba behartigd door de Nederlandse Antillen. "Aruba kan nu zijn eigen federaties oprichten en zijn eigen Nationale Olympisch Comite", verklaarde Rieckehoff na afloop van de bijeenkomst van het IOC.

Hij verwachtte dat Aruba in augustus 1987 bij de Panamerikaanse spelen in Indianapolis voor het eerst met zijn Olympisch Comite zal deelnemen.

Kwantum eerste merkenploegen:

Ploeg Jan Raas heeft in 1986 goede zaken gedaan

DEN HAAG — De wielerploeg van Jan Raas heeft dit seizoen goede zaken gedaan. In twee klassementen gooide de Nederlandse formatie hoge ogen. Adri van der Poel die volgens seizoen voor Gisbers rijdt, eindigde met de Belg Claude Criquieloin op de derde plaats in het superprestige- klassement, de ranglijst voor de regelmatigste beroepswielrenner. Kwantum veroverde de wereldbeker voor Merkenploegen op Panasonic van Peter Post.

De Ier Sean Kelly was al winnaar van het superprestigeklassement. Hij bouwde zijn voorsprong op Greg Lemond uit door zaterdag in de laatste klassieker, de ronde van Lombardije, als tweede te eindigen.

In de top tien eindigde weliswaar geen renner van Raas maar de ploeg had in het Merkenklassement al een ruime voorsprong op de concurrentie.

De eindstanden zijn:

Superprestige: 1. Sean Kelly (Ier) 910 punten; 2. Greg Lemond (VST) 660; 3. Adri van der Poel (Ned) en Claude Criquielion (Bel) ieder 505; 5. Urs Zimmermann (Zwi) 405; 6. Steven Rooks (Ned) en Charly Mottet (Fra) ieder 310; 8. Jean-Francois Bernard (Fra) 305; 9. Francesco Moser (Ita) 290; 10. Alvaro Pinoi (Spa) 285.

Wereldbeker Merkenploegen: 1. Kwantum 104; 2. Hitachi 83; 3. Kas 54; 4. La Vie Claire 51; 5. Panasonic 47; 9. Skala 18; 11. PDM 16.

Naast Ajax ook Malmö in kwartfinale bekerwinnaars

DEN HAAG — Naast Ajax, dat met vier doelpunten afstand nam van Olympiakos Piraeus, mag FF Malmo zich zeker achten van een plaats in de kwartfinales van het Europese bekertoernooi voor bekerwinnaars. Malmo was woensdag de enige club die in vreemde omgeving de volle winst incasseerde. De Zweden wonnen in het verre Tirana tegen Mendori zeer overtuigend (3-0). Het Oosteuropese voetbal zal bij de laatste acht wel vertegenwoordigd zijn door Vitsosja Sofia en Torpedo Moskou, die hun opponenten Velez Mostar en VFB Stuttgart met 2-0 terugwezen.

Het Europese toernooi voor bekerwinnaars is altijd dat van de outsiders geweest. Door een gunstige loting wist menig toevallige nationale bekerfinalist in het voorjaar het internationale podium te halen. De triomf van Malmo kreeg gestalte in de tweede helft. Twee minuten na de hervatting kende de Nederlandse scheidsrechter Thomas Malmo een strafschop toe, die door Magnusson werd benut. Larsson en Persson brachten de Zweden naar een veilige marge.

Een tweeling was VFB Stuttgart te machtig. Nikolaj en Joeri Savitsjev scoorde ieder een keer voor Torpedo Moskou, dat door de Duitsers zeker niet als een Europese topclub wordt beschouwd. Dagenlange regen had de grasmat van het Dinamo stadion in een drassige delta veranderd. VFB Stuttgart had de nederlaag aan zichzelf te wijten. Een fout van international Buchwald vormde na een half uur de inleiding tot het eerste doelpunt. Twintig minuten voor tijd capituleerde Stuttgart voor het Sovjet-offensief.

Evenals Malmo wachtte Vitosja Sofia tot na de rust met het maken van doelpunten. Jordanov zette de Bulgaren in de negende minuut na de hervatting uit een strafschop op voorsprong. Een kwartier later verdubbelde Sirakov voor 40.000 toeschouwers het verschil. De drie overige duels eindigden onbeslist. Real Zaragoza en Wrexham uit Wales kwamen niet eens tot een treffer. Rapid Wien en Lokomotiv Leipzig deden dat wel, maar beide ploegen hadden daar een strafschop voor nodig. Lindner schoot voor de Oostduitsers raak, Kranjcar deed dat in tweede instantie voor de Oostenrijkers. De Nederlander Geurds deelde de strafschoppen uit. FC Sion kwam in het laatste kwartier in Chorzov tegen GKC Katowice nog op gelijke hoogte. Briger en Cina toonden de veerkracht van de Zwitsers. Daarmee verspeelden de Polen een door Koniarek binnen elf minuten verworven voorsprong.

Ruim 100 miljoen winst bij WK-voetbal in Mexico

ZURICH — Bij het wereldkampioenschap voetbal in Mexico werd een winst gemaakt van 102 miljoen gulden. De totale inkomsten bedroegen 205 miljoen gulden. Dit is aanzienlijk meer dan bij de vorige wereldtitelstrijd met 24 deelnemers in Spanje: inkomsten 163 miljoen, winst 90 miljoen. Van de winst werd vier miljoen gulden gestort in het fonds voor de slachtoffers van de aardbeving vorig jaar september in Mexico stad.

Televisierechten brachten 70 miljoen gulden op en sponsors betaalden tot een totaal van 65 miljoen gulden, zonder die twee bases was er in Mexico zwaar verlies geboekt.

Dertig procent van de winst bleef bij de organisatoren. De overige zeventig procent werden volgens een verdeelsleutel overgemaakt naar de 24 deelnemende landen. De minimum-uitkering per land bedroeg 2,65 miljoen gulden. De finalisten Argentinië en West-Duitsland ontvingen 4,4 miljoen gulden. West-Duitsland legde een miljoen gulden op de afvaardiging naar het wereldkampioenschap toe. De spelers kregen 75.000 gulden premie voor het bereiken van de eindstrijd, er moest voor hen ruim een miljoen huurpremie worden betaald aan de clubs en ze moesten voor 700.000 gulden verzekerd worden.

Weer basketbal bij Aruba Juniors

ORANJESTAD — Het ziet er naar uit dat binnenkort het basketbal- veld van Aruba Juniors weer in gebruik zal kunnen worden genomen, nadat geruime tijd geen activiteiten op deze velden plaatsvonden.

De Aruba Basketball Bond heeft plannen om op de Aruba Juniors- velden weer basketbalwedstrijden te gaan spelen. Er werd medewerking verkregen van Rino Kuiperi die de club onderhoudt. De afmetingen van de Aruba Juniors- velden voldoen aan de internationale bepalingen. Binnenkort zullen de eerste wedstrijden worden gespeeld, zoals jaren her regelmatig het "bliksemtoernooi" van basketbal onder grote belangstelling op de Aruba Juniors- velden te Socotoro werd gespeeld.

Tafeltennis kampioenschap

SANTA CRUZ — In de Estrella-club wordt aanstaande donderdag de eerste ronde van het kampioenschap 1986 van de Aruba Table Tennis Association gespeeld. Er zal aan vijf tafels worden gespeeld. De wedstrijden worden op 3 en 6 november voortgezet met op 19 november de finales.

Hockey-coach Pakistan stapt op na blamage WK

KARATSJI — Aanvoerder Kalimullah en coach Anwar Ahmad van het Pakistaanse elftal trekken zich terug uit het internationale hockey. Het tweetal heeft donderdag zijn beslissing bekend gemaakt na terugkeer in Pakistan van de nationale selectie, dat bij het toernooi om de wereldbeker in Londen als elfde eindigde. Bij aankomst op de luchthaven werden de hockeyers eens de nationale trots, onthaald op een schel fluitconcert. Teleurgestelde fans staken foto's van hun vroegere favorieten in de brand.

In vier weken is de reputatie van Pakistan als hockeygrootmacht verwoest. Bij de Aziatische spelen eindigde de titelhouder als tweede achter organisator Zuid-Korea, in de strijd om de wereldtitel slaagde het als kampioen begonnen team er slechts in India achter zich te houden.

In Karatsjni verklaarde Kalimullah, dat de Aziatische titel verspeeld was door domme pech. "In Londen", voegde hij er aan toe, "hebben wij niet aan de verwachtingen kunnen beantwoorden doordat onze aanval voor een strijd op dit niveau te weinig ervaring bezat". Anwar Ahmad stelde dat hij de teleurstelling van het hele land deelde.

Vanavond Antilliaans kampioenschap voetbal

WILLEMSTAD — Zaterdag 25 oktober wordt gestart met de play-offs om het Antilliaans voetbalkampioenschap. Deze bestaat uit twee ronden waarna de winnaars van deze ronden elkaar in de finale ontmoeten, welke ook weer uit twee wedstrijden zal bestaan.

Het schema ziet er als volgt uit:

Eerste ronde:
Zaterdag 25 oktober: Kampioen Bonaire - Subkampioen Curaçao (op Bonaire) en de kampioen Curaçao - subkampioen Bonaire (op Curaçao).
Woensdag 29 oktober: Kampioen Curaçao - Subkampioen Curaçao (op Curaçao) en Kampioen Bonaire - Subkampioen Bonaire (op Bonaire).
Zaterdag 1 november: Kampioen Bonaire - Kampioen Curaçao (op Bonaire) en Subkampioen Curaçao - Subkampioen Bonaire (op Curaçao).

Tweede ronde:
Zaterdag 8 november: Subkampioen Curaçao - Kampioen Bonaire (op Curaçao) en Subkampioen Bonaire - Kampioen Curaçao (op Bonaire).
Woensdag 12 november: Subkampioen Bonaire - Kampioen Curaçao (op Curaçao) en Subkampioen Curaçao - Kampioen Bonaire (op Bonaire).
Zaterdag 15 november: Kampioen Curaçao - Kampioen Bonaire (op Curaçao) en Subkampioen Bonaire - Subkampioen Curaçao (op Bonaire).

De finale-wedstrijden zijn gepland op woensdag 19 november en op zaterdag 22 november. Bij een eventuele derde wedstrijd ontmoeten de nummers een en twee elkaar nog een keer op zaterdag 29 november.

0-0-0-0-0

ATLETIEK/INDIANAPOLIS — De Amerikaanse atletiekbond heeft drie atleten geschorst op grond van een positieve dopingstest bij de nationale kampioenschappen in juni in Eugene. De 41-jarige discuswerper Art Swarts, kogelstoter Darren Crawford en speerwerper Tam Jawdin werden daar betrapt op het gebruik van verboden spierversterkende middelen.

MALTA AMSTEL SPORTAGENDA

SENTRO DEPORTIVO KORSOU
(zwembad)
geopend van 09.00-12.00/14.00-17.00 uur; dinsdag- en donderdagmorgen gesloten.

BOWLEN
Damacor Bowling Club (Chuchubiweg) open vanaf 17.00 uur.

BASEBALL
(AA-klasse)
play-off
20.00 uur Sta. Rosa Indians/Variante vs Royal Scorpions/Mr. Baseball - Sentro Deportivo Kòrsou.

VOETBAL
(Kopa Antiyano)
20.00 uur Sithoc/Hubo vs Vitesse - Stadion Dr. Antoine Maduro.

TENNIS
(Amsteltoernooi)
17.00-20.45 uur wedstrijden - CSC-banen.

* * * * *

ZONDAG
TENNIS
(Amsteltoernooi)
17.00-20.45 uur wedstrijden - CSC-banen.

VOLLEYBALL
(Federashon di Völibol Kòrsou)
A-klasse
16.15 uur Anglo Golden Star vs Nodevo (dames);
16.15 uur Xaverianen vs Jolly Angels (dames);
17.15 uur Apache vs Lluvia (dames);
17.15 uur Sithoc vs Xaverianen (heren);
hoofdklasse
18.15 uur Green Socks vs Flying Six (dames);
18.15 uur Zjuntan vs Warwarú (heren) Sentro Deportivo Kòrsou.

* * * * *

BONAIRE AGENDA

POLITIE: 8000
BRANDWEER: 8222
TAXICENTRALE: 8845
HOSPITAAL: 8900

LANDFILL te Lagoen: maandag t/m vrijdag van 08.00-16.00 uur; zaterdag 08.00-12.00 uur.

OPENBARE BIBLIOTHEEK
(Openingstijden voor het publiek)
Maandag en donderdag van 14.00-18.00 uur; dinsdag en vrijdag van 08.00-12.00/14.00-17.00 uur; zaterdag van 10.00-12.00 uur)
(Openingstijden voor lezers)
Woensdag van 14.00-19.00 uur.

POSTSLUITING: maandag t/m vrijdag aangetekende stukken 15.45 uur; gewone stukken 16.30 uur.

SERVICE CLUBS
Kiwanis: donderdagavond 19.30 uur - Hotel Zeezicht.
Lions: informatie E. Felipa, tel.: 8546/8238.
Round Table: elke tweede maandag - Buurtcentrum Terra Corra.
Rotary: woensdag 12.00 uur-Hotel Bonaire.

BESTUURSKANTOOR EN BEVOLKING: 08.00-12.00/14.00-15.30 uur loketten geopend.

MUZIEKBIBLIOTHEEK: voor bezichtiging hiervan gelieve contact op te nemen met de heer Rudy Bedacht, Noord Nikiboko 194.

POLITIECLUB (Weg naar Willemstoren): geopend op vrijdag van 20.00-24.00 uur; zaterdag van 12.00-24.00 uur.

SPREEKUUR (gezaghebber): elke donderdag van 09.00-11.00 uur op het Bestuurskantoor, Kralendijk; laatste donderdag van de maand van 10.00-12.00 uur te Rincon.

VOETBAL
(Copa Antiyano)
20.00 uur Real Rincon (Bonaire vs Victory Boys (Curaçao) - Stadion te Playa.

KERKDIENSTEN
Sint Bernarduskerk Kralendijk:
Dagelijks 18.45 uur; zondag 08.30 en 19.00 uur.

Pro Motokerk Antriol:
Dagelijks 19.30 uur; zondag 09.00 en 18.00 uur.

Sint Ludovicuskerk Rincon:
Dagelijks, ook zondag, 19.30 uur.

NACHTENBEZORGING doorgeven aan mevr. A. Wong- Loi- Sing, Kaya Dominique 4.

Huidige cursus geeft slechts bevoegdheid voor een jaar

Totale cursus papiamentu gaat wel vier jaar duren

KRALENDIJK — Hoewel enkele weken geleden de cursus Papiamentu voor de Bonaireaanse leerkrachten is gestart, waaraan nagenoeg alle leerkrachten verbonden aan basis- en kleuteronderwijs deelnemen, is niet duidelijk uit de verf gekomen, dat de cursus die momenteel gevolgd wordt, slechts een bevoegdheid geeft voor het schooljaar 1987-1988. Daarna geldt deze bevoegdheid die de eerste van vier fasen is, niet meer.

De door de Kopebo georganiseerde cursus verloopt trouwens toch anders dan in eerste instantie was voorgesteld. Was er uit Curaçao reeds een aanzienlijk aantal klachten gekomen, dat de cursus in een te hoog tempo gevolgd moest worden, hetgeen een flinke belasting betekende voor de leerkrachten, die zou volgens de coordinator van de Kopebo, Norwin Willem, geenszins het geval zijn op Bonaire, waar een veel groter tijdslimiet gebruikt zou worden, aangezien Bonaire pas in het komende schooljaar — in tegenstelling tot Curaçao — zou overgaan tot de invoering van Papiamentu als vak. In de praktijk echter, bleek dat helemaal niet het geval en werden ook de Bonaireaanse leerkrachten geconfronteerd met een versnelde opleiding die elke week ruim drie uur duurt. Naar de Amigoe uit betrouwbare bron vernam is deze verandering gelegen in het feit, dat de Kopebo de cursus van Bonaire parallel wil laten lopen met die van Curaçao. Daar begint namelijk de tweede fase reeds in februari van het komende jaar en de tweede fase voor Bonaire zal dan gelijktijdig beginnen.

VIER JAAR

De cursus die momenteel gevolgd wordt is de eerste fase van vier zoals die is vastgesteld bij Ministeriële Beschikking van 29 juli 1986. Aangezien de minister van Onderwijs drs L.A. Badego Richardson overwegen heeft dat er een interim regeling getroffen moet worden voor de bevoegdheid van de zittende leerkrachten die vooruitloopt op de wijziging van artikel 25 van de Landsverordening basisonderwijs, zal er een aantal cursussen worden georganiseerd die de leerkrachten bevoegd maken tot het geven van onderwijs in de Papiamentse taal. Om daartoe bevoegd te worden dient de leerkracht echter te beschikken over een viertal getuigschriften, die verdeeld zijn in deelcertificaat 1 voor zover betreft het schooljaar 1987-1988; aangezien echter de Curaçaose leerkrachten voor schooljaar 1987-1988 ook zullen moeten beschikken over deelcertificaat 2, zullen de Bonaireaanse leerkrachten ook dit schooljaar die bevoegdheid moeten halen, willen zij volgend jaar les mogen geven. Voor het schooljaar 1988-1989 zal de leerkracht dan moeten beschikken over deelcertificaat 3 en zal dan in het schooljaar 1989-1990 het diploma applicatie- cursus Papiamentu moeten behalen, wil men bevoegd zijn voor het geven van onderwijs in het vak Papiamentu.

Elk behaald certificaat geldt dus maar voor een jaar en eerst na vier jaar is men bevoegd tot het lesgeven in het vak Papiamentu. Dat betekent overigens niet, dat de leerkracht niet meer bevoegd is tot het geven van les op de basisschool. Deze bevoegdheid blijft gewoon bestaan tot Papiamentu als onderwijstaal zal worden ingevoerd. Het is in het Antilliaanse onderwijs in het algemeen en in het Bonaireaanse onderwijs eveneens gebruikelijk, dat lessen die aan de basisschool niet gegeven mogen worden, zoals gymnastiek en handvaardigheid, wanneer daarvoor geen aantekening in het bezit is, worden gegeven door collega leerkrachten die deze bevoegdheid wel bezitten.

Tentoonstelling van Capricorne

WILLEMSTAD — In Landhuis Bloemhof zal op zondag- middag 9 november door mevr J. Römer- de Vreese, echtgenote van gouverneur Römer, een expositie worden geopend van werken van Jose Maria Capricorne. De tentoonstelling zal tot 16 november voor het publiek geopend zijn. De openingstijden zijn dagelijks van half tien tot half twaalf 's-morgens. Op zaterdag en zondag zal de expositie tevens van drie tot vijf uur 's-middags bezichtigd kunnen worden. De opbrengst van de werken is bestemd voor de Stichting Tolika.

Inbraken in auto's

WILLEMSTAD — Bij de politie kwamen gisteren drie meldingen binnen van inbraken in auto's. Uit één daarvan, die geparkeerd stond aan de Gosieweg, bleek echter niets ontvreemd. Uit de andere twee, die geparkeerd stonden bij de Centrale Bank en in de Penstraat, werden respectievelijk vijf gouden kettingen met hangers en een rijbewijs, waardevolle documenten en een bedrag van tien gulden gestolen.

Vrouw vraagt om opsporing echtgenoot

WILLEMSTAD — Een 32- jarige dame verzocht deze week de politie- autoriteiten op zowel Curaçao als St Maarten haar 35-jarige en tijdelijk op St Maarten werkzame echtgenoot, Johnny Felesia, op te sporen. Tegenover de politie verklaarde zij dat de man de briefwisseling tussen beide in september onverwacht staakte en zij daarop naar St Maarten was gereisd. Daar vernam zij van buren van haar echtgenoot, dat deze op 28 september zijn appartement had verlaten met de mededeling dat hij even een boodschap ging doen. Van hem werd sedertdien taal noch teken vernomen.

WILLEMSTAD — In het verkeer vonden gisteren in totaal 25 aanrijdingen plaats. Daarbij vielen vier licht gewonden. De materiële schade wordt geraamd op circa 19.000 gulden.

Wild West inCafe Royal

PHILIPSBURG — Het was onlangs druk in de straten van Philipsburg, waar toeristen van drie cruiseschepen rondliepen om te winkelen en te genieten van de gezelligheid of om te lunchen in een van de vele gelegenheden. Een onplezierig voorval had plaats toen een groepje toeristen in Cafe Royal aan de Frontstreet een gevecht voortzette, dat naar achteraf bleek, eerder begonnen was aan boord van het schip.

Een ooggetuige vertelde, dat hij twee mannen op twee anderen zag toelopen, die in Cafe Royal zaten te lunchen. Er volgde een heftige woordenwisseling die al spoedig overging in een gevecht, waarbij alles ter hand genomen werd wat voor het grijpen lag: flessen, messen en vorken en ook stoelen. Een van de mannen had zelfs op een gegeven momnent een keukenmes van het restaurant in zijn handen. "Ik begrijp nog niet, hoe hij daar aangekomen is", zegt de eigenaar van Cafe Royal, Rene Florijn. Ook de vrouwen mengden zich in het strijdgewoel terwijl de andere gasten een veilig heenkomen zochten onder tafels of achter de tapkast. Het gegil en het geschreeuw was niet van de lucht. "Het leek wel een film", aldus een van de ooggetuigen.

Florijn die de politie gebeld had, zat intussen niet stil en slaagde erin de groep die in zijn restaurant de lunch gebruikte in veiligheid te brengen via de achterdeur, daarmee erger voorkomend. Toen de politie kwam, was de vechtpartij voorbij.

Later op de dag zijn de betreffende mensen teruggekomen samen met vertegenwoordigers van het schip en hebben ze aangeboden de schade te betalen. Florijn wiegerde dat:"Ik was allang blij dat er geen doden waren gevallen". Wel is hij van plan de Kamer van Koophandel te benaderen en om meer politiepatrouille te vragen op dit soort topdagen.

Volgende maand verwacht Philipsburg zes schepen op een dag.

Leentjebuur bestolen

WILLEMSTAD — Een taxichauffeur zal zich waarschijnlijk wel twee maal bedenken voordat hij weer geld leent. Hij had van een andere man een bedrag van 25 gulden geleend. Hij had echter, toen hij het geleende wilde terug betalen, niets kleiners dan een biljet van honderd gulden. De geldschieter nam het geld aan, maar keerde tot dusverre niet met het wisselgeld terug.

Helaas kleine opkomst van publiek

Mooie liederen van Troubadours in goed georganiseerde show

WILLEMSTAD — Met op de achtergrond een werkelijk prachtig decor, brachten gisteravond een totaal van 16 troubadours hun "boodschap" over aan de helaas zeer weinige aanwezigen op het eerste Internationale Troubadours Festival (Introfesticur) dat op Curaçao gehouden werd.

De eerste van drie opeenvolgende festival- avonden werd gisteren uiteraard met een officieel tintje geopend. Het was premier Don Martina die de officiele opening verrichtte en alle troubadours en buitenlandse jury- leden een prettig verblijf toewenste op Curaçao. Hij noemde het niet zozeer een competitie tussen de verschillende troubadours met als resultaat het bepalen van één winnaar, maar meer een "joint- venture" van de zangers die gezamenlijk een boodschap van vrede trachten te brengen. Dat is ook de opzet van de Fidof, de internationale organisatie achter het geheel welke over de hele wereld festivals organiseert en daarmee hoopt de mensen dichter tot elkaar te brengen. Dat stelde vice- voorzitter Harry de Groot gisteravond nogmaals. Hij toonde zich ook zeer tevreden met dit festival dat uniek is op de wereld en stelde dat dit blijk gaf van enorme creativiteit. De Groot sprak de hoop uit dat het niet bij dit eerste troubadours- festival zal blijven, maar dat er nog vele zullen volgen.

Het officiele gedeelte duurde niet te lang en zo hoort dat ook op een avond waarbij de zangers aan het woord moeten komen. Zestien troubadours (ofwel volgens het woordenboek "Provençaalse minnezanger in de middeleeuwen" en tegenwoordig "rondtrekkende liedjeszanger die zichzelf begeleidt") traden gisteravond op. Dit ging achter elkaar door, hetgeen tot enige vermoeidheid bij het publiek leidde. Het zou misschien aan te raden zijn, de troubadours een keer te onderbreken door bijvoorbeeld een kort optreden van de zang/ en dansgroep Serenade die gisteren na de pauze een prachtige show verzorgde.

De troubadours bleken allen van internationale klasse. De Curaçaose Enid Hollander viel zeker op, terwijl daarnaast troubadour Marcel van Steenhoven uit Nederland tot één van de beste behoorde. Het was met name zijn gitaarspel dat zich onderscheidde van de rest, terwijl Marcel regelmatig van melodie veranderde. Zeer humoristisch in het geheel was de Ierse Tomasz Szwed die het lied "Sometimes I must have drink" bracht en daarbij verhaalde over de problemen van een onervaren jongeman die een meisje tracht te verleiden. De Spaanse troubadour De Diego is ook één van mijn favorieten, met name door zijn enigszins hese stem en het originele gebruik van een mondharmonica naast zijn gitaar.

Het decor van Introfesticus is zondermeer prachtig: met op de achtergrond het woord "Curaçao" bestaat het decor uit een weergave van de Handelskade waarbij gekozen is voor een kleurenschakeling van beige tot bruin, hetgeen niet alleen zeer warm aandeed maar eveneens precies bij de troubadours- muziek scheen te passen.

Grupo Serenade schitterde na de pauze in een wervelende show. Jammer was daarbij dat de groep in het begin bijna niet te verstaan was omdat de muziek de zangers overschreeuwde. Toen dit was bijgesteld kon de zaal pas goed genieten van het warme stemgeluid van de vele zangers en zangeressen op het podium.

Te betreuren was het feit dat zo weinig mensen de tocht naar Centro Pro Arte gemaakt hadden. Voor hen die twijfels hadden over de aantrekkelijkheid van een troubadours- festival: het is zondermeer de moeite waard. De kaarten voor vanavond zullen waarschijnlijk nog niet uitverkocht zijn, zodat men er zeker terecht kan. Ook zondagavond kan men nog gaan als de finale- avond gehouden wordt. De organisatie verdient ook wel een grotere opkomst voor het vele werk dat met name door initiatiefnemer Oswin (Chin) Behilia verricht is.

Overigens kan ik niet afsluiten zonder wederom een hartgrondig "Foei" aan de directie van Centro Pro Arte. Sinds de airco daar na de brand gerepareerd is, heeft de zaal een zeer tropisch klimaat. Voor alle mensen die daar "jassie dassie" zitten niet erg prettig en zeker niet als er toch een flink bedrag aan entree betaald moet worden.

HVK

Paul van Vliet komt terug naar Bonaire

KRALENDIJK — Hoewel het Bonaire Beach Hotel (BBH) binnen enkele weken wederom een Nederlandse artiest zal aantrekken, is het inmiddels zeker, dat de Nederlandse cabaretier Paul van Vliet komend jaar 1987 weer op Bonaire zal optreden. Dan zal Van Vliet een Nederlandstalige show presenteren.

Naar de Amigoe heeft begrepen van Dick Breukink, de man achter de schermen van het laatste optreden van Van Vliet, is de Engelse show enorm ingeslagen. Ook Paul van Vliet toonde zijn tevredenheid over het optreden op Bonaire, waar hij dus in november 1987 zijn nieuwste Nederlandse show zal brengen. Hoewel Breukink zich nog niet uitliet over de artieste — vermoedelijk een bekende Nederlandse zangeres — die de komende weken op Bonaire zal optreden, is dat vermoedelijk niet Anneke Grönloh die in de vijftiger jaren veel succes oogstte in Nederland. Mevrouw Grönloh die het afgelopen jaar te Curaçao optrad en dat ook weer in de komende maand zal doen, blijkt voor Bonaire te hoge financiële eisen te stellen. Daarbij is Breukink bovendien niet zeker of de belangstelling voor Anneke Grönloh op Bonaire groot genoeg is. Vermoedelijk zal Martine Bijl worden aangetrokken; een artieste die momenteel in Nederland veel furore maakt.

Duitse week in het Bonaire Beach Hotel

KRALENDIJK — De actieve food and beverage Dick Breukink van het Bonaire Beach Hotel (BBH) heeft de Amigoe meegedeeld, dat binnenkort een Duitse week zal worden georganiseerd in het hotel.

In verband met de afspraken die daarvoor gemaakt moeten worden met verschillende Duitse hotels, kon Breukink nog geen exacte data zeggen, maar vermoedde wel dat de Duitse week tegen het eind van het kalenderjaar, dan wel in de eerste weken van januari zou plaats vinden. Inmiddels zijn er al kontakten gelegd met de chefkok van het Sheraton hotel in Frankfurt (Duitsland) en deze zal dan ook persoonlijk op Bonaire aanwezig zijn tijdens genoemde Duitse week.

» stockmarket « NEWS

NEW YORK CLOSING OCTOBER 24, 1986.

BritishP.	1,4135	JapYen.	6,186
GermanM.	49,10	CanD.	72,03
Gold	415,10	Silver	5,62

AMSTERDAM CLOSING OCTOBER 24,1986.

Ahold.	102,60	Naarden	90,00
Akzo NV	144,50	Nat.Ned.	77,70
Cred.Lyon.	86,50	Ned.Lloyd	169,50
Aegon	90,70	Philips	47,20
Fokker	58,00	Royal Dutch	198,80
Gist.Broc.	44,60	Telegraaf	319,50
Heineken	165,30	Unilever	477,00
KonPap.	156,50	Verto	36,20
KLM	45,90	VNU	322,00
Meneba	89,00	Index	272,70

NEW YORK STOCK EXCHANGE

Abbott Labs.	44 1/4	- 1/2	Hilt.Hotels	68 1/8	- 1/2
Bank of Am.	13 1/2	- 1/8	Hutton	46 1/4	- 1/8
Baxter Labs.	18 1/4	+ 1/8	IBM	121 3/8	- 1/8
Borg.Warn.	36 1/8	unch	ITT	53 1/8	- 1/8
Burroughs	74	+ 7/8	Lone St.Ind.	29 1/4	unch
Campbell Rl.	19 1/4	- 3/8	McDonalds	60 3/4	+ 1/8
Chrysler	37 3/4	+ 1/8	NCR	46	unch
CocaCola	37 5/8	- 7/8	Pan.Am.Corp.	5 3/4	unch
Contr.Data	25 1/4	unch	Pepsico	27 1/4	- 7/8
Data Gen.	28	+ 1 3/4	Ramada Inns	6 5/8	- 1/8
Delta Airl.	49 1/2	- 3/4	Safeway	60 7/8	+ 1/4
Diebold	41 3/8	+ 1/4	Seagram	60 3/4	- 3/8
Digital Eq.	98 5/8	+ 1/8	Teledyne	310 3/4	unch
Dupont	81 3/8	- 7/8	Texas Instr.	113 1/4	+ 5/8
East.Kodak	58 1/2	- 1/8	Textron	59 1/8	- 5/8
Firestone	26 5/8	+ 1/4	Union Pac.	59 5/8	- 3/4
Gen.El.	76 3/8	- 1/8	Unocal.	22 1/4	- 1/8
Genl.Dyn.	71 3/4	- 1/8	Varian Ass.	22 3/4	- 3/4
Genl.Motors	69 7/8	- 3/8	Warner Lamb.	56 3/8	+ 3/4
Hewlett P.	38 5/8	- 3/8	Williams Cos.	18 7/8	+ 1 1/8

DOW JONES
Industrials 1832,26 - 2,67
Transportation825,00- 4,38

AMERICAN STOCK EXCHANGE
Computer & Technology 102,79
REUTER.

Westduitsers

Bezorgder over vervuiling dan over terrorisme

NEURENBERG — De Westduitsers zijn zes keer zo bang voor vervuiling van het milieu als voor het terrorisme. Maar het meest bezorgd zijn ze voor werkloosheid, zo blijkt uit de resultaten van een opinie-onderzoek dat een instituut in Neurenberg gehouden heeft.

Noemde in 1980 nog maar 9 procent van de Westduitsers het milieu als punt van extra zorg, nu benauwt dat thema niet minder dan 43 procent van hen.

Anderzijds daalde de angst voor het terrorisme van 16 procent in 1980 tot 7 procent in 1986.

Bijna tweederde of 65 procent van de Westduitsers is nog steeds bang zonder werk te raken. Drie jaar geleden lag dit percentage overigens hoger: op 75. In het afgelopen jaar is het aantal Westduitsers zonder baan gedaald.

Ook de angst voor een kernoorlog neemt af bij de oosterburen. Was in 1984 nog 28 procent van de Westduitsers hier bang voor, dit jaar gaf maar 12 procent van de ondervraagden aan zich op dit punt zorgen te maken.